

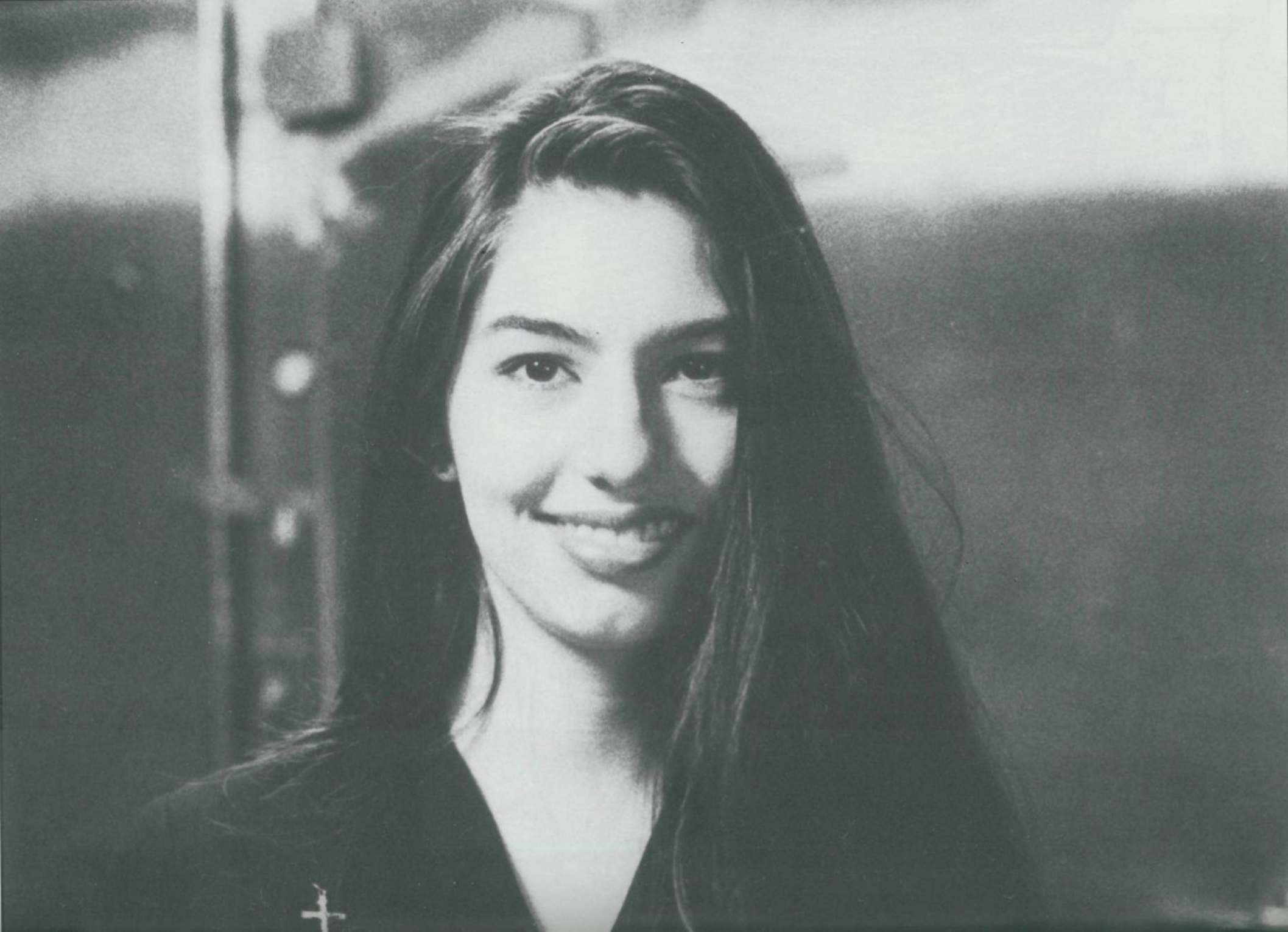
st. 7 / 15. april 1991 cena 15 din

TRIPUNA

4 901780 073641

KAZALO

- 4 Intervju:
Dragoljub
Mičunović,
Demokratska
stranka
- 8 Knin – zahodna
Srbija
- 10 KANAL A
- 11 Čigavi bodo
mediji?
- 15 MLIN v ZDA
- 16 Albanija iz
novinarske
beležke Erike
Repovž
- 22 Javna tribuna:
študenti vs. vlada
- 24 Fotolabor
- 26 Proroktor dr.
Dragan Marušič
- 30 Anketa
- 34 Film: Dolgoletno
prijateljstvo
- 37 Cunjak ne
gladuje več
- 40 Art
- 44 Gary Gray
- 47 Nagradna
križanka

EVROPA ZA VOGALOM IN S FIGO V ŽEPU

Vse več znamenj je, ki kažejo, da jugoslovanska tektonika glasno odmeva v evropskih glavah. Čeprav je "evropski trio" (zunanj ministri Poos, den Broek in De Michelis) zapustil Beograd s "pozitivnimi vtisi", je treba to impresionistično gesto razlagati zelo pazljivo. Kljub vsej senzibilnosti, ki jo premorejo evropski diplomati, je postalo jasno - še posebej po Bushevem pismu Markoviću - da je združeni del Evrope poenotil stališče do jugoslovanske krize in ga hkrati uskladi z ameriškim. Tako kot vsakič poprej je dvanajsterica tudi na zadnjem vrhu izrazila interes po enotni in demokratični Jugoslaviji.

Takšna evropska pozicija je hkrati tudi največja ovira internacionalizacije jugoslovanskega vprašanja, za katero se zavzemajo nestrpneži v vseh delih države. Če povzamemo pribaltsko izkušnjo, potem lahko ugotovimo, da sta temeljna postulata zahodne in edine "prave demokracije" pravica naroda do samoodločbe in človekove pravice v pragmatični evropski politiki prepuščena svojevrstnemu "tržnemu mehanizmu". Ker Evropa na nove produkte Jugoslavije ali kar je (bo) od nje ostalo (še) ni pripravljena, ker teh produktov ne pozna, se je odločila za izolacionizem. Njene prioritete so institucionalna izgradnja skupnosti, združena Nemčija in vse bolj odpirajoči se evropski Vzhod. To, da se Bruselj opira izključno na Beograd, ki izgublja vsakršno avtoriteto, moč in zmožnost akcije, gre pripisati tudi dejstvu, da Evropa nima izdelane "balkanske strategije". To se nenaznanje kaže v vztrajnem in ponavljajočem se stališču, da mora Jugoslavija ostati enotna država.

Če v ta kontekst vstavimo zahteve Demosovega liderja dr. Pučnika po takojšnji odcepitvi Slovenije, potem scenarij odcepitve odpira naslednjo dilemo: bi s tem izsiljenim dejanjem (še preden se iztečejo jugoslovanska pogajanja) Evropo prisilili, da začne razmišljati drugače, ali pa bi se s tem pomaknili še nižje na stopnicah, ki vodijo do vrat dvanajsterice? V prvem primeru bi volilci cenili spretnost slovenske oblasti, v drugem pa bi se pripravljali na predčasne volitve.

Branko Čakarmiš

TRIBUNA je glasilo Študentske organizacije Univerze v Ljubljani. • Tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. • Naslov uredništva: Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, tel. (061) 319-496; telefax (061) 319-448. • V uredništvu dežuramo med 10. in 12. uro. • V.d. glavnega urednika: Bojan Korenini. • V.d. odgovornega urednika: Branko Čakarmiš. • Lektorica: Nives Klinc. • Cena 15 din. • Publikacija je obdavčena po 10. alineji 1. točke ter številke 8. Zakona o začasnih ukrepih o davku od prometa proizvodov in storitev (Uradni list SFRJ, št.4/91). • Naslednja številka izide 29. aprila 1991. V uredništvu Tribune ali pri Tribuninih kolporterjih na fakultetah, lahko študentje z indeksom kupijo Tribuno po ceni 5 dinarjev.

願綠的永書法工志北化鮮取鼎

KDAJ SE BO DE-POLITIZIRALA JLA?

Spodaj podpisani navajam deset tez, ki naj bi po mojem mnenju navajale na to, da je organizem JLA že zrel oziroma dozorel, da se začne leviti oziroma de-politizirati:

1. Ko bodo končno odstranjeni vsi atributi ideološkosti iz t.i. »političke obuke«;
2. Ko bodo izločili vsa Titova, Kardeljeva in še katera »znanstvena« dela iz vojaških knjižnic;
3. Ko bodo pomrli vsi generalski kadri a la Adić, Mamula, Brovet, Mirković idr.;
4. Ko bodo lahko vojaki poslušali LILI MARLEN v večernih urah »posle puštanja zastave«;
5. Ko se bo dokončno prenehalo z metodami t.i. »bezbednjaških oficirjev«;
6. Ko bodo poskrbeli za namestitve legaliziranih javnih hiš v bližini kasarn;
7. Ko bodo lahko tudi jugoslovanske vojake intervjuvali različni reporterji ob raznih prilikah, ko JLA zapusti kasarne (sedaj pa se držijo, kot da bi padli z Marsa na zemljo);
8. Ko bodo lahko tudi aktivni oficirji štrajkali, ko ne dobijo plač, ne pa da morajo po ukazu MOLCATI;
9. Ko se bo dokončno uredil status privilegiranosti Srbov v armadi, oziroma da se srbski oficirji de-privilegizirajo;
10. Ko bodo vsi skupaj nehali »bluziti« o frazah, ki so nam vsem že tako in tako znane (Tito, jedinstvo, bratstvo, revolucija, zvezda idr.).

puk. WRONSKY

MLADINSKI SVET SLOVENIJE

Sporočilo za javnost

Med 22. in 24. marcem 1991 je v Dublinu zasedala Generalna konferenca Sveta evropskih nacionalnih mladinskih svetov (CENYC), ki se jo je udeležil tudi predstavnik

Mladinskega sveta Slovenije, Zorko Škvor. Generalna skupščina je sprejela priporočilo svojega izvršnega odbora, da se preloži odločitev o vstopu jugoslovanske strukture in priporoči članom - nacionalnim mladinskim svetom, da vzpostavijo in okrepijo sodelovanje z nacionalnimi mladinskimi sveti v jugoslovanskih republikah.

CENYC, ki deluje v okviru Sveta Evrope, združuje nacionalne mladinske svete iz držav članic Sveta Evrope in držav podpisnic kulturne konvencije Sveta Evrope. Pri sprejemanju v svoje vrste spoštuje načelo, da iz vsake države sprejme le enega predstavnika in se tako članstvo v CENYC-u veže na članstvo države v Svetu Evrope ali pristop države k podpisu njegove kulturne konvencije. Stališče izvršnega odbora CENYC-a kaže na pomemben premik v odnosu do jugoslovanskega vprašanja, saj prav priporočilo svojim članom dokazuje, da želijo biti pripravljeni na različne opcije razrešitve jugoslovanske krize. Mladinskemu svetu Slovenije pa odpira možnosti, da se v mednarodni areni pojavi kot enokraven partner drugim nacionalnim mladinskim svetom. Mladinski svet Slovenije je v svojih dosedanjih prizadevanjih na mednarodnem področju izhajal iz programske resolucije 1. seje zbora »Za samostojnost Mladinskega sveta Slovenije«, na podlagi katerih smo svoje poglede in interese predstavili na Konferenci evropskih nacionalnih mladinskih svetov na Dunaju v januarju 1991, med obiskom generalne sekretarke CENYC-a v Ljubljani in seveda tudi na zasedanju Generalne skupščine CENYC-a.

LJUBLJANSKI STATUT STRGARJA IN VIDMARJA

1. Stranka Viktorja Žaklja je še vedno na oblasti. To pišem na Vrhovnem sodišču, Arhivu SR Slovenije, Sekretariatu za notranje zadeve, v pisarni Jasmin Držanič itd.

2. Srbi imajo srečo, ker imajo Slovence, ki jim snemajo srbske narodne, četniške, cerkvene pesmi (Helidon).

3. Pred Univerzo so umaknili kip Edvarda Kardelja, Srbi pa že imajo odbor za postavitev konjenika v Zvezda parku.

4. Privatne zveze obstajajo celo v Enciklopediji Slovenije. Mladi književniki niso predstavljeni, so pa zato nek Bronislav Fajon (oblikovalec) in Irena Grafenauer. Država daje in vzame.

5. Zeleni so dejali, da bodo Demos zapustili, če bo morala oditi Držaničeva. Od sedaj se bodo imenovali Stranka ovenelih.

6. Sestanki delavskega sveta v Mladinski

knjigami potekajo v nemščini, prevaja pa jih slovensko moštvo: Kobal, Bitenc, Prešem, Jereb.

7. Lojze Kastelic, Mestni trg 6, je te dni izdelal švercštampljko, na kateri piše Krajevna skupnost Stara Ljubljana in je s tem avtomatično zamenjal Jako Rozmana brez predhodnega sestanka. Takoj je hčeri dodelil stanovanje in odprl agencijo Biro 90.

8. France Bučar-Proteza je te dni razglasil združitev Avstrije in Slovenije z Nemčijo. Njegovi pomočniki so bili Jože Pučnik-Vohun, Andrej Capuder-Depresivnež, Ingo Paš-Pračlovek, Lojze Peterle-Petelin, Stane Stanič-Režimc, Rajko Pimat-Turški aga, Jože Strgar-Zelenjavar, Marjan Vidmar-Aligator in brata Janša in Bavčar.

9. Za 2 in pol tisoč mark mesečno so oddali privatniku gostilno Sokol, 500 mark pa dobiva direktor v modri kuverti.

10. Enako veliko gostilno oddaja agencija Gratex za 14 tisoč mark. Razlika je samo v oddaljenosti. Ta je v Tmovem.

11. Arhitekt Braco Mušič, ki ureja ljubljanski grad, si dopisuje s predsednico občine Center Alenko Žagar, ki se ločuje. Medtem ko si dopisujeta, mora Branko Cvelbar držati novi zid, da ne bi padel.

12. PTT firma na Cigaletovi poziva vse državljane, da lahko dobijo telefon, če v modri kuverti dostavijo 2 tisoč dem.

13. Integral je svojim šoferjem po mestu napravil nove uniforme, zato se potniki sprašujejo, če niso to nekdanji delavci komunale.

14. Isti Integral je ukinil avtobus št. 7 ob 23. uri, medtem ko dopoldne vozi prazen. To so baje storili zaradi šparanja.

15. Jugotonov prostor pri Ko-Ra baru je že 10 let prazen

16. V eni izmed galerij so januarja snemali film z naslovom Velika slava-Sveti Sava. Ta ista galerija uporablja zemljo sv. Save.

17. Bivši šef Kulturne skupnosti, zdajšnji župan Nove Gorice, še vedno ne more mimo spati zaradi nekdanje službe.

Marko Jankovič, Ljubljana

願綠的永書法工志北化鮮取鼎

NEUSTREZEN NADOMESTEK

Zavod RS za šolstvo je z blagoslovom ministrstva za VITK naprtil letošnji generaciji četrtošolcev na pleča t.i. ZAKLJUČNI IZPIT, ki naj bi nadomestil maturo. Žal pa ugotovljamo, da je ta »nadomestek« popolnoma neustrezen.

Maturitetne teste za posamezne predmete v normalnem svetu izdelata državna strokovna institucija in so enaki za vse šole, ne glede na to, ali so v državni ali zasebni lasti! Vsak, ki tam želi odpreti zasebno šolo, mora pristati na zunanje preverjanje znanja, sicer se lahko poslovi od koncesije. S tem država ne le preverja znanje učencev, ampak tudi zagotavlja predpisano kvaliteto vseh šol in sili učitelje k dosledni realizaciji izobraževalnih programov. Prav tako matura ščiti učence

pred neobjektivnim ocenjevanjem s strani učiteljev.

Naš zaključni izpit je seveda z vsem tem skregan, saj teste izdelajo kar lepo po domače učitelji sami in tako zaključni izpit nima nobenega pomena.

Sporna je tudi zakonitost uvedbe zaključnega izpita. V Zakonu o usmerjenem izobraževanju namreč lepo piše, da se program, v katerega je učenec vpisan, med svojim trajanjem ne more spreminjati. Po zakonu bi morali biti zaključni izpiti tako objavljeni v razpisu srednješolskih programov v marcu 1987. Strokovni svet RS za šolstvo pa je zaključni izpit uradno določil šele na svoji seji 4. junija 1987.

Kataloge znanja, po katerih »naj bi« učitelji sestavljali zaključni izpit, je Zavod RS za šolstvo izdal šele v šolskem letu 1990/1991!!

Zato zahtevamo, da pristojni organi v

Republiki Sloveniji razveljavijo zaključni izpit za šolsko leto 1990/1991.

Zahtevamo, da Skupščina RS na svoji seji dne 17. aprila 1991 razpravlja o nastalem problemu in sprejme ustrezne sklepe.

Od sekretariata RS za šolstvo, Zavoda RS za šolstvo in Strokovnega sveta RS za šolstvo pa pričakujemo, da do 17. aprila tega leta pošljejo na naslov Zveze dijakov Slovenije odgovor na našeste zahteve ter pojasnijo, zakaj niso odgovorili na prejšnja pisma in zahteve dijakov.

V kolikor v zgoraj določenem roku ne bomo prejeli odgovorov, bomo smatrali, da so naše zahteve zavrnjene in bomo prisiljeni ukrepati!

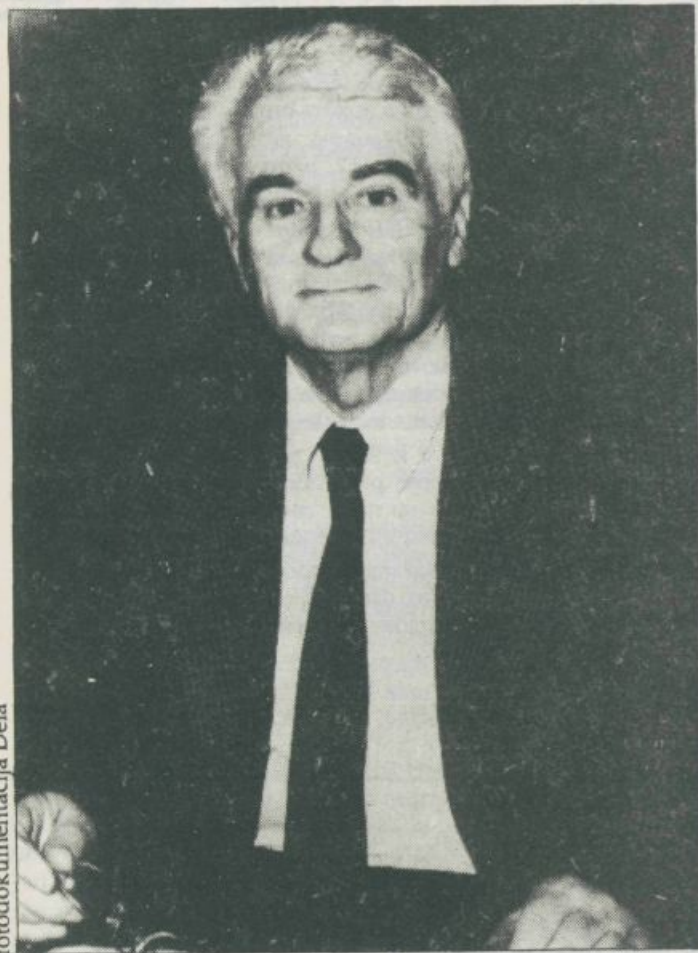
Iniciativni odbor zaključnih letnikov pri Zvezi dijakov Slovenije in Organizaciji gimnazijcev Slovenije

RGL

RADIO GLAS LJUBLJANE
100,2 / 102,4 MHz

Intervju: dr. Dragoljub Mićunović:

fotodokumentacija Dela

»SRBIJA PO 9. MARCU DRUGAČNA«

Raziskave javnega mnenja v Beogradu po znanih marčevskih dogodkih so pokazale, da je priljubljenost predsednika demokratske stranke dr. Dragoljuba Mićunovića v vzponu... Anketa neodvisnega časopisa Vreme je pokazala, da so prebivalci glavnega mesta ocenili nastop dr. Mićunovića v vročih marčevskih dneh z visokimi številkami. Kar 59 odstotkov vprašanih meni, da je bil vodja demokratov najbolj pozitivna in konstruktivna osebnost, medtem ko je Vuk Drašković dobil samo tri odstotke takšnih glasov. Tudi raziskava Inštituta za politične študije o priljubljenosti političnih in javnih osebnosti po 9. marcu kaže, da je dr. Mićunović na tretjem mestu med pozitivci. Pred njim sta samo predsednik srbske skupščine dr. Slobodan Unković in srbski patriarh Pavle.

Vugotovitvi Inštituta med drugim piše: »Ta dejstva nedvomno govorijo, da Beograđani ne cenijo več trde roke, prepirljivosti in nepopustljivosti, temveč pri političnih osebnostih ocenjujejo predvsem umirjenost, toleranco in razum.« Slednje je verjetno tudi razlog, zaradi katerega vse več ljudi daje zaupnico dr. Mićunoviću in Demokratski stranki.

TRIBUNA: Kako danes, mesec dni kasneje, ocenjujete marčevske dogodke?

MIĆUNOVIĆ: Kljub žrtvam, ki sta padli v Beogradu, menim, da so ti dogodki pomenili napredek, velik korak v smeri demokracije. Nihče ne bo mogel več trditi, da je Srbija komunistična oaza, poslednji bastion demagoškega totalitarizma. Takšno podobo o Srbiji so si, žal, ustvarili v severozahodnih delih Jugoslavije in v svetu. Opozicija, študentje in srbska mladina ter vsi svobodomiselní ljudje so pokazali, da ima Srbija več demokratičnega potenciala kot kdorkoli v Jugoslaviji. Srbija danes ni več tisto, kar je bila pred 9. marcem. To je definitivno. Srbski oblastniki ne morejo več vladati z dotedanjimi manirami. Avtokratizmu je odklenkalo, ker sta odpadla dva temeljna elementa, na katerih temelji takšna oblast: ni več prepovedi zbiranja državljanov in monopola nad sredstvi množičnega komuniciranja. Demonstracije in vse, kar se je dogajalo okrog njih, so pokazale, da mora oblast sprejeti opozicijo kot enakopravnega partnerja in da je za oblikovanje skupnega interesa potrebno veliko več fleksibilnosti.

TRIBUNA: Ko smo že pri tej zadnji besedi - iz Srbskega gibanja za obnovo vam očitajo, da ste konico načelne koalicije opozicijskih strank skrhalí, da ste v pogajanjih z oblastjo radikalne zahteve po odhodu Miloševića in vlade nekako amortizirali. Ste tudi vi takega mnenja?

MIĆUNOVIĆ: V vseh pogovorih z oblastjo sem želel samo preprečiti nove žrtve in spopade. To je pomenilo, da sem skušal omogočiti mirne demonstracije, saj je le tako mogoče artikulirati določene zahteve in pri njih vztrajati. Zahteve, ki smo jih na teh demonstracijah postavili, so izpolnjene. Zato tu ne vidim nikakršnega gnilega kompromisa. Ljudje morajo razumeti, da je politika sicer boj interesov, toda boj, ki želi imeti rezultat. In rezultat je v demokratičnem političnem življenju vedno kompromis. V politiki torej, tako kot na tržišču, lahko zahtevate več, potem pa dobite manj. Ob tem pa seveda ostajate pri svojem političnem prepričanju in načelih. Toda v dejanskih rečeh morate pokazati veliko prilagodljivosti in vedeti, kaj lahko v določenem trenutku dobite.

TRIBUNA: Takoj po demonstracijah 9. marca vas je poklical Slobodan Milošević, s katerim ste imeli dolg pogovor. O čem je tekla beseda...?

MIĆUNOVIĆ: Predsednika sem skušal na vsak način prepričati, da mora pet vodilnih mož s Televizije Beograd takoj odstopiti. Oni so bili namreč glavni akterji medijske blokade, ki jo je doživljala opozicija. Ti ljudje tudi sicer niso imeli kakega ugleda v javnosti, saj so si že pred demonstracijami nakopali precejšnjo količino srda. V dialogu s predsednikom sem sprejel njegovo mnenje, da on tega ne more početi mimo skupščine, ki kot ustanovitelj TV sprejema odstopne in na ta način lahko ohrani integriteto predsednika. Pogovarjala sva se tudi o možnosti za izpustitev Vuka Draškovića in drugih priprtih, ki bi se branili s prostosti. Zahteval sem več razumevanja za solidarnost mlade generacije. Prepričeval sem ga, da je poskus zaustavljanje nekaj deset tisoč ljudi s policijo, neprimeren. Razlagal sem mu, da so kasnejši dogodki šli po nekontrolirani

poti in bo šele objektivna analiza pokazala, kaj se je pravzaprav zgodilo, kdo je kriv, kdo je dajal in kakšne ukaze, kdo je delal po čigavem ukazu, kdo je prekorščil pooblastila in kdo se je obnašal vandalsko?

TRIBUNA: Vuk Drašković vam je ta pogovor močno zameril. Prav tako tudi vaš nejevoljen pristanek za sodelovanje na mitingu opozicije 9. in 13. marca...

MIČUNOVIĆ: Nesporazumi so povsod, tudi v odnosih med opozicijskimi strankami. Tem bolj, ker nismo formalizirana združena opozicija s protokolom, iz katerega bi bilo razvidno, kdo koga in kako obvezuje. Dogajalo se je namreč, da je vsak izvajal svojo politiko najbolje, kar je zmogel. Težave so dejansko nastale okrog teh mitingov. Določene odločitve se sprejema samostojno, kar popolnoma razumem. Toda ne morete potem pričakovati od drugega, da bo takšno določitev tudi sprejel. Če nekdo skliče miting in vas povabi, potem vam ne more predpisati obnašanja.

Demonstracije so bile 9. marca napovedane brez našega pristanka. O njih smo prebrali v časopisu. Kljub temu je glavni odbor stranke sprejel odločitev, naj na mitingu sodelujemo, ker smo menili, da je treba proti monopolu TV Beograd protestirati.

V prihodnje bo treba izpeljati vse akcije v dogovoru z vsemi strankami opozicije, da ne postavljamo nikogar več pred izvršeno dejanje. Nekaj je gotovo: nikoli več ne bomo pristali na to, da bi pod imenom »združene opozicije« sodelovali v dogodkih, v katerih nekateri samovoljno prevzamejo poveljstvo parade in mitinge spreminjajo v osebne showe. Njihov nivo in način je Demokratski stranki zelo tuj.

TRIBUNA: Kako so beograjski dogodki vplivali na pogajalsko pozicijo Srbije v pogovorih o prihodnosti Jugoslavije?

MIČUNOVIĆ: Možno je več odgovorov. Dogodki so lahko popravili podobo Srbije kot celote, kot družbe, ki je ni moč identificirati z enim režimom in ima močan demokratičen potencial, da ima parlament, v katerem lahko majhno število opozicijskih poslancev prispeva veliko pri izoblikovanju konstruktivnih sklepov. Menim, da v pogovorih ne morejo sodelovati samo nacionalni voditelji, saj gre za zelo

občutljive in usodne teme. V pogovore se morajo vključiti parlamentarne delegacije, v katerih bi bili obvezno tudi predstavniki opozicije. V pogovorih o prihodnosti Jugoslavije in pri graditvi platforme nove Jugoslavije mora sodelovati čim več ljudi. To je lahko tudi eden izmed rezultatov beograjskih dogodkov. Toda zadnji dogodki ob burlesknem odstopu Jovića in nejasnem statusu vrhovnega poveljstva lahko dajo vsej stvari povsem drugačno barvo.

TRIBUNA: Kaj menite o Jovićevev ponujenem, zatem preklicanem odstopu? Je to visoko moralno in častno ali pa neresno dejanje?

MIČUNOVIĆ: Odstop Borisava Jovića je bilo resno hazardiranje s srbskimi nacionalnimi interesi. Nihče namreč nima pravice, da v današnjih mejah Srbije meče iz Jugoslavije, saj je ona matična jugoslovanska republika. Ne smemo prevzeti odgovornosti rušilca Jugoslavije in to v svojo škodo, ker bi s

tem pustili tretjino lastnega naroda živeti izven meja Srbije.

TRIBUNA: Vse glasnejše so zahteve za nove, predčasne volitve v Srbiji. Nekateri ocenjujejo, da bo do teh prišlo že do konca tega leta?

MIČUNOVIĆ: Prepričan sem, da bo do novih volitev prišlo kmalu. Demokratska stranka bo vztrajala pri tem, da bodo nove volitve potekale v proporcionalnem volilnem sistemu. Sedanja sestava srbske skupščine nikakor ne odseva dejanskega razpoloženja državljanov Srbije. Vlada ni do sedaj rešila niti enega resnega problema, vprašanje pa je, če bo sploh kaj ukrenila, saj njena sestava ne obeta nič dobrega.

TRIBUNA: Vrnimo se k demonstracijam. Leta 1968 ste si pridobili avreolo upornika.

Lahko primerjate marčevske in demonstracije pred 23 leti, v katerih ste prav tako imeli glavno vlogo?

MIČUNOVIĆ: Nekaj podobnosti je, pa tudi veliko razlik. Študentje so v obeh primerih zelo hitro reagirali in na pravi način definirali svoje zahteve. Študentski upor je sledil policijski represiji, iz česar je nastalo organizirano študentsko gibanje. To je omogočilo artikuliranje demokratičnih zahtev in hkrati pokazalo, da so študenti civilizirani, nevandalski, premišljeni, hkrati tudi odločni, z zelo jasno retoriko. To je obdržalo visoko raven demonstracij in prispevalo k boljši predstavitvi Srbije doma in v svetu.

Razlika je v tem, da je takrat obstajal rigidni enopartijski sistem, zdaj pa obstaja legalna opozicija. Po umirjanju so leta 1968 za vsako ceno iskali krivce, za zgled drugim. Upor so kriminalizirali in levji delež krivde so zvalili na nekaj profesorjev Filozofske fakultete, med katerimi sem bili tudi sam. 68. je bila vsa Evropa v upor, pa so njihovi valovi zalili tudi naše obale. Sedaj je bil študentski upor lokaliziran, čeprav je imel širšo dimenzijo boja. Študentje so se danes borili proti sistemu, s čimer je dobršnji del Evrope obračunal. Kar zadeva to, smo v manjšem zaostanku.

TRIBUNA: Ob vsaki krizi na Hrvaškem, prav tako ob beograjskih demonstracijah, se je veliko govorilo o možnosti, da bi vojska vzela stvar v svoje roke. Je to realna opcija?

MIČUNOVIĆ: To zgodbo prepogostokrat poslušamo. Njen cilj je ustvarjanje negotovosti med državljani. Menim, da takšna metoda ni nikoli dala rezultatov. Znano je, da na banojenith ni moč dolgo sedeti. Vojska bi s tem šla v avanturo in ne bi bila sposobna organizirati kolikor toliko normalnega civilnega življenja.

TRIBUNA: Te dni se v Srbiji veliko govori o oblikovanju Srbskega nacionalnega sveta, nekakšne nadstrankarske organizacije, ki naj bi združevala najpomembnejše srbske organizacije, institucije in stranke. Cilj sveta je najprej formuliranje, kasneje pa tudi realizacija vitalnih interesov celotnega srbskega naroda v Jugoslaviji. Kaj je motiviralo Demokratsko stranko, da se je odločila za sodelovanje v svetu?

MIČUNOVIĆ: V normalnih državah ni nikakršnih potreb za oblikovanje nacionalnih svetov. Tam se nacionalni interes uresničuje skozi državne institucije. Če bi bila Jugoslavija normalna država, bi imel srbski narod v njej zagotovljene institucionalne možnosti za nemoteno in trajno izražanje kolektivne identitete. Temeljni nacionalni interes srbskega naroda je v tem, da se prizna celovitost srbskega naroda v Jugoslaviji, da ga ne morejo ločevati nikakršne meje: republiške, regionalne, kulturne, ekonomske in celo državne. Ta predpostavka o nacionalni celovitosti velja tudi za druge narode, ki živijo v Jugoslaviji. Zato je treba ustvariti ustanove, s katerimi se lahko integrira vse dele nekega naroda.

TRIBUNA: Ali gre oblikovanje Srbskega nacionalnega sveta na roko Socialistične stranke Srbije, ki želi zmanjšati napade na njeno politiko? Z oblikovanjem takšnega »nacionalnega dežnika« pa bi zadržala primat?

MIČUNOVIĆ: Oblikovanje Sveta nikakor ne pomeni, da bodo politični

spori manj ostri. Nasprotno. Prava politična vprašanja zadevajo družbeno ureditev, o čemer obstaja med nasprotnimi strankami pestro nesoglasje. Opozicija meni, da je Srbija 9. decembra na volitvah zapravila možnost, da bi se odločila za radikalne spremembe tako

v politiki kot tudi v gospodarstvu. Politiki SSS so govorili, da je do radikalnih sprememb že prišlo po razvpiti 8. seji CK in je sedaj dovolj samo povleči posledice. Soglasje o nujni integraciji delov srbskega naroda, ki živi v Jugoslaviji, ne približuje oblasti in opozicije niti za milimeter, kar zadeva konkretne politične zahteve.

TRIBUNA: Kako vidite skupno jugoslovansko državo?

MIČUNOVIĆ: Kot lahko tudi sami vidite, se o prihodnosti Jugoslavije pogovarjajo dovčerajsnji predsedniki Zvez komunistov ali kadrovskih komisij Armade. Za njih je politika vojna, boj, ki pozna samo deljene in poražene. Toda politika mora biti prostor pogovorov, kjer se vsakemu prislukne, če želite doseči jasen cilj. Jugoslavija ima prihodnosti, če bomo imeli demokratično družbo. V programu Demokratske stranke smo zapisali, da se zavzemamo za federativno Jugoslavijo, toda imamo odgovore tudi na drugačne epilogе.

Aleksandar Čotrić

Zagreb je odgovoril

MNOŽIČNO ZBOROVANJE PREKINILO SOJENJE

Jugoslovanska demokratična javnost se je zmotila, če je mislila, da je bilo sojenje Azemu Vlasiju zadnji politični proces v državi. Pretekli ponedeljek ob devetih zjutraj bi se moralo začeti sojenje proti osmim, obtoženim za t.i. oboroženo vstajo proti Jugoslaviji.

Ob uri, določeni za začetek sojenja, so se po Zagrebu oglasile v znak protesta sirene osebnih avtomobilov. Sojenje osmim Virovitovčanom in obrambnemu ministru Špegliju so ljudje razumeli kot sojenje hrvaškemu narodu in novo izvoljeni demokratični oblasti.

Pred stavbo Vojaškega sodišča se je zbralo več tisoč ljudi, ki so z rafali jajc, kamenja, konzerv in drugih predmetov napadli sedež sodišča. Stekla so se lomila, pa tudi fasada stavbe je precej uničena. Številni specialci hrvaškega notranjega ministrstva so množico izpred stavbe umaknili in jo umirili, saj so bile demonstracije na robu krvavega incidenta. Hkrati so se vrstili številni protesti po Hrvaškem, na katerih so podprli Tujdmana in hrvaško oblast.

JOCO ŽNIDARŠIĆ

Bruno Lopandić

BOSNA MED SUVERENOSTJO IN VELIKO SRBIJO

Kaj se bo zgodilo z Bosno in Hercegovino? Ali bo ta republika v prihodnosti del velike Srbije ali pa je sploh ne bo? Ali je Bosna mogoče bližje Sloveniji in Hrvaški? Vsa ta vprašanja, na katera vsaj zaenkrat nihče ne zna odgovoriti, bi bilo mogoče zaobseči v vprašanju: »Ali je Bosna suverena?«

sednik regionalnega odbora Srbske radikalne stranke za severovzhodno Bosno. Blagojević je javno izjavil, da bodo takoj po Veliki noči radikalci predlagali občinskim oblastem na severovzhodu BiH razpis referendum o priključitvi k Srbiji.

»Mi se borimo za izgradnjo velike Srbije, pri čemer bi zahodne meje potekale po črti Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica,« je bil iskren Blagojević. Da ne bi bilo nejasnosti, je treba poudariti, da je Srbska radikalna stranka zelo blizu SDS BiH, ker, kot pravi Blagojević, »naši stranki sta sestrični«.

Načrtovalci pa se niso ustavili pri severovzhodni Bosni. Nedavno je celo Radovan Karadžić, predsednik SDS BiH, javno izjavil, da si bo SDS prizadevala uresničiti ideje o »Zvezi

srbskih držav«. Cilji velikosrbske politike so tako postali popolnoma jasni.

Kaj pravijo na vse to v muslimanski SDA?

»Kar se tiče predloga radikalcev o pripojitvi dela BiH Srbiji, menim, da gre za znak norosti voditeljev te stranke. BiH ni nastala z referendumom in noben njen del se ne more odcepiti brez izražene volje vseh njenih prebivalcev. Taki predlogi so sestavni del opcije, ki predvideva nastanek Zveze srbskih držav do 15. maja. Osebnost sem prepričan, da je rok trajanja takšnih ambicij do konca Jovićevega mandata,« pravi Ševal Begić, predsednik SDA za severovzhodno Bosno.

Veseli pa dejstvo, da se je po marčevskih dogodkih v Beogradu pojavila tudi demokratična opozicija med Srbi v Bosni, ki jo sestavljajo predvsem intelektualci. Med njimi je posebej zanimiv dr. Vladimir Srebrov, ki je bil nekaj časa član SDS in SPO. Z njegovim mnenjem se ni težko strinjati: »Moram poudariti, da je

9. marec zmanjšal nevarnost državljanske vojne v BiH, do katere bi prišlo prav zahvaljujoč Miloševićevi politiki, ki je preko svojega releja Radovana Karadžića spodbujal upor bosenskih Srbov in jih poskušal ločiti od Hrvatov in Muslimanov. Po Karadžićevih nastopih, katerih cilj je bilo razbitje BiH pod krinko ohranjanje federativne Jugoslavije, kar pa je bila samo maska za prevzem Miloševićeve oblasti nad celotnim srbskim prebivalstvom v Jugoslaviji, se s Karadžićem in Miloševićem nimamo več kaj pogovarjati.«

Sklep je jasen: Bosna mora ostati nedotaknjena. Vse druga variante neposredno vodijo v državljansko vojno, ki pa si jo nekateri na žalost želijo. Se ve, kdo.

Hajrudin Redžović

Zahodna Srbija

NIJE MALA, NIJE MALA...

Vse kaže, da kninska »balvan-revolucija« (balvan v hrvaškem in srbskem jeziku pomeni hloď, lahko pa tudi teleban, op.a.) prehaja v svojo zaključno fazo. Libanizacija in hajduški zakoni, pogajanja preko puškinih cevi, talci na eni in drugi strani, uporaba metod, ki se jih poslužujeta irska IRA in baskovska ETA, miniranje albanskih in hrvaških lokalov na področjih, kjer srbsko prebivalstvo predstavlja večino in zastraševanje tujih turistov, samo dokazuje, da so imeli še kako prav tisti, ki so zatrjevali, da se srbski narod oziroma Srbska demokratska stranka ne bosta zadovoljila z (kulturno) avtonomijo, ki je bila izglasovana na referendumu avgusta lani. V postavitvi Zahodne Srbije na hrvaškem ozemlju je le še korak več k uresničitvi ideje o Veliki Srbiji, katere meje so sicer tudi samini avtorjem te zamisli še vedno precej nejasne. Babićeva varianta od Karlobaga preko Karlovca in Siska do Virovitice (z izhodom na morje pri Karinu) ne zadovoljuje več »jastrebov«, ki se nagibajo k ekstremni inačici, ki bi Hrvaško zmanjšala na Zagreb z bližnjo okolico. Srbi so se z ustanovitvijo svoje države na hrvaškem ozemlju poslužili podobne strategije, kot so jo ubrali Nemci, ko so priključili Sudete in s tem Češkoslovaški odvzeli državno suverenost.

Od kulturne avtonomije do države

Če hočemo bolj razumeti, kako je potekala »kninska revolucija«, se moramo vrniti dobro leto nazaj. 17. februarja lani je bila namreč v kninskem Domu upokojencev ustanovljena Srbska demokratska stranka (SDS) kot odgovor na »kroatocentrizem hrvaških strank«. Njen predsednik je postal šibeniški psihiater in akademik dr. Jovan Rašković. V dveh mesecih do volitev si je SDS pridobila velik ugled med Srbi, ki so v Raškovićevi stranki videli edino možnost v boju z ekskluzivističnimi hrvaškimi nacionalnimi strankami in Račanovimi sovražno nastrojenimi prenovljenimi komunisti.

DR. MILAN BABIĆ - Štirintriidesetletni kninski zobozdravnik, predsednik SO Knin in Srbskega nacionalnega sveta (poleg tega ima še sedem funkcij v SAO Krajina). Prvi človek Krajine, ki je z uspešnim vifuganjem med »mehko« Raškovićevo in »trdo« opcijo jastrebov postal nesporni vodja »Zahodne Srbije«. Je odločen, zelo ambiciozen, samozavesten in do skrajnosti samoljuben, le redko pripravljen na kompromis s svojimi nasprotniki. Med vsemi krajinskimi politiki je najzvestejši oboževalec Slobodana Miloševića. Metoda, ki jo najpogosteje uporablja v političnem boju, je provokacija. Njegovo pravilo je, da ne sme napetost niti za trenutek popustiti. Gre za človeka s pretanjenim občutkom za vlečenje radikalnih potez v praviem trenutku.

Tako je SDS na volitvah dosegla nezanemarljiv uspeh na ozemlju, kjer predstavljajo Srbi večino, in tako tudi uradno postala prvi reprezentant srbskega naroda v sosednji republiki. Njihov uspeh je bil potrjen s petimi poslanci v republiškem saboru. Toda srbsko pljuvanje proti vetru v »kratocentričnem parlamentu« (med poslanci sta bila tudi srbska ekstremista Jovan Opačić in dr. Dušan Zelembaba) ni trajalo dolgo. Po napadu na Mlinarja, mladega aktivista SDS v Benkovcu, je namreč predsednik stranke dr. Rašković v Zadru objavil suspenzijo odnosov Srbov z »ustašoidnim« hrvaškim saborom. Nato se je kninska občina, ki jo je od 23. maja vodil zobozdravnik dr. Milan Babić, odločila, da se umakne iz skupnosti dalmatinskih občin ter se priključi skupnosti liških občin. Cilj te poteze je bil nastanek teritorialne celote, v kateri bi Srbi predstavljali absolutno večino.

Konec junija je bil storjen prvi korak, ki je napovedoval skorajšnjo ustanovitev srbske avtonomne pokrajine na Hrvaškem. Na Vidov dan je bila ustanovljena Skupnost občin severne Dalmacije in Like, ki je pomenila prvi zametek srbske avtonomije. Institucionalizacija srbskih interesov pa je tekla naprej. Tako je bil 25. julija na srbskem saboru v Srbu ustanovljen Srbski nacionalni svet, ki je sprejel Deklaracijo o suverenosti in avtonomiji srbskega naroda kot odgovor na amandmaje k hrvaški ustavi, ki naj bi bili »protisrbski, protijugoslovanski in nedemokratski«. Konec julija je poskušala hrvaška oblast, ki je do takrat dokaj stoično prenašala ustvarjanje nemira v svoji hiši, s perfidno potezo diskreditirati Jovana Raškovića, vodjo SDS, in omajati ugled stranke med hrvaškimi Srbi. Takrat je namreč zagrebški Danas objavil fonogram Tudmanovega pogovora z Raškovićem, v katerem je slednji izjavil, da »z Miloševićem nikoli ne bo sedel za isto mizo in pisal z njim deklaracij in resolucij« ter, da so »Srbi nor narod«. Toda poskus hrvaškega vrhovništva je spodletel, saj se je še okrepilo militantno jedro stranke (Jovan Opačić, dr. Dušan Zelembaba), predvsem pa je napad na Raškovića uspešno izkoristil dr. Milan Babić, ki je začel

DR. JOVAN RAŠKOVIĆ - Šibeniško-primoštenski (beograjski) psihiater, (bivši) karizmatični vodja Srbov na Hrvaškem in pobudnik ustanovitve SDS. Vehementen retorik, ki pa velja za političnega zmerneža. Za razliko od Babića je prepričan antikomunist, čeprav ni mogoče zanikati njegovih vezi z beograjsko komunistično oblastjo. Človek, ki v visoki politiki ni od včera, saj je že vrsto let siva eminenca (pol)uradnih krogov. V njegovi vili v Primoštenu naj bi bil pripravljen celo zloglasni Memorandum SANU. Metoda, ki mu je v politiki najbližja, je dialog, pri čemer pa je mnogokrat nepredvidljiv. Zaradi tega je bil večkrat deležen ostrih kritik tako s strani svojih somišljenikov kot tudi nasprotnikov. Zaradi svojega znanstvenega ugleda je ambasador hrvaških Srbov v tujini. Morebitni bodoči zunanji minister »Zahodne Srbije«.

svoj vrtoglav vzpon. Nadaljevanja srbskega upora niso mogle zaustaviti niti čedalje resnejše grožnje hrvaškega vodstva. 17. avgusta, dva dni pred začetkom napovedanega izjasnjevanja o avtonomiji Srbov, je dr. Milan Babić dvignil politično temperaturo do vrelišča, ko je po Srbskem radiu Knin razglasil vojno stanje (kar je kasneje sicer demantiral) in na ta način sprožil »balvan-revolucijo« z barikadami in novo (noro)komponiranim hajduštvom. Referendum o (kulturni) avtonomiji srbskega naroda na Hrvaškem, na katerem je lahko glasoval vsakdo (celo sarajevski novinar Nedjelje) je seveda uspel, kar je omogočilo razglasitev avtonomije (1. oktobra) in s tem nadal-

MILAN MARTIĆ - Sekretar t.i. SNZ SAO Krajine. Človek, ki dokazuje, da so revolucije kot ustvarjene za brezimne. Za politični in profesionalni vzpon se lahko zahvali predvsem Heni Erceg in HTV, preko katere je v času prvih kninskih barikad javno izrazil nelojalnost hrvaškemu ministru za notranje zadeve. Do tedaj le kninski inšpektor je čez noč (jeseni) postal eden od prvakov »kninske države«. Njegovi nasprotniki ga imenujejo kninski šerif (med drugimi se je proslavil kot podpisnik peticije Zveznemu sekretariatu za notranje zadeve proti hrvaškim simbolom na uniformah), vendar gre za človeka brez večjih političnih sposobnosti, tipičnega »vojaka revolucije«, ki najbrž nima možnosti, da bi s svojo glavo bistveno vplival na razvoj dogodkov v Krajini.

jevanje oddaljevanja od Hrvaške, ki je še vedno poudarjala, da so vse odločitve samozvanega Srbskega nacionalnega sveta brez pravne veljave. Toda poteze Srbov s postavljanjem hrvaških oblasti pred izvršeno dejstvo so dosegle svoj namen.

Kako so se stvari odvijale pozneje, je tudi nekoliko slabšim poznavalcem političnega dogajanja več ali manj znano. 21. decembra je dr. Milan Babić kar po telefaksu poslal Žarku Domljanu, predsedniku Sabora republike Hrvaške in Franju Tuđmanu, predsedniku Republike Hrvaške sporočilo o ustanovitvi SAO Krajina. Pred slabim mesecem pa je (v trenutku Jovičevega odstopa, Miloševićevega negiranja predsedstva Jugoslavije ter njegovega poziva k mobilizaciji srbstva) odcepil dele hrvaškega ozemlja, na katerih živi pretežno srbsko prebivalstvo, od Hrvaške. Pri tem se je skliceval na saborsko deklaracijo o razdružitvi. Tako so Srbi na Hrvaškem še enkrat z dejanji zanikali tisto, kar so Hrvati zapisali v resoluciji in deklaracijah. Hkrati pa je bil Babićev zadnji politični podvig znak vsem Srbom na Hrvaškem, da preidejo v ofenzivo in dokončno obglavijo »hrvaško ustašoidno oblast«.

DR. DUŠAN ZELEMBA - Velikosrbski ekstremist, poleg Jovana Opačiča pristaš najbolj militantne inačice srbstva v SDS. Človek, ki je prestopil v Draškovićevo SNO in se kasneje spet vrnil v staro družino. Med drugim je znan tudi po tem, da je poziral fotografom v četniški opravi. Srbski šime Eodan, pravijo nekateri, ki je pridobil (izgubil) politični rating z izjavo, da bo »zaradi občutka ogroženosti odšel v gozd in se bo s hrvaško ustaško oblastjo pogajal samo preko puške cevi«. Edini, ki je 1. oktobra na seji Srbskega nacionalnega sveta v Srbu glasoval proti avtonimiji Srbov na Hrvaškem, češ da »avtonomija v tem trenutku ne pomeni ničesar, pač pa je nujna zgraditev enotne srbske države na Balkanu«.

Vojna in mir

Barikade na cestah in v glavah še vedno onemogočajo kakršenkoli dialog sprtih strani. Toda vsaj rahlo distanciranje Republike Srbije od krajinskih dogodkov daje upanje, da boj ne bo prerastel v vojno. Po drugi strani pa je jasno, da se lahko v državi »Zahodni Srbiji«, kjer držita vse niti v svojih rokah zobozdravnik in psihiater, zgodi karkoli.

Simon Bizjak

Bojan Krajnc

Da strankarska trobila nimajo neke ravno bleščeče perspektive, je dokazal primer Demokracije. Da pa sploh nimajo bodočnosti, povsem ne velja. Res je tudi, da v tem trenutku zaradi padajočega ratinga vladajoče petperesne koalicije ne bi uspeval noben strogo demokrovski časopis. Slovenske brazde, kjerkoli so že, so navsezadnje le tip stanovsko-strankarskega medija, pri katerem vleče predvsem prvi del etikete. Kakšna bi bila usoda porajajočega se krščansko demokratskega Slovenca, je ta čas preuranjeno trditi, kajti Slovenci so v povprečju bralci Nedeljskega, lep odstotek pa jih posega tudi po božjih trobilih. Kot pri slehernem mediju je tudi pri strankarsko obarvanem vprašanje, komu je pravzaprav namenjen? Če je bila Demokracija namenjena novokomponiranim demokratom, fanatikom in patriotom za vsako ceno, se lahko vprašamo, zakaj hudiča je šla k vragu, če je tovrstnih planincev neprimerno več, kot je bilo njenih bralcev. Je bil pač slab časopis, čeprav sem videl še bolj blede, pa se kljub vsemu držijo.

Potemtakem uspevanje kakršnihkoli političnih časopisov ni merilo oz. indikator spolitiziranosti javnosti. Javnost je namreč politično naelektrena, tisk s politično konotacijo pa jemlje vrag. Ali morda spet drži hipoteza o Nedeljskem ljudstvu, ali pa je upoštevanja vreden tudi socialni parameter. Če je med državljani Slovenije poldrugi milijon v opoziciji, to vsekakor ni uspeh oblasti ampak medijev, čeprav je oblast k temu pripomogla, novinarji pa še bolj. Zanimivo je, da TV Slovenija kot vladno trobilo in medij z največjo manipulatorsko močjo ni uspela zaježiti beg ljudstva na stran pragmatičnega godrnjanja.

Komu torej verjeti? Ali tistim misijonarjem dobrote, ki se trudijo in nič več, ali tistim, ki si kapital ustvarjajo na račun utrudljivega nič. Posel je pač posel, tako kot prvi se na svoj način preživljajo drugi. In bolj ko ga fiksajo prvi, višje skačejo drugi. Konflikt med oblastjo in novinarji pa požirajo mrhovinarji. Ljudstvo sestankuje v gostilnah, Demos v Poljčah, žurnalisti pa se sprašujejo, če je že čas miru.

In vsi sanjajo na različnih valovnih dolžinah, četudi skupaj in čeprav je vsem jasno, da rumenemu tisku pohaja garancijska doba. So pa strankarske sanje dosti cenejše od sklada za pluralizacijo medijev. Opozicijska mōra je pa že stvar poklicne deformacije. In tako naprej, do zajtrka z nečednimi vestmi.

MANČINE SANJE

Kanal A še brodi

V kratkem se nam obeta poskusni program novega televizijskega kanala A na Šmartinski cesti 132. Poskusni program bo trajal približno mesec dni in bo sestavljen iz treh delov: iz razvedrilnega, informativnega in marketinškega programa. Potem, ko so rešili vse formalno-pravne zadeve, pa se je zapletlo pri uvozu tehnične opreme, saj italijanski cariniki stavkajo in napovedujejo konec stavke šele konec tega tedna.

RTV contra Kanal A

Vodstvo Kanala A se srečuje z različnimi poizkusi s strani RTV Slovenije, ki že dlje časa meče polena pod noge Kanalu A, saj le ta s svojim vsebinskim delom programa prekaša slovenskega monopolista in mu ne dopušča, da bi prišlo do lojalne konkurence tudi na tem področju. Z začetnim oddajanjem je Kanal A začel že decembra prejšnje leto, vendar so ga prekinili na zahtevo vodstva RTV Slovenija. Formalni razlog za uveljavitev ukinitve je bil ta, da testni vzroki ne ustrezajo tehničnemu namenu. Posledica tega dejanja s strani RTV-ja je ta, da je imel Kanal A v desetih dneh kar 72.000 nemških mar izgube. Po naročilu slovenskega glavnega medija je TOZD oddajnik in zveze prenehal oddajati testni signal. Po vsej verjetnosti je slovenski glavni televizijski medij to storil, ker v Kanalu A vidijo komercialno konkurenco svojemu tretjemu programu. Da je to res, potrjujejo tudi nekatera dejstva, da so si hoteli za TV3 prisvojiti oddajnik in frekvenco Kanala A. Pri tem je pomembno omeniti, da so to frekvenco dobili po sklepu republiškega sekretariata za promet in zveze aprila minulo leto. Po številnih zapletih in razprtijah je Kanal A oddajal poskusno sliko na 55. kanalu in se hkrati pripravljaj na poskusno oddajanje programa. Številne gledalce so na ta način opozorili, da morajo pač prenašati samovoljo nekaterih in si morajo nabaviti filter in urediti kabelski sistem, če hočejo spremljati njihov kanal, katerega oddajnik je na Krimu. V sklopu razširjanja njihovega poslovnega omrežja je direktor Vladimir Polič obiskal nekatere studije in distribucijske hiše v ZDA ter si pridobil številne izkušnje s tega področja, ki so še kako nujne, če si Kanal A skuša utreti pot do uveljavitve na slovenski televizijski sceni. In kako bo izgledal bodoči Kanal A? Po besedah njihovega predstavnika bo program sestavljen iz treh delov, in sicer: iz razvedrilnega, informativnega in

marketinškega dela. Razvedrilni program je namenjen vsem generacijam. V sklopu tega programa bodo vrteli stare in novejšje filme, varietijske prestave, avtorske ciklese filmov, filme s socialno tematiko in druge. Te filme bodo gledali na vsebino predvajali ob različnih dnevih: ob ponedeljkih predvidoma filme avtorskih ciklusov filmov (posameznih igralcev in režiserjev), ob torkih filme s socialno tematiko, v sredo bomo gledali zabavne filme, ob četrkih kinotečne filme, ob petkih žanrske, ob sobotah družinske filme, ob nedeljah pa filme za sprostitvev. Medtem ko sta hrvaška OTV in beograjski Studio B imela probleme z državo, pa ima naš Kanal A probleme predvsem z RTV-jem.

Ingrid Bakše presents

Glede aktualnosti in zanimivosti Kanala A smo se pozanimali pri Ingrid Bakše, predsednici upravnega odbora. Dejala je, da je bil za registracijo podjetja, delovanje samostojnega in neodvisnega Kanala A potreben začetni vloženi kapital v vrednosti 2.600.000 DEM. Takšno vsoto denarja so dobili po javnem razpisu, na katerem so delnice lahko kupovali izključno domači investitorji in podjetniki, čeprav upajo, da bodo v primeru oddajanja rednega programa dobili finančno injekcijo tudi iz sekundarne emisije. Predvsem pa je poudarila, da je njihov namen služiti gledalcem in bodo v skladu z gledanjem oddaj napravili vrednostno lestvico ter bodo projekte, ki bodo za širše občinstvo nezanimivi, s programa enostavno črtali. Sicer pa so programske delavce izbirali na petih avdicijah ter preko javnega natečaja, nekaj pa so jih tudi določili po lastni presoji. Tako bodo za oddajanje poskusnega programa, ki bo trajal v najbolj gledanem terminu od 20. do 23. ure, potrebovali le šest ljudi, medtem ko bodo za redni program, ki naj bi trajal predvidoma deset ur, morali imeti na razpolago od 15 do 20 programskih delavcev. V poskusnem programu, ki naj bi ga začeli predvajati v kratkem in bo trajal najverjetneje dva meseca - zaradi stavke italijanskih carinikov uvožena tehnična oprema proizvajalcev Sony in Ampex čaka na italijansko-jugoslovanski meji - pa bodo predvajali predvsem glasbene spote ter filme vseh žanrov z izjemo pornografske zvrsti. Glede opreme pa bodo od omrežne tehnologije uporabljali predvsem Beto Sp in Umatic, za reportažne variante profesionalno tehnologijo Hi 8 ter kompatibilnost Super VHS. Seveda pa nismo mogli zaobiti tudi spora z RTV Slovenija, saj je rana še preveč sveža, da bi se lahko zacelila. Po njenih besedah je bil temeljni problem strah vodstva RTV, da bodo izgubili monopol, ki ga za zdaj še imajo, saj Kanal A za razliko od subvencionarnih medijev, ki imajo po zakonih določene urednike in od katerih se pričakuje lojalnost do nadrejenih, povsem samostojna komercialna delniška družba. Tako bo njihov glavni cilj v prvi fazi oddajanja prodati čim več projektov ter predvajanje kvalitetnega komercialnega programa najvišjega razreda. V naslednji fazi pa bodo skušali razširiti gledanost na čim širše območje ter pridobiti nove investitorje in seveda povečati število frekvenc. Glede dodelitve frekvenc pa je v modi še vedno stari način poslovanja. Tako JRT vsaki republiki odda določeno število frekvenc, ki se potem porazdelijo po posameznih medijih z blagoslovom sveta za Promet in zveze. Drugače pa signal Kanala A sega 50 km izven Ljubljane - na Gorenjskem do Predvora, proti štajerski regiji do Trojan ter proti primorskemu delu do Postojne. Slabe sprejeme pa imajo predvsem v Škofji Loki ter v Ljubljani v okolici gradu, problem pa bodo skušali rešiti s postavitvijo repetitorja.

Domen Rant
Dean Božnik

O predlogu zakona o javnih glasilih

ČIGAVI BODO MEDIJI?

Polemike, ki so nastale pred, med in po sprejetju Predloga za izdajo zakona o javnih glasilih, so se nanašale predvsem na naslednje teze predlagatelja: 3a, ki posamezne medije utegne spremeniti v javne službe, 37. in 39., ki medijem, še ne preobraženim v podjetja, grozi s "predstavnikih družbenopolitične skupnosti" ter na tistih nekaj tez, ki se nanašajo na novinarje same.

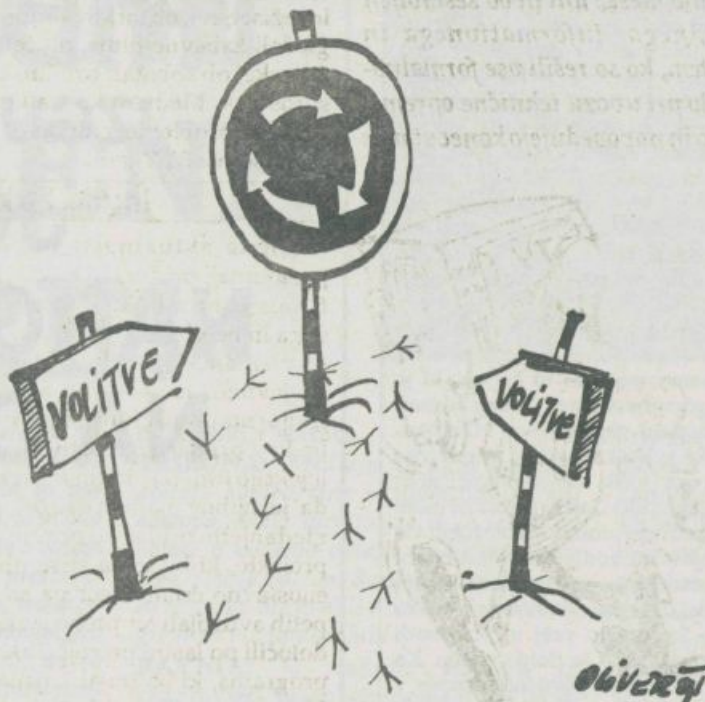
3.a teza

Z zakonom ali odlokom občine ali mesta se lahko posamezne dejavnosti javnega obveščanja oziroma zadeve določijo kot javne službe.

Z zakonom ali odlokom iz prejšnjega odstavka se določijo tudi pogoji, obseg in način opravljanja javne službe.

Konsekvence morebitnega uzakonjenja 3.a teze bi bile za slovenski medijski prostor naslednje: Prvič, padla bi kvaliteta medijske ponudbe. Vzrok: privatna medijska inicijativa bi bila zavrta, kajti država bi imela vsak trenutek možnost, da privatni medij podržavi. Seveda ga ni zasebnika, ki bi mu tak zakon spodbudil podjetniške apetite. Največ bi z njim pridobili monopolisti: RTV in morebiti še kak drug medij bi se na lahek način otresli konkurence. Ni izključeno, da so bili v Predlogu upoštevani prav njihovi interesi.

Druga posledica 3.a teze se nanaša na tuja vlaganja. Tistih nekaj tujcev, ki so pripravljeni vlagati v slovenske medije, se utegne ob njenem sprejetju resno zamisliti: če se državi zljubi, lahko z "zakonom ali odlokom" njihovo imetje preprosto nacionalizira. Ni treba posebej poudarjati, da se bo težko našel neumnež, ki bi bil pripravljen brez zakonskega kritja investirati svoj kapital. Po tej poti bi se slovenski medijski monopolisti odrešili tudi tuje konkurence. In končno še tretja posledica sporne teze: v pravnem smislu bi Slovenija naredila korak naprej proti Balkanu. Čeprav bi imeli določen zakon, bi ga lahko država po potrebi "z zakoni in odloki" kadarkoli razveljavila in ravnala tako, kot se ji zdi prav.

Naj za konec še predočim, kdo bi s 3.a tezo pridobil in kdo izgubil. Občutno bi pridobila država - tako v ekonomskem kot ideološkem smislu - ki bi svoj(e) medij(e) zaščitila pred konkurenco, in vladajoče stranke, ki bi po tej poti spremenile zanje neugodno upravljalno strukturo obstoječih medijev. Izgubili bi podjetniki, ki se jim ne bi splačalo vlagati, in seveda bivši "rdeči", ki bi se morali odreči monopolu pri upravljanju medijev. In nenazadnje - prikrajšano bi bilo občinstvo, ki bi gledalo oz. poslušalo slabše programe in bralo dolgočasne časopise.

Javnost izključena iz upravljanja

37.teza (insert)

Pri časopisnih, radijskih in TV organizacijah, ki še niso organizirane kot podjetja, se v tridesetih dneh po uveljavitvi zakona ustanovi svet kot organ upravljanja.

Polovico članov sveta izvolijo delavci organizacije, polovico članov pa imenuje ustanovitelj ali skupščina pristojne družbenopolitične skupnosti, če organizacija nima ustanovitelja.

Na 37. in 39. tezo lahko gledamo na dva načina: Prvič - s tem, da se v javnih občilih uvedejo z oblastniki dobro zastopani sveti, in kolikor se ta pravočasno ne organizirajo kot podjetja, utegne

vlada spodbuditi prestrukturiranje medijev v tržno uspešnejše oblike in pospešiti proces lastninjenja. Drugič - s takšno potezo bi oblast segla po bivši SZDL-jevski dediščini: mediji, s pretežno "levo usmerjenimi kadri", bi se čez noč zasukali v "desno" ali proti "centru". Ni treba posebej poudarjati, da je v ozadju borba za dnevnik Delo. Če bi torej 37. in 39. teza obveljali, bi pridobila predvsem oblast, ki bi v organe upravljanja "vrnila" svoje ljudi, izgubila pa opozicija, ki bi se ji zmanjšal vpliv na vsebinsko zasnovu slovenskih medijev. Občinstvo bi v tem primeru utegnilo pridobiti; spremembe v vrhovih nekaterih vplivnih medijev bi tja utegnile

zanesti nekaj več svetovnonazorske širine, profesionalizma in nenazadnje, boljše medijsko ponudbo. Še več pa bi javnost pridobila, če bi njenim predstavnikom odstopili nekaj mest v organih upravljanja.

Novinarjem je v Predlogu za izdajo zakona o javnih glasilih namenjeno bolj malo prostora. Omenjata jih 13. in 14. teza, ki govorita o ustanovitvi novinarske zbornice Slovenije. Vendar je to le ena izmed dveh možnosti: Predlog ponuja alternativo, da se tezi črtata. Novinarji "nastopajo" še v 27. tezi, kjer jim Predlog jamči, da lahko "javno" informacijo ob morebitnem zoperstavljanju pristojnih tudi sodno izterjajo. Naj omenim še s tezama zagotovljeno vlogo novinarjev pri postavljanju urednikov, nato pa se njihove pravice po Predlogu nehajo.

Komentar za konec: z uzakonitvijo Predloga zakona o javnih glasilih bi si konkretne pravice zagotovila predvsem država (preko "nacionalizacij", svetov, postavljanja urednikov). Za novinarje ostaja komaj kakšna, še manj ali nič pa je pravic za javnost, ki še naprej ostaja pritisnjena med državno regulacijo na eni ter pobudami kapitala na drugi strani. Utegne se najti kdo, ki bo skozi prihodnje skupščinske procedure poskrbel, da se na papirju znajdejo tudi tovrstne rešitve.

Matjaž Šuen

Simon Bizjak

Čas bo sodil sodnikom.

Še preden se je na zagreškem vojaškem sodišču začel proces proti osmerici obtoženih, med katerimi je tudi hrvaški obrambni minister Martin Špegelj, so to sojenje mnogi izenačevali z ljubljanskim procesom proti četverici. Toda vzporednic vendarle ne moremo potegniti kar na slepo. Na zatožno klop je tokrat moral minister suverene republike, kar pomeni, da se je pred vojaškim (!) sodiščem znašla celotna hrvaška politika. V zagreškem primeru gre za naposreden napad na legitimno izvoljeno hrvaško oblast, medtem ko se je v ljubljanskem procesu uradna politika šele kasneje vsaj do neke mere identificirala z obtoženimi in tako postala tarča napadov jugoslovanskih dušebrižnikov. Tudi »teža« samih obtožencev je neprimerljiva, kajti Špegelj je kljub vsemu minister in človek, ki je opravljal mnoge odgovorne naloge v JLA ter bil med drugim tudi komandant zagreškega vojaškega območja. Medtem ko je Roška Janši in njegovemu »rešitelju« Bavčarju omogočila bliskovit politični in finančni vzpon, pa zagreška Gajeva najbrž ne more bistveno prispevati politični promociji obtoženih. Če je proces pred vojaškim sodiščem v Ljubljani homogeniziral slovensko javnost, ki je takrat bolj kot kdajkoli prej začutila, da je ogrožena, se je hrvaško zedinjenje zgodilo že mnogo prej in bo zaradi kninskega hajduštva verjetno še dolgo trajalo. Ko postavimo sojenje v kontekst političnih razmer v Jugoslaviji, ugotovimo, da je prišlo ob najbolj nepravem času tudi za tiste, ki so ga pripravili. Če seveda resnično hočejo dobro narodom na tem delu Balkana, kot večkrat ponavljajo.

Da je politična temperatura v sosednji republiki preveč razgreta, da bi mogel proces potekati mimo, se je pokazalo že na samem začetku v ponedeljek, ko je večja skupina razjarjenih demonstrantov preprečila potek sojenja in izzvala njegovo preložitve za nedoločen čas. V tistem trenutku dr. Živku Maziću, polkovniku in predsedniku vojaškega sodišča v Zagrebu, dobro znanem iz procesa proti ljubljanski četverici, verjetno res ni preostalo drugega, kot da je proces prekinil. Če lahko za zagreške proteste rečemo, da so bili v mejah še sprejemljivega (ali le malo čez), pa kaj takega ni mogoče trditi za splitski shod, ko so divje horde razbijale vojaške objekte ter poslovalnice srbskih podjetij v mestu. Očitno krvi željnim huliganom so močne policijske sile v zadnjem trenutku preprečile pohod v splitsko četrt Blatine, kjer živijo predvsem častniki JLA. Tako se je še enkrat izkazalo, da je Split središče militantnega hrvaštva (spomnimo se npr. nedavnega sežiga jugoslovanske zastave in ustanovitve ustaške stranke v tem mestu).

V teh dneh, ko mnogi, predvsem tisti, ki tega niso doživeli, slavijo petdeseto obletnico ustanovitve t.i. Neodvisne države Hrvaške, je ozračje do skrajnosti naelektreno. Zadnji dogodki in strah pred njimi (opozicijske stranke so zagreški protestni miting »za obrambo suverenosti Hrvaške, mir, delo in demokracijo«, napovedan za 10. april, dan ustanovitve NDH, za teden dni preložili) kažejo, da je v hrvaškem narodu od ustaštva prisotno še kaj več kot le črka U. Da je to le reakcija na četništvo, je kaj medel izgovor. Tudi na tem se bodo morale »kroatocentrične« oblasti zamisliti.

ČE STE TRIBUNO IZGUBILI, JO NAROČITE NA DOM.

Naš naslov: Kersnikova 4, Ljubljana

MIHA RAVNIK O SVOJEM Odstopu:

»TU NI NOBENE IGRE!«

TRIBUNA: Na seji ZSSS v Velenju ste odstopili z mesta predsednika predsedstva te organizacije. Glede na to, da so vas nekateri pozivali k odstopu že prej, to ni bilo presenečenje. Slišali smo, da je bilo v vašem sindikatu precej zapletov okrog prestrukturiranosti zveze v konfederacijo, nekateri deli sindikata so se odcepili, stanovanjska afera, da ne govorimo o očitkih, da so dobršni del vašega članstva direktorji podjetij pridobili nasilno. Za kaj v resnici je šlo pri vašem odstopu?

RAVNIK: Najprej naj povem, da po mojem mnenju vrsta ocen ni točnih. Bom kar začel pri odnosih: svobodni sindikati so nastajali po kongresu in na osnovi osebnih izjav članstva. V naši organizaciji je 430.000 članov v 20 sindikalnih dejavnostih. Res je, da so nekateri sindikati ali dejavnosti izstopili iz ZSSS. Odločitev za to pa so sprejela vodstva in ne članstvo. Drugič pa gre za organizacijske in vsebinske vloge sindikata na osnovi sprememb v družbi. Kot vemo, prihaja tržno gospodarjenje in z njim drugačni odnosi do delavcev, da ne govorimo o razmerah, ki so dosti kritične. Moja odločitev kot predsednika predsedstva sveta ZSSS, da odstopim s te funkcije, je bila dana na osnovi kritičnih pripomb in zahtev posameznih sindikatov in dejavnosti. Nisem odstopil s stališča odgovornosti, pač pa zato, da prispevam k nadaljnji konsolidaciji sindikatov, da se na osnovi sprejetih sredinskih opredelitev programa in nadaljnjih sklepov konference še bolj usmerijo v probleme delavcev. Želel sem, da se o mojem odstopu ne razpravlja, da se konferenca posveti vsebini dela in se na tej osnovi koncipira novo vodstvo ter vzpostavijo odnosi z jasno vlogo sindikalnih dejavnosti, ki smo jih sprejeli in

opredelili v statutu.

TRIBUNA: Medtem ko vam nekateri očitajo svojevrstno »izdajstvo« zaradi odstopa, drugi menijo, da je to le boj za oblast v vodstvo vašega sindikata. Poleg tega vašega odstopa konferenca v Velenju ni sprejela. Ste mislili z odstopom resno ali gre le za manipulacijo?

RAVNIK: O takem načinu je razpravljaj samo en delegat na konferenci, tako da govoriti o široki oceni, da se je na seji izpostavil odstop kot izdajstvo, ni smiselno. Bilo pa je veliko razprav, kaj to pomeni, ali se to sprejema, ali je pravilno... Veliko razprav je bilo namenjenih kritični razpravi, odgovornosti posameznikov in subjektov organiziranja. Tudi to ni točno, da konferenca mojega odstopa ni sprejela. Moram reči, da sem povedal, da odstopam in med odmorom je potem svet razpravljaj tudi o ponujenem kolektivnem odstopu predsedstva, ki pa ga konferenca ni sprejela. Na osnovi tega je glasovala o članih predsedstva; o meni se ni glasovalo. Svet je na osnovi te opredelitve in izvedbe glasovanja o zaupnici, ki so jo vsi člani predsedstva dobili, sprejel sklep, da odstop še ne pomeni razrešitev s funkcije predsednika ter da vodim predsedstvo vse do izvolitve novega predsednika in tudi usmerjam postopke kadrovanja. Rok za izvedbo tega je bil postavljen do konca maja. Treba je razumeti, da je moj odstop dokončen, svet me bo razrešil do konca maja in tu ni nobene igre.

TRIBUNA: Je že znano ime človeka, ki bo prevzel krmilo najbolj množičnega sindikata na Slovenskem?

RAVNIK: Ne. Moram reči, da tega imena še ni. Svet in konferenca sta sprejela stališče, da bomo naslednji teden na seji predsedstva opredelili

kriterije in usmeritve ter v roku enega meseca dali možnost za predlaganje kandidatov za to mesto.

TRIBUNA: Sindikat prosvetnih delavcev pripravlja stavko, ki jo je podprl tudi vaš sindikat. Boste v tem primeru tudi kako drugače podprli stavkajoče učitelje, recimo s skupno akcijo z ostalimi sindikati, npr. Neodvisnostjo in Konferenco 90?

RAVNIK: Sindikat šolstva je delno organiziran v svobodnih sindikatih, drugi del pa je izven naše zveze. Opredelitve in aktivnosti tega sindikata so takšne, kot jih podpiramo tudi mi. Zato tudi podpiramo njihove zahteve in opredelitve po stavki. Ker je res, da imajo odgovorni premalo posluha za upravičene zahteve delavcev v šolstvu, je v tem primeru tudi upravičena njihova najava stavke. S tem sredstvom bi šolniki opozorili na svoj položaj in dolgo prisotne zahteve na področju šolstva, pa naj gre za skupno zahtevo o podpisu splošne kolektivne pogodbe za družbene dejavnosti oziroma negospodarstvo in seveda zahteve po vzporednem delu in podpisu kolektivne pogodbe za šolstvo. Očitki vladi, da želi tudi delavce v šolstvu postaviti v nek administrativno usmerjen proces brez drugih pravic, so utemeljeni, saj moramo zagotoviti tudi tem delavcem vse pravice s kolektivno pogodbo. Upravičeno se tudi postavlja njihova zahteva, da se položaj delavcev ne more urejati samo z zakoni, ker bi s tem merili kadre in učitelje bodisi vodstvo bodisi posameznika na osnovi pripadnosti bližje vladajoči strukturi in vladi. Zato bomo zahteve delavcev v šolstvu podprli in nobenih ovir ni, da teh zahtev ne podprejo tudi drugi sindikati, dejavnosti in svet kot celota.

Igor Kršinar

ZA NOVA DELOVNA MESTA

V Sloveniji vse bolj narašča število nezaposlenih in nihče nima prave formule, da bi jih zaposlil. Tudi v skupščini se dogovarjajo bolj o drugih ekonomskih problemih, ne pa dovolj tudi o politiki zaposlovanja. Če pa se že pogovarjajo o naraščajoči nezaposlenosti, potem je to bolj podobno pridobivanju političnih točk; nihče pa ne ponudi konkretnega predloga, kako priti do več delovnih mest, ki so še kako potrebna.

Tako meni tudi Marko Selan, član sveta Socialdemokratske stranke in bivši direktor Republiškega zavoda za zaposlovanje, s katerim smo se pogovarjali o tem, kje so vzroki za tako nenadno rast brezposelnosti in o načinih, kako bi to nezaposlenost omejili in odpravili.

Problem zaposlovanja, pridobivanja novih delovnih mest za mlade in tiste, ki so izgubili zaposlitev, je osnovni problem socialne varnosti. Zdi se, da ministrstvo za delo premalo dela na tem, kajti več bi morali razmišljati o novih zaposlitvenih možnostih. Tega pa ne bodo mogli rešiti le s podporo brezposelnim.

Po mnenju Marka Selana nova oblast ni kriva za tolikšno nezaposlenost; s svojimi ekonomskimi ukrepi jo je le »pokazala«. Naše gospodarstvo je bilo vselej nizko produktivno s preveč zaposlenimi, prikazovala pa se je navidezna polna zaposlenost. Problem je, kako tako neproduktivno gospodarstvo narediti produktivno. Potrebno je najprej odkrito ugotoviti, odkod toliko »tehnološkega viška« pri nas. Vzrok je v filozofiji socialističnega gospodarstva, ki sploh ne razmišlja o povečanju akumulacije. Ta pa je bistvenega pomena za pridobitev novih delovnih mest. Družba ne preneha rasti in če se iz akumulacije denar preusmerja v porabo ali neproduktivne naložbe, potem je delovnih mest vse manj. Cilj gospodarjenja ni tekoča poraba, ampak morajo v podjetjih razmišljati o akumulaciji in odpiranju novih delovnih mest.

Letošnji kazalci kažejo, da se takšna gospodarska filozofija pri nas še nadaljuje. Bruto dobiček je padel s predlanskih 6,2 % na lanskih 3,2 % družbenega produkta. Predlani je akumulacija znašala 8,2 %, lani pa le še 2,8 % dohodka. Torej se je akumulacija še bolj zmanjšala, s čimer se tudi možnosti za nova delovna mesta zmanjšujejo.

Velik problem predstavlja tudi sestava investicij. Namesto da bi z njo odpirali nova delovna mesta, jo v veliki meri usmerjamo v infrastrukturo, kar pa ne prinaša novih delovnih mest. Skupščinske razprave se bolj osredotočajo na gradnjo cest, manj pa na problematiko zaposlenosti.

Ker pa je naša akumulacija vsekakor premajhna, jo bo treba pritegniti iz tujine. To pa se ne bo zgodilo, dokler tuji investitorji ne bodo zaupali v naš politični in ekonomski sistem. Zato se je potrebno čim prej odcepiti od Jugoslavije in prilagoditi sistem Evropi.

Tretji možni vir akumulacije bi lahko bili prihranki prebivalstva. Vendar tudi prebivalci razmišljajo podobno kot tudi podjetniki. Zato denar raje vlagajo v avstrijske banke, ne pa Ljubljansko banko. Z zakonom o privatizaciji se delata nadaljnji dve napaki: ne bo domačih kupcev za podjetja, saj nimajo likvidnih sredstev, kajti ta so bodisti varno naložena v tujih bankah ali bodisi v nepremičninah, avtomobilih, jahtah. Druga napaka je v tem, da se poskuša privatizacija pospešiti s popusti, kar pa lahko privede celo do političnega odpora: tisti, ki imajo več, bodo dobili še velik popust iz družbenih sredstev, tisti, ki nimajo, pa bodo zopet ostali praznih rok.

Kar se tiče možnosti zaposlitve, se preveč zanašamo na drobno gospodarstvo.

Od 14.000 podjetij, jih je 8.000 zasebnih, a le 5.300 jih dejansko deluje. Privatna podjetja pa sedaj ustvarjajo le 2,1 % skupnih slovenskih zaposlitvenih zmogljivosti. Torej je perspektiva zaposlovanja le v novih delovnih mestih v srednjih podjetjih, ki pa se morajo prej privatizirati. Vendar potencialni podjetniki nimajo kapitala. Ta kapital bi lahko dobili iz razvojnega sklada, ki bi ga morali namensko usmeriti za pospeševanje zaposlovanja. Ta sklad bi moral delovati po principu rizičnega kapitala. To pomeni, da bi podjetnik izposojeni denar vračal šele, ko bi začel nastajati dobiček. Tako ustanovljeno podjetje bi moralo skladu vsako leto prikazati ključni račun in ob dobičku najprej vrniti posojilo razvojnemu skladu. Sredstva za tak razvojni sklad bi dobili s prodajo družbene lastnine.

Sredstva za infrastrukturo pa bi morali pridobivati iz tujih posojil in iz pokojninskega sklada, ki bi se na ta način plemenitil z ustrezno obrestno mero. Iz tega povečanja bi lahko financirali skrajševanje delovne dobe, kar bi vsako leto pomenilo pridobitev novih zaposlitev na izpraznjena delovna mesta. Če bi ljudi prej upokojili, bi lahko šolani mladi ljudje lažje dobili zaposlitev. Rešili bi ekonomski problem zaposlovanja, opravičili bi sredstva, ki so bila namenjena za šolanje in spodbudili bi inovacije v družbi. Torej je namesto podaljševanja treba skrajšati delovno dobo, s čimer bi se v petih letih znebili 65.000 brezposelnih.

Tako o problematiki zaposlovanje meni Marko Selan in pravi, da je razpravljanje v skupščini o razbremenjevanju gospodarstva le zavajanje ljudi in se s tem politične stranke le borijo za pridobitev novih političnih točk. Ljudem je potrebno povedati v oči, kakšno je dejansko stanje v gospodarstvu in kako se rešiti iz tega, ne pa le kritizirati vlado. Na drugi strani so ravno tisti, ki imajo o tem največ povedati, nimajo pa v resnici ničesar ponuditi za izboljševanje gospodarskega stanja v Sloveniji.

Goran Novković

RADIO ŠTUDENT 89,3 IN

104,3 MHz ef-em double mono.

NAJBOLJ POKONČEN NA POSRANI STRANI ALP.

OB OBISKU MLADE INICIATIVE V ZDA

Mlin v boju z vetrom

Mlada iniciativa pri SDZ, bolj znana pod imenom MLIN, prodira v Evropo in svet. Njihov predstavnik Roman Kolar se je v prvih dnevih marca mudil v Washingtonu, kjer so mladi demokrati vsega sveta ustanovili Mednarodno mladinsko demokratično zvezo IYDU (International Young Democratic Union). V glavnem mestu ZDA se je zbralo 100 predstavnikov iz 27 držav, zanimivo pri tem pa je, da so bili MLIN-ovci edini predstavniki iz YU kot tudi vzhodne Evrope.

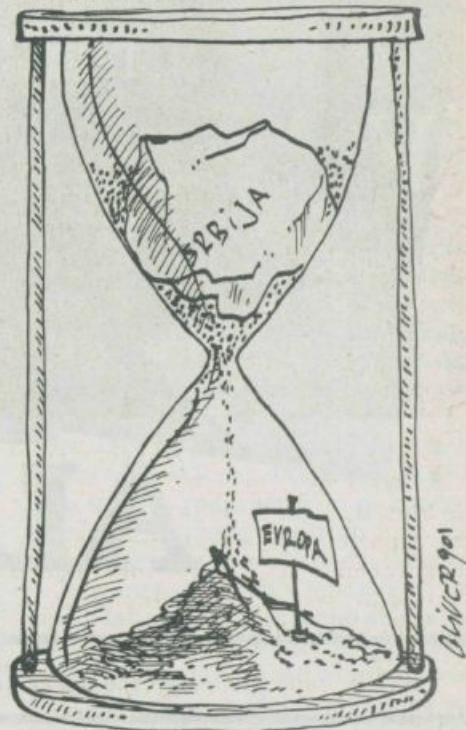
Pri vsem tem pa je najbolj tragično dejstvo, da niti demokrati niti druga demosa stranka ne morejo prekiniti povezave s SKD, saj bi v tem primeru prišlo do vladne krize in težav pri osamosvajanju Slovenije.

Slovenija in svet

»Ugotovil sem, da tuje države že ločijo Slovenijo in Hrvaško od ostale Jugoslavije,« je povedal Roman Kolar. To bi lahko tudi pomenilo, da te države ne bodo razumele odcepitve Slovenije od Jugoslavije kot odcepitve neke pokrajine od matične države npr. Arizone od ZDA. MLIN-ovci so seznanili kolege iz drugih držav z namerami slovenskega vodstva in deklaracijo o razdružitvi, ki so jo razdelili med zbrane.

Med govorniki je bilo veliko strokovnjakov za vladno politiko do srednje in vzhodne Evrope, ki bo eno od tržišč ameriških naporov za vzpostavitev nove svetovne ureditve. Med njimi so bili g. David M. Evans iz Helsinške komisije, Douglas J. Saevy iz Heritage Foundation in gospa Phylis Kaminsky iz NRIIA. Najbolj naklonjena Sloveniji je bila ga. Kaminsky, ki je zavzeto razlagala razlike med Slovenijo in drugimi deli Jugoslavije, gospoda pa sta bila zadržana, čeprav je g. Evans potrdil, da volitve v Srbiji niso bile ravno svobodne in poštene (bil je opazovalec). To pa so potrdile tudi nedavne demonstracije opozicije in študentov v Beogradu. Zelo jih je zanimalo, kako namerava Slovenija reagirati na možne razplete in kateri se nam zdijo možni.

In kaj se bo zgodilo, ko bo Slovenija 23. junija zares razglasila neodvisnost

in samostojnost? Kot pravi Roman Kolar, pričakujejo od članic mednarodne demokratske zveze, da bodo prek organov oblasti sprožili postopek za priznanje naše države kot tudi materialno pomoč. Dokler pa smo še vedno v Jugoslaviji, pa je to nesmiselno, saj bi to pomenilo vmešavanje v tuje zadeve, pa negotove naložbe, seveda. Vendar bo preteklo še veliko časa, preden bo Slovenija mednarodni subjekt in prav tako tudi slovenske organizacije (v tem primeru SDZ). Svetovna javnost se (upravičeno) boji verižne reakcije, ki bi jo sprožila odcepitev Litve, Slovenije itd. Najbolj pa seveda tiste evropske države, ki želijo ostati celovite.

Pa še nekaj besed o možnostih SDZ-ja v Sloveniji. DEMOS je že razpadel medijsko z bankrotom Demokracije. Tako kmetje sedaj »orjejo«
Brazde, SKD ustvarjajo Slovenca, SDSS in SDZ pa sta ostali kar pri biltenih. Premalo denarja za propagando jih spet postavlja v drugorazreden položaj. Glede na to, da se naša dežela pogloblja v socialnoekonomsko krizo se bodo sedanje vladajoče stranke morale še kako potruditi za volilne glasove. Domovina pač ni vse, če so njeni državljani lačni.

Igor Kršinar

Roman Kolar je povedal, da je poglobitveni pomen povezovanja s svetom priznanje suverenosti slovenske države po razdružitvi z Jugoslavijo s strani sodelujočih strank in držav. Sicer pa slovenski demokrati (in MLIN-ovci) sodelujejo z avstrijsko ljudsko stranko, britansko konzervativno stranko, ameriški republikanci, avstralski liberalci, konservativno progresivno liberalno stranko, dansko konzervativno ljudsko stranko, nemško CDU in CSU, grško Novo demokracijo, japonsko liberalno demokracijo, novozelandsko narodno stranko ter ostalimi strankami oziroma podmladki teh strank. Pomembno vlogo ima pri tem tudi Evropska demokratična zveza EDU, kjer so SDZ opazovalci.

Na srečanju mladih demokratov je bil prisoten tudi italijanski podmladek južnotirolske ljudske stranke, ki ima podobne namene kot slovenski kolegi. Takoj, ko se bo odcepila Slovenija od Jugoslavije, se bo tudi Južna Tirolska, ki je naseljena večinsko z nemško (avstrijskim) prebivalstvom. Vendar demokrati niso zgolj narodne stranke, kotizgleda na prvi pogled. Njihov program je usmerjen v kapital in krščansko tradicijo, ki pa ni klerikalizem. SKD so zelo klerikalni glede na ostale stranke evropske UD - usmeritve, je pripomnil Roman Kolar.

ALBANIJA

Prebujanje balkanske princese

Letališče je od glavnega mesta oddaljeno približno petnajst kilometrov, povezuje pa ju slaba cesta, na kateri moraš paziti, da ne povozíš krav, ovac ali vaške mularije, ki nevajena prometa nepremišljeno skače pred avtomobile. Cesta pelje mimo vasi, kjer ljudje ročno obdelujejo zemljo ali pasejo ovce. Vsakršna mehanizacija je tukaj prava redkost. Za tujce so še najbolj zanimivi bunkerji, ki se spet na gosto pojavijo pred vstopom v Tirano. Samo mesto se od drugih evropskih mest loči predvsem po svoji revščini, ki je očitna že na prvi pogled. Propadajoče hiše z razbitimi okni, blatna dvorišča in brezprometne ulice. Le tu in tam smo srečali kakšen taksi, ki je imel na sprednjem oknu pritrjeno oznako: PRESS. Tuje delegacije in novinarji smo bili v mestu očitno edini, ki smo se vozili z avtomobili.

Zakaj se mi zdi tako čudno in nenavadno, je bila moja prva misel, ko je letalo zaokrožilo nad Tirano in se mi je ponudil lep razgled na albansko prestolnico. Posvetilo se mi je šele kasneje. Tiranske ulice so bile videti kot panj, v katerem rojijo čebele; takšni so bili s ptičje perspektive videti ljudje, ki so hodili po cestah, nikjer pa ni bilo opaziti nobenega avtomobila. Prvo, kar vidiš, ko stopiš na trda tla, so polkrožni bunkerji, ki štrlijo iz zemlje, in travniki, na katerih se pasejo ovce. Zunaj letališke zgradbe te iznenada obstopijo otroci, ki te cukajo za rokav in ponavljajo, kot bi bili naviti: »Chewing gum, chewing gum.«

Novica dneva

Naslednji komunistični režim bo padel v Albaniji, je bila skupna misel vseh, ki smo sredi Tirane v Kongresni palači, začasno prirejeni v tiskovno središče, čakali na še neuradne rezultate prvih albanskih svobodnih večstrankarskih volitev. V to sem bila takrat prepričana in danes, po zmagi komunistov, sem še veliko bolj.

Vladajoči albanski partiji dela so dnevi šteti. Pa ne samo zato, ker Albanci sedaj vedo, da po sedeminštiridesetih letih želijo nekaj drugega, čemur pravijo demokracija in svoboda, pa čeprav si mogoče tega ne znajo niti predstavljati, ampak ker je bilo v povolilnih dneh jasno, da so časi in ljudje na strani opozicije in da se komunistična stranka pod vodstvom reformista

Ramiza Alije lahko obdrži na oblasti le s pomočjo režima trde roke in strogo nadzorovanih sprememb. Toda sprememb ne bo mogoče več dolgo nadzorovati. Virus svobode, demokracije in predvsem želje po boljšem življenju je okužil ljudi, ki se ne pustijo več voditi za nos s pomočjo pompoznihih komunističnih parol in si ne želijo več nobenih delovnih zmag v duhu socializma.

Preden sem se odpravila v Tirano, sem doma prebirala dokumentacijo in sama pri sebi seštevla pluse in minuse, ki jih je v boj za oblast nesla s seboj mlada albanska opozicija. Pričakovati je bilo, da bo njen glavni adut, Demokratska stranka, ki jo vodita znana albanska intelektualca, kirurg dr. Sali Berisha in doktor ekonomskih znanosti, univerzitetni profesor Gramoz Pashko, večino svojih glasov pobrala v večjih mestih: Tirani, Draču, Elbasanu, Kruji, Kavaji in utrdbi albanske opozicije Skadru, kjer morate imeti veliko srečo, da naletite na koga, ki je oddal svoj glas za partijo dela. Jaz te sreče nisem imela.

Nihče sicer ni bil povsem prepričan, kako se bodo stvari iztekale na podeželju, še posebno na agrarnem jugu države, od koder je bil doma Enver Hoxha in kjer je kult komunizma še vedno zelo močan. Toda očitno je, da je bil kratek stik v komunikaciji med mestom in vasjo odločilen za izid glasovanja, drugače si zmage komunistov ni mogoče racionalno razložiti. Mednarodne komisije, ki so spremljale potek volitev ob koncu, niso imele nikakršnih bistvenih pripomb. Vse je torej izpadlo kot fair play in komunisti so dobili legitimno pravico, da nadaljujejo s svojo staro politično prakso. Človek to zares težko verjame, še posebno, če en teden živi albansko realnost. Tako dolgo je namreč veljala albanska viza za tuje novinarje. Spominjam se zaprepačenega izraza na obrazu precej starejšega in izkušnega nizozemskega kolega, dopisnika za vzhodno Evropo, ki mu je bila Albanija verjetno zadnje službeno potovanje pred upokojitvijo. Dick je doživel že marsikaj, vdor Rusov na Češkoslovaško, rojstvo Solidarnosti in novo poljsko državo, romunsko revolucijo, padec Berlinskega zidu in nenazadnje demonstracije in tanke na beograjskih ulicah. Ko je slišal za zmago albanskih komunistov, sprva sploh ni mogel verjeti. Z obema rokama se je prijel za glavo, se nejeverno zastrmel vame, kot da se pravkar rojeva eno izmed novih svetovnih čudes, in dejal: »Ali mi, po vsem, kar si tukaj videla - lačne, bose, umazane in raztrgane otroke, ki prosijo za hrano, prazne trgovine, tovarne, ki jih v svojih knjigah opisuje Charles Dickens, propadajoče zgradbe, prazne ulice brez avtomobilov, povsod sama brezosebna socialistična gesla, ki vzklikajo komunizmu in Ramizu Aliji in zrak, ki ga dihaš in smrdi na Orwelovo 1984 - lahko razložiš, kako je

mogoče, da jih je komunizem pripeljal tako daleč, pa so se ob svobodni izbiri spet odločili zanj?« Tudi sama sem ostala brez besed.

Morda naivno vprašanje, saj je marsikdo pred volitvami napovedoval tudi takšen izid in za vse vendarle ni bil presenečenje. Toda eno je brskati po suhoparnih političnih analizah in papirnatih poročilih o tem, kaj se v neki državi dogaja, nekaj drugega pa je hoditi po blatu povsod tam, kjer bi morale biti asfaltirane ceste, ostati lačen, ker je v trgovinah že opoldne zmanjkalo hrane, preklinjati ob večerih v svoji hotelski sobi, ki sicer ni v hotelu za tujce, ampak imajo vanjo vstop tudi Albanci, ker vodo zaradi pomanjkanja vsak dan zaprejo in si tako prepuščen kolegu v boljšem hotelu za tujce, da ti odstopi svojo kopalnico. To ne piše v nobenem prospektu albanske turistične agencije. V knjižici, ki sem jo za pet dolarjev kupila v recepciji paradnega hotela Dajti, kjer se za dolarje dobi skoraj vse, z albanskimi lekami pa ni mogoče priti niti do kozarca navadne vode, tudi ni nobene slike nešteti bunkerjev, ki so na gosto posejani po deželi. Glede na njihovo število človek začneja dvomiti v zdravo pamet albanskega političnega in vojaškega vodstva. Oba s taksistom, ki me je vozil mimo teh spomenikov človeške neumnosti, sva se na koncu na glas krohotala. Očitno je užival, da se je v njegovi državi končno našel nekdo, ki o tej stvari deli z njim enako mnenje in se mu zdi vredno tvegati celo glasen kroh.

Sprva sem bila nad zmago albanske delavske partije le presenečena. Kasneje, ko sem obiskale Skadar in doživela pogreb treh žrtev srednjih demonstracij, pa sem postala razočarana, na trenutke skorajda besna, kot da bi se tudi sama nalezla tistega nemočnega besa, ki sem ga čutila v ljudeh okrog sebe. In če sedaj pomislim nazaj, se je, to lahko napišem brez pretiravanja, v tistem trenutku marsikateremu Albancu zrušil svet, novinarji pa smo pričeli sestavljati svoja poročila. Za nas je bil to le še en politični dogodek. Novica dneva sicer, toda nič več kot to.

Tujina - obljubljena dežela

Aida Luzati je bila en teden moja prevajalka in mi je sledila skoraj na vsakem mojem koraku. Po naključju sva se srečali v avli hotela, kjer sem že dve uri zamažala čakala na direktorja, da mi bo povedal, če je v hotelu še kakšna prosta soba. V Albaniji namreč takšne

informacije niso v pristojnosti nobenega od treh receptorjev, ki so tam samo zato, da delijo ključne in ti krajšajo čas, medtem ko čakaš na direktorja hotela, ki je verjetno politično preverjen, da lahko opravlja tako odgovorne delovne naloge. Opravek s tujci spada v Albaniji namreč med »rizične posle« in le redki so kos takšnim »zahtevnim opravilom«.

V začetku sem sicer mislila, da je bilo moje srečanje z Aido popolno naključje, zame zelo srečno, kajti nujno sem rabila prevajalca, da sem bila kos vsem vprašanjem, ki so potrebna, da v Tirani človek najame hotelsko sobo. Toda, ko sem kasneje premišljevala - z Aido sva medtem postali skorajda neločljivi - sem ugotovila, da je bila to zanj enkratna priložnost, da sreča tujca, se z njim spozna, spoprijatelji in ga končno prosi, da ji pomaga priti do vize. Za Albance je bila v dneh okrog volitev, ko je tam mrgolelo tujih novinarjev, to veliko lažja pot kot brezupno obleganje jugoslovanske, italijanske ali grške ambasade, kjer so možnosti za uspeh zelo majhne, pot do pridobitve vizuma pa mučna in dolgotrajna. Toda kljub temu zaprosi za jugoslovansko vizo vsak dan več tisoč albanskih državljanov, v prevolilnem času pa se je pritisk Albancev na tuje ambasade le še povečal.

Sanje vsakega Albanca so priti v tujino, kar je zanje isto kot obljubljena dežela. Niti malo ne obžalujejo, da bodo za seboj pustili dobro znano in vajeno življenje, dom in morda celo najožje sorodnike, in vse to zamenjali za negotovo življenje v tujini. Večina pa resnično nima kaj izgubiti. Povprečna plača Albancev je deset do dvajset dolarjev na mesec. Avto in celo kolo sta še vedno luksuz, avta do nedavnega sploh ni bilo mogoče kupiti. Obiski v tujini so dovoljeni le redkim izbrancem, prav tako pa je težko priti tudi do blaga, ki ga za dolarje kupujejo redki zahodni turisti v še redkejših duty free shopih. Velikega premoženja si povprečen Albanec v življenju ne more ustvariti in velikokrat so sanje in zaupanje vase edino, kar mu še preostane.

Tudi Aidina edina želja je, da bi lahko z vizumom v potnem listu legalno prestopila albansko-italijansko mejo in si tam ustvarila novo življenje, kajti albanska prihodnost se ji zdi črna in tudi v hitre spremembe na bolje ne verjame. Čakanja pa se je že zdavnaj naveličala. Stara je dvaindvajset let in uči albanščino na eni od srednjih šol v Tirani. Z mamo, ki je prav tako profesorica, stanujeta v enosobnem

stanovanju, oče pa se je že pred leti odselil. Ob ločitvi sta si starša, kot je v navadi, razdelila premoženje. Oče je odnesel hladilnik, Aida in njena mama pa sta obdržali pralni stroj. Sedaj že pet let varčujeta za nov hladilnik in upata, da ga bosta lahko kmalu kupili. Na avto ali kolo niti ne mislita. Aida se zateče k črnemu humorju in med smehom pravi, da imajo v Albaniji to samo tisti, ki ne vedo, kam bi z denarjem.

Govorila je in govorila, vesela, da ima končno priložnost klepetati s tujcem v angleščini in vsake toliko časa bolj sama zase zaključila: »We are so poor.« Tako kot večina njenih prijateljev ima tudi Aida že navezo v Italiji - neke bližnje sorodnike, ki so si v Rimu našli stanovanje in delo. Sedaj čaka na garantno pismo, ki ga potrebuje, da lahko zaprosi za vizo na italijanski ambasadi, ki so jo Albanci te dni dobesedno zasuli s prošnjami. Beseda »viza« ima zanje čarobni učinek in Aida sploh ni nobena izjema. Ure in ure je bila pripravljena govoriti samo o tem, kako bo živela v Italiji, pri tem pa se je tako razvnela, da je že skoraj kričala in mahala z rokama in so se ljudje na cesti smeje ozirali za njo. Pri vsem tem pa nima čisto nobene predstave, kakšno je življenje za albansko mejo.

Najljubša zabava Albancev je gledanje televizije, ki jo ima skoraj

vsaka hiša, pa naj bo še tako revna, in vsi skrbno pazijo, da ne zamudijo italijanskih zabavnih oddaj. To je zanje hkrati poučno, saj Albanci, vsaj v večjih mestih, skorajda tekmujejo med seboj, kdo se bo bolje naučil italijansko in komu bo prej uspelo priti v to obljubljenno deželo. V Albaniji še kako drži, da je televizija okno v svet.

V to se lahko prepriča vsak, ki le prestopi jugoslovansko-albansko mejo in zapelje v Skadar, prvo večje mesto na skrajnem severu Albanije.

Prič sem bila v Skadru na pogrebu treh žrtev protikomunističnih demonstracij, ko je dobilo mesto zaradi izrednih okoliščin čisto drugačno podobo in je bilo po sredinem razdejanju videti še bolj žalostno, kot je v resnici. Med potjo nazaj v Jugoslavijo sva se z novinarjem Associated Pressa spet ustavila v Skadru. Mesto je bilo mirno, kot da se pred tremi dnevi tam ne bi nič zgodilo. Edino znamenje nemirov je bila pogorela stavba albanske partije dela, na katero danes spominjajo le še ožgani zidovi in opustošenje daleč naokrog. Ljudje so se spet umirili, vendar le navidezno. Kajti v Skadru se z zmago komunistov ne bodo nikdar sprijaznili, pa če bodo le-ti na oblasti še naslednji dve leti. Toda tako razmišljajo le največji pesimisti. Drugi so prepričani, da njihove žrtve niso bile zaman.

Z glavne ceste, ki je edina asfaltirana, sva zavila v bližnje naselje stanovanjskih blokov, ki so najbolj žalostna podoba real-socialistične arhitekture, kar sem jih videla do sedaj. Bilo je ravno po dežju in otroci, kot večina albanskih otrok, bosí in slabo oblečeni, so tekali po blatu in skakali v luže. Ko sva sredi dvorišča ustavila avto in stopila v blato, so naju obkrožili, se prerivali okrog avta in vpili drug čez drugega. Starejši so vljudno pozdravljali: »Mr driter,« ali »Bon giorno«, mlajši pa so kričali: »Parlate italiano?« Medtem ko je šel Tony po svoje, neki starec mu je namreč obljubil, da mu bo izročil svoje zapiske, za katere je želel, da bi mu jih natisnili v tujini, sem bila jaz povabljená k neki albanski družini, ki sem jo zalotila sredi zadnjih priprav pred odhodom v Italijo. Vsi so zelo dobro govorili italijansko, celo šestletni Gianni, ki je sedel pred televizorjem, jedel pirhe in poslušal Tota Cutugna.

Gostoljubnost Albancev me je vedno znova spravljala v zadrego. Tudi tokrat se mi je zgodilo, da so vsi skakali okoli mene, se me dotikali, kot da ne morejo verjeti, da sem prišla iz Jugoslavije naravnost v njihovo hišo. Vsak je hotel dobiti svojo priložnost, da pove kaj v italijanščini ali angleščini, vsi pa so govorili, kako veseli so, da sem jih obiskala in kako so se jim končno uresničile sanje, da bodo zapustili Albanijo. Prosila sem jih, naj mi povedo, kaj se je dogajalo med demonstracijami in vsi so se naenkrat zresnili, le Gianni je končno odmaknil svoj pogled od televizorja, naperil prst vame in zavpil: »Bum, bum!« Tisto sredo so bili očitno tudi otroci priče, kako je policija streljala v ljudi.

Pred hišo sem se soočila z razočaranim in jeznim Tonyjem, ki ni dobil obljubljenih zapiskov. Starec jih je v strahu pred albanskimi oblastmi raztrgal še pred najinim prihodom.

Erika Repovž
(nadaljevanje prihodnjič)
foto: Roman Rems

ALI SE KURDOM OBETAJO BOLJŠI ČASI?

Stem, da so z vojsko prodrli nekaj deset kilometrov na iraško ozemlje in tako zaščitili bežčce Kurde pred nasiljem Huseinovih hord, so se Turki le deloma odkupili za pošasten genocid, ki so ga vse od prve svetovne vojne dalje sami izvajali nad tem stalno preganjanim narodom. Da se s turške strani Kurdom obetajo boljši časi, je že nekaj dni pred tem nakazal premier Ozal, ko je odprl turško-iraško mejo in tako omogočil umik stotisočemu beguncem, ki bi sicer končali pod Huseinovimi granatami.

Pod pritiski javnosti so se za pomoč Kurdom odločile tudi druge članice mednarodne skupnosti. Kot prve so se izkazale Velika Britanija, Francija in Nemčija, ki so preganjanim poslale pomoč v hrani, obleki in zdravilih, sledile pa so jim Danska, Japonska in Kanada s finančno pomočjo. Ne gre prezreti geste sosednje Avstrije, ki je zatočišče ponudila 1200 kurdskim beguncem. In naposled je skrb za Kurde dosegla vrhunec, ko so Združeni narodi sprejeli resolucijo, ki obsoja Irak za nasilje nad tem narodom - z ekskluzivno argumentacijo, da takšno početje ogroža mednarodni mir.

V podobnem duhu je nekaj dni zatem reagirala Evropska skupnost, ki je sprejela pobudo britanskega premiera Majorja za formiranje posebne enklave na severu Iraka, ki bi pod nadzorstvom modrih čelad Kurde varovala pred samovoljo Huseinovih ekskultorjev. Od kod nenadoma toliko milosti

za prezrte gorjance? Odgovor je preprost: V devetdesetih letih dvajsetega stoletja, ko elektronski mediji sprotno seznanjajo milijardno javnost o dogodkih v svetu, bi bilo svinjarijo takšne vrste, kot je iztrebljenje milijona ljudi, težko prikriti. Za svetovne sile je veliko lažje stopiti na stran Kurdov in pridobivati politične "pike" z dobrim imidžem.

Kdo so Kurdi?

Kurdi so avtohtono prebivalstvo, ki je na področju današnjih Turčije, Iraka, Irana, Sirije in Sovjetske zveze živelo že pred 2500 leti. Njihov jezik je bil indoiranščina, ki jo v nekoliko modificirani obliki govorijo še danes. Ob arabski osvojitvi so Kurdi prevzeli islam (so suniti) ter druge elemente arabske kulture - poznalo se je predvsem na jeziku. Prava nesreča pa je Kurde doletela ob nastanku Otomanskega imperija: Turki so izkoristili kurdске plemenske razprtije in si

1639 s Perzijci razdelili Kurdistan. V nadaljevanju so eni in drugi izkoriščali Kurde za medsebojne spore. Plačali so seveda slednji.

Največjo priložnost za lastno državo so Kurdi zamudili po prvi svetovni vojni. Zmagovite sile Antante so poraženi Otomanski imperij skušale onesposobiti z razdelitvijo na čimveč samostojnih držav. Tako so nastale na primer Sirija, Libanon in Irak. Pogodba iz Sevresa je predvidevala tudi kurdsko državo, vendar so se kratkovidni Kurdi postavili na stran Turkov, ki so zahtevali njeno razveljavitev. To jih je stalo državnosti. Po novi pogodbi so si Kurdistan razdelile Turčija, Iran in Irak.

Mešetarjenje s Turki je Kurde drago stalo. Ko je po prvi svetovni vojni na čelo turške republike prišel reformator Mustafa Kemal paša, imenovan tudi Atatürk, so se resnična grozodejstva za Kurde šele začela. Turški vodja je državo centraliziral in v želji po čimvečji nacionalni kompaktnosti povsem izničil pravice ostalih narodov, živečih na ozemlju Turčije. Kurdi so jo odnesli komaj kaj bolje kot Armenci, nad katerimi je bil storjen strahovit genocid. Atatürk je Kurdom prepovedal politično organiziranje, odvzel jim je jezik ter z njimi vojaško obračunaval. Kurdi so se trikrat uprli, zadnjič leta 1937, Turki pa so upore tako krvavo zatrli, da so jih podobne želje minile za nekaj desetletij.

Moteči element na Bližnjem vzhodu

Po drugi svetovni vojni, ki je Kurde pustila prav tako praznih rok, se je prizorišče njihovih uporov preselilo v Irak in Iran. V obeh primerih so drago plačali. Najprej jih je leta 1976 okrutno dotokel Sadam Husein, nato pa še v začetku osemdesetih let Homeini. Tako v Iraku kot v Iranu so bili Kurdi moteč faktor za nivelizacijsko politiko vodilnih politokracij oz. teokracij.

(Pred)zadnje nasilje so Kurdi doživeli pred tremi leti, ko je Huseinov režim pod obtožbo kolaboracije z Iranom s plinom pomoril nedolžno civilno prebivalstvo.

V Zalivski vojni so Kurdi dolgo časa stali ob strani, nato pa jih je - ob pogledu na poraženi bagdadske režim - premamila skušnjava, da mu še sami zadajo smrtonosen udarec. Nihče, niti Kurdi sami, sicer ni verjel, da bi lahko bili resen nasprotnik Sadamu Huseinu, gotovo pa so uporniki upali na tujo pomoč. Zavezniške sile so v času, ko je Husein najbolj mesaril po severu Iraka, filozofirale o nevmešavanju v notranje zadeve Iraka, čeprav so se malo predtem vanje še kako mešale. Medtem je umrlo na tisoče Kurdov, predvsem civilnega prebivalstva. Ob teh dejstvih imajo sedanja še tako plemenita prizadevanja mednarodne skupnosti nekoliko grenek priokus.

Matjaž Šuen

D A T A L I F E

SHOPPING 1

Imate »keš«? Recimo 300 tisoč mark? In vam je dovolj sončne strani Alp ter dotikajočega se »Balkana«? Torej bi se radi nekam preselili. Možnosti imate dovolj: za ta denar lahko kupite 12- sobno mini graščino z zemljiščem v severni Franciji (mimogrede: v Normandiji dobite kmečko hišo tudi za 55 tisoč DEM, gradiček iz 17. stol. ob Loari z zemljo vas bo pa stal desetkrat več - 550 tisoč); grad v Highlandsu (škotsko višavje), vendar brez zemljišča; v Londonu bi za 300 tisoč DEM lahko dobili obrobno hišico, ali pa dvosobno stanovanje - podobno stanje je npr. v Lizboni ali Milanu; v Amsterdamu morda trisobno zadevo, v Bruslju kvečjemu enoinpolsobno, v Parizu bi mogoče staknili kakšen atelje, medtem ko je Bonn najbrž zunaj dosega (za študentarijo pa je baje najdražji bavarski svet München, kjer so mesečne najemnine za drobceno dvosobno stanovanje okrog 1.400 DEM). Kar se Švabov tiče, naj povem, da bo raj za trgovce z nepremičninami Berlin, pa tudi ostali deli ex-NDR, saj je to edini del nekdanje socialistične Evrope, kjer tujcem nakupovanje lastnine ni prepovedano. V boljših predelih vzhodnega Berlina (Mitte in Weissensee) se hiše prodajajo od 190 do 900 tisoč mark, v Pankowu, četrti z najboljšimi stanovanji, pa boste za 300 tisoč lahko nabavili prostran tri do štirisoben apartma. Sicer so cene v vzhodni Evropi v zadnjih letih skokovito narasle, Poljska, ČSFR in Madžarska pa so iz strahu pred »nacionalno razprodajo« uvedle restrikcije za zahodne kupce, poleg tega pa se tu srečujejo s problemom verodostojnosti cen. Med evropskimi glavnimi mesti pa je še zmerom najcenejši Dublin, kjer lahko za zgoraj omenjenih 300 tisoč kupite veliko, štirisobno hišo, skupaj z vrtom. Skrat-

ka: če imate denar, ni problema nikjer. Problem pa je stakniti tol'k keša, ne?!

NAJSTNIŠKI SEKS 1

Ko smo že pri Irski, ki je nedavno - začuda - dobila ženskega šefa države (Mary Robinson): irska vlada je pred kratkim pod pritiskom katoliške cerkve, ki na otoku (razen na Severnem Irskem, ki sodi pod Združeno kraljestvo in kjer so v večini protestanti) dominira, in konzervativnega krila vladajoče stranke Fianna Fail bila prisiljena porušiti načrte za razširitev prodaje kondomov mlajšim do 18 let. Koliko to moti mladoletne Irce, ne vemo, najbrž pa to ni ravno d'best. Ta meja naj bi se pokrivala z zakonito starostno mejo za poroke. Bog jim daj sreče.

SHOPPING 2

Vrnimo se spet k shoppingu v pravem pomenu besede. V Evropski skupnosti namreč začenjajo 1. julija veljati nove omejitve glede prostotcarinskega prenosa blaga - vsakemu popotniku po ES-u, starejšemu od 17 let, bo naneseno sedanje vrednosti 390 ECUjev (uradno 1 ECU = 18,5 din) dovoljeno preko meja prenašati nakupljeno blago v višini 600 Ecujev, torej za cca. 54 % več. Ta ugodnost pa vendarle še ne zajema alkoholnih pijač, cigaret, kave (& čaja), ki bodo ostali omejeni vse do ukinitve meja 1993. Tri države, v katerih so davčne stopnje visoke (Danska, Grčija in Irska) pa lahko vpeljejo posebna ukrepe za preprečitev nenadne izgube državnega dohodka; tako se bodo enodnevni izletarji lahko vračali v Grčijo in na Dansko z največ 340 ecujev vrednosti, na Irsko pa celo s samo 95 ecujev blaga. Blagor Ircem, ni kaj! Poleg tega, naj

dodam, bo popotnikom vstop na Irsko ter Dansko dovoljen z največ 12 litri piva in pol litra žganega...! Pazite torej poleti, ko se boste vlačili po Evropi. Če bo sreča.

NAJSTNIŠKI SEKS 2

»Pejmo mal' čez lužo«. V ZDA je Alan Guttmacher Institute iz N.Y.C.-ja ugotovil, da se je skozi 80. leta seksualna aktivnost med najstnicami v vseh družbenih slojih izredno dvignila. Zlasti pri hčerah belih družin in tistih z visokimi prejemki. Mediana za prvi spolni odnos (za vsa dekleta) je trenutno 17,9 let.

NOVI SVET

Ostanimo v Ameriki. O čudovitem in idealnem kazenskem sistemu ZDA (po zveznih državah) bomo nekoč kaj več povedali, tokrat le nekaj suhih števil: 476 zapornikov na 100 tisoč ljudi (najvišji

odstotek na svetu), v prvi polovici lanskega leta je populacija državnih in zveznih zaporov narasla za 42.862, da bi privedla do rekorda 755.425 zapornikov ob koncu 1990. V 1988 in '89 so zvezni sodniki obsodili 40 tisoč obtožencev samo v zvezi z drogami, na državnih nivojih pa so jih v 1988 zaradi trgovine z drogo še 112 tisoč. Droge pač polnijo zapore... Sicer je 29 % Američanov prejel ali slej žrtev kriminala (velja za '88). V 1990 je bilo v ZDA umorjenih 23.200 ljudi (kar je tudi nov rekord), v primerjavi s katerimi so ameriške žrtve zalivske vojne naravnost smešne - v letalskih napadih je odletelo med akcijami v nebesa 24 vojakov, v istem času je bilo samo v Dallasu 52 umorov. Ja, se zgodi.

ZUMBA HAUS

Nazaj čez Atlantik, malo južneje: Lagos (Nigerija). Kakor piše Playboy v svoji zadnji številki, je v uličnih nemirih umrlo najmanj šest ljudi (pretepeni, kamenjani, ustreljeni). Pretepanje je izbruhnilo v nekaj ulicah in trgih zaradi domnevne kraje spolovili! Nekaj oseb je namreč trdilo, da jim je neznanec »ukradel« genitalije, množica pa je nato navalila na nekaj nasrečnejšev, ki naj bi spretno odstranili in sunili penise ter ženske joške in to kar med rokovaljem. Policija je potem izjavila, da so zdravniški pregledi »oropanih« oseb pokazali, da so »organi na naravnih mestih ter da funkcionirajo«, kar pa je za šest »pegul« sedaj irelevantno. Čudenje ta svet! No, brez sekiranja - Janša & Bavčar nas branita!

M.D.

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA
UNIVERZE V LJUBLJANI
ŠTUDENTSKA VLADA
Ljubljana, Kersnikova 4
razpisuje:

JAVNI NATEČAJ

»30 ŠTUDIJSKIH PROJEKTOV«

Študentska vlada Študentske organizacije v Ljubljani, razpisuje NATEČAJ za finančno podporo 30 študijskih projektov rednih študentov Univerze v Ljubljani za leto 1991. Za vsak študijski projekt, ki bo izbran, bomo zagotovili podporo v obliki nepovratnih sredstev.

POGOJI NATEČAJA:

1. Na natečaju lahko sodelujejo vsi redno vpisani študenti Univerze v Ljubljani v študijskem letu 1990/91.
2. Na natečaju ne morejo sodelovati člani Študentske vlade, člani izbirne komisije, niti njihovi ožji sorodniki.
3. Obravnavani bodo le programi projektov, ki bodo vsebovali z navodili predpisano dokumentacijo.

NAVODILA ZA SODELOVANJE NA NATEČAJU:

Natečajni projekt naj vsebuje:

- Predstavitev študijske aktivnosti (poletne šole, tečaje, seminarje,...), ki se ga prosilec želi udeležiti.
- Pričakovanja o strokovnem napredovanju iz študijske aktivnosti, ki se je udeležuje.
- Finančno opredelitev projekta in čas trajanja. Prosilec naj priloži:
- Potrdilo o vpisu na Univerzo v Ljubljani.
- Mnenje univerzitetnega učitelja o strokovni upravičenosti.
- Seznam do sedaj obiskanih, izvedenih, izdelanih,... projektov ali strokovnih dosežkov s strani prosilca.

Prošnje morajo prispeti na naslov »Študentska organizacija Univerze v Ljubljani, Študentski minister za izobraževanje, Kersnikova 4, Ljubljana«, v 14 dneh po objavi razpisa.

Projekte bo izbrala neodvisna strokovna komisija, ki jo bo imenovala Študentska vlada. Kandidati bodo o izboru obveščeni do 1.6.1991.

Študentska vlada ŠOU v Ljubljani

Radio Študent,
revija Literatura
in sponzorji:

Državna založba Slovenije, Nama ter Cankar-
jeva založba razpisujejo

NATEČAJ

ZA RADIJSKO IGRO

Pogoji natečaja:

1. Radijska igra mora biti doslej neobjavljeno avtorsko delo poljubne tematike in dolžine.
 2. Dva izvoda radijske igre, označene s šifro, pošljite na naslov: Radio Študent, C. 27. aprila 31, blok VIII, Ljubljana, najkasneje do 15.5.1991. Avtorstvo se dokazuje s tretjim izvodom.
 3. Žirija bo v sestavi dveh sodelavcev RŠ, dveh sodelavcev revije Literatura, uveljavljenega dramatika in režiserja med največ tri nagrajence razdelila nagradni sklad 27.000,00 din.
 4. Radio Študent in revija Literatura si pridržujeta ekskluzivno pravico do objave vseh primernih del.
- Rezultati natečaja bodo objavljeni v istih medijih v roku 14 dni po njegovem izteku.

ŠTUDENTJE IN PROFESORJI PROTI PETERLETU IN MINISTROM

Velika dvorana študentskega naselja v Rožni dolini je bila polna do skoraj zadnjega kotička. Na vrsto vprašanj je bilo slišati predvsem vrsto obljub. Nekaj odgovorov je bilo opremljenih s humorjem, nekaj jih je bilo izžvižganih, nekaj pa jih je pospremil aplavz. Če sklepamo po besedah predsednika študentske vlade, ki je v pozdravnem govoru poudaril, da bo srečanje uspelo, če bo odgovor dobil vsaj en študent, je bilo srečanje uspešno.

Študentski množici nasproti so sedeli: predsednik vlade Lojze Peterle, ministrica za zdravstvo in socialno varstvo dr. Katja Boh, ministrica za delo Jožica Puhar, minister za raziskovalno dejavnost in tehnologijo dr. Peter Tancig in podpredsednik vlade Matija Malešič. Prve vrste na študentski strani pa so zasedli med

Foto: Tomi Drozg

drugimi: oba rektorja, prorektor za študentska vprašanja, predsednik Univerzitetnega sveta in vodstvo Študentskega centra, tribuno pa sta vodila dr. Manca Košir in predstavnik študentov Branko Čakarmiš.

Prisostvovala pa je tudi posebna delegacija mariborske študentske organizacije. Pogovor je bil razdeljen na štiri sklope: prvi se je nanašal na študentsko politiko, drugi je zadeval politiko Študentskega centra, v tretjem je bilo govora o zdravstvenem zavarovanju in na koncu še o položaju univerze danes.

Največ besed je bilo namenjenih sistemu štipendiranja. Vprašanja na to temo so se dotaknila znatno manjšega števila razpoložljivih štipendij, usklajevanja le teh s standardom, ohranjanja Titovega, Kraigherjevega ter podobnih skladov, pa tja do štipendiranja mladih raziskovalcev

in tistih, ki študirajo v tujini. Jožica Puhar je povedala, da je usklajevanje štipendij odvisno predvsem od produktivnosti in dodala, da bo skladno z boljšim gospodarjenjem prišlo do revalorizacije republiškega proračuna in s tem štipendij.

Slišati je bilo pobude o štipendiranju na principu kreditiranja ter vprašanje, kdaj bomo imeli študentje svoje predstavnike v organizaciji, ki odloča o vprašanju štipendiranja. Zapomniti si velja besede Lojzeta Peterleta, ki pravi, da bi se mu vključevanje študentov na ravni odbora v IS zdelo normalno. Dalje se je izkazalo, da možnost všteti rednega študija v delovno dobo še ne obstaja. Na vprašanje, kam in na koga se obrniti ob pomanjkanju sredstev za preživetje, ni bilo odgovora. Metaforično pa se je glasil: vsi smo v istem kotlu. Študente je zanimalo, kako bo s štipendijsko politiko ob osamosvojitvi

Slovenije in za koliko se bodo v tem primeru zmanjšala sredstva. Lojze Peterle je odgovoril z vprašanjem: Zakaj bi bila v tem primeru sredstva manjša, saj štipendij ne dobivamo iz Beograda. Aplavz je požela izjava Matije Malešiča, ki je dejal, da o uvedbi šolnine v vladi ne razmišljajo.

Glede nastanitve študentov je bilo precej pobud o subvencioniranju tudi tistih, ki stanujejo v zasebnih stanovanjih. Subvencionirala naj bi se tudi prehrana v študentskih menzah. Na vprašanje, kako se vlada pripravlja na višek 2000 študentov jeseni, je Lojze Peterle odgovoril, da je v letošnjem republiškem proračunu iz deleža za armado preusmerjenih 200 milijonov dinarjev v šolstvo, ki ima prav tako prednost pri črpanju denarja iz proračunske rezerve.

Glede zdravstvenega varstva študentov je bilo v ospredju plačevanje zdravil, če se ta nahajajo na takoiimenovani vmes-

ni listi. Katja Boh je odgovorila, da so študentje še vedno oproščeni plačevanja participacije in pripomnila, da mnoga zdravila, za katera bi bilo treba plačati, lahko nadomestimo z domačimi.

Študentke matere imajo sedaj enake pravice kot vse nezaposlene ženske, kar pomeni leto porodniškega dopusta, o vrednosti denarnega nadomestila pa se še

dogovarjajo. Vprašanje študenta iz zamejstva, zakaj se zamejski študentje obravnavajo kot tujci, se bo po besedah Bohove reševalo kdaj kasneje. Na koga se obrniti, ko naletiš na nemožnost ministrovega posredovanja, je odgovoril min-

ister vseh ministrov, kot je Lojzeta Peterleta poimenoval eden izmed voditeljev: TAM, KJER DENARJA NI, ŠE VOJSKA NE MORE VZETI!

Položaj univerze bodo obredelili tudi novi programi, za vsebinokaterih se bo zanimala tudi vlada, oblikovanje le teh pa je prvenstvena naloga univerze. V tem Matija Malešič vidi tudi njeno avtonom-

nost. Veliko besed je bilo namenjenih sodelovanju študentske organizacije pri oblikovanju odločitev, ki zadevajo vprašanja študentov. Glede sprejetja Teološke fakultete v Univerzo, se je izkazalo, da ni preprek.

Vprašan je bilo še veliko, vendar je za odgovore nanje žal zmanjkalo časa.

Sergeja Hadner

VABIMO VAS NA
RAZSTAVO FOTOGRAFIJ
MILANA MRČUNA
 Z NASLOVOM "KONČNA UJETOST"
 15. APRILA OB 21. URI NA
 FAKULTETI ZA ARHITEKTURO.

ZKOS

vas vabi na

FILM/VIDEO SEMINAR

POTEK DELA: SPOZNAVANJE STRUKTURE IGRANEGA, DOKUMENTARNEGA, ALTERNATIVNEGA FILMA / VIDEO, ELEMENTI VIZUALNEGA MIŠLJENJA, VAJE KAMERE, ŠTUDIJSKA SNEMANJA, FILMSKE / VIDEO PROJEKCIJE; DELOVNE SKUPINE SODELUJEJO PRI IZDELOVANJU SNEMALNE KNJIGE, SNEMANJU, REŽIJI, FINALIZIRANJU (KRATKEGA) FILMA / VIDEO!

TERMINI:	APRIL	(18. - 23.)
	MAJ	(9. - 13.)
		(30. - 3.6.)
	JUNIJ	(13. - 17.)
	JULIJ	(27.6. - 8.7.)

kotizacija 500,00 din (študentje, nezaposleni, dijaki in člani filmskih klubov imajo popust)

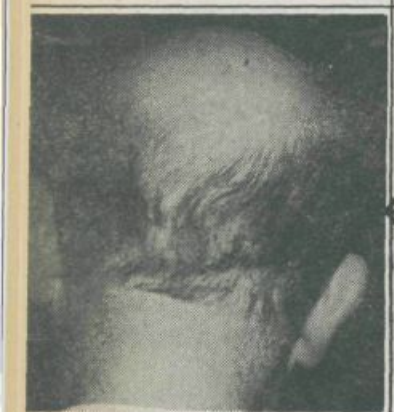
DODATNE INFORMACIJE: ZKOS, Kidričeva 5, Ljubljana

tel: 061/ 211-828 int 37 ali 217-860

Lojzek se drži svojih ministrov kot pijan plota. Drugega mu za sedaj niti ne preostane. Še vedno bolje v slabi družbi nad oblaki kot doma brez dela pod dežnimi oblaki!

TRIBUNIN FOTO LABOR

Kdo je to? Odgovore pošljite najpozneje do naslednjega zasedanja slovenske skupščine. Zaradi tega štosu se zna zgoditi, da bodo TRIBUNI odvzeli akreditiv za poročanje iz skupščine.

Dr. Niko Toš (FSPN, slovensko javno mnenje ipd.): po previdnem preštevanju je ugotovil, da je Pravni faks številčneje zastopan v vladi kot FSPN, saj drži pokonci Ustavno sodišče in vitalne dele vlade.

»Oče, jaz bom minister, pa če nam vse krave crknejo v hlevu!«

Polkovnik Sili še zmede da spati prebivalcem Zupancičev in Prežihove ulice. Generator še zmeraj prava hrup in smrad. Njegova zadnja izjavi Janša štom, jaz vam tišino!

Krambi (spet) kandidira z besedami: »Mi moramo delat, dragi Slovenci, samo delat! Jaz poznam enega predsednika občine. Bil je pravi pijanček, pravi lump. Dragi Slovenci, zdaj ma penzijo, pa tolko dnarja, pa avto, pa v vsaki stranki je bil. Mi rabimo strokovnjake, ne pa propadle ludi!« Zdaj, ko je Krambiju crknila opica, mora nastopati sam.

Jasmin Držanič, solastnica agencije Omnia za posredovanje nepremičnin (sicer še neregistrirana, a delujoča že dve leti), odstopla ministrice za dodeljevanje stanovanj (pod mizo) mesta Ljubljane, bojda kani kandidirati za direktorico ljubljanskega SDK. To je seveda izmišljotina! Omerza pa Zombi.

Dagmar Šuster, predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije, bo svoje dirkaško znanje še kako potreboval. Sto na uro bo dosti premalo za spiz..... (junijsko) iz Beograda.

Bavčar se že zmeraj vozi po Poljanski v napačni smeri. Tudi varnostnega pasu ne uporablja. Red mora bit!

Gospa Ontan bo kandidirala za namestnico obrambnega ministra in tako zaokrožila družinsko dinastijo. Liska, Šeka in pučeki bodo nadomestili Bučarja, Rupla in Bavčarja. Metka se ne more več žogati!

Odbor za pohod po poteh partizanske Ljubljane je ostal brez cvenka. Kmecl, Kučan in Zlobec se ga bodo udeležili v lastni režiji. Seveda z družinami. Beli jim pripravljajo zasedo.

**PROREKTOR ZA
ŠTUDENTSKE ZADEVE
DR. DRAGAN MARUŠIČ**

VSE JE ZAČARAN KROG!

fotodokumentacija Dela

Težko je nekoga, ki je doktoriral v Angliji, preživel štiri leta kot profesor matematike v ZDA, torej okusil sladke sadeže dobrega študijskega sistema, soočiti se z okrnelim principom našega šolstva. Pravi, da je sam veliko poskušal, pa je največ časa potrošil za preprečevanje neumnosti. Nič optimizma ni čutiti, ko govori o stanju Univerze. Če ne bo hitre spremembe, se bo vse skupaj sesulo, pravi za konec.

TRIBUNA: Koliko so resnične govorice, da bi radi odstopili z mesta prorektorja za študentske zadeve?

MARUŠIČ: Takšna misel me je obšla pri sprejetju Zakona o javnih zavodih prejšnji mesec. Pozicija vodstva Univerze je bila eksplicitno izvzeta iz tega zakona. Skladno s tem je bil predlagan ustrezen amandma. Brez uspeha. Potem so prišle na vrsto teze Zakona o Univerzi - ta bi seveda moral biti kompatibilen z Zakonom o javnih zavodih. V zvezi s tem pa je sklep zadnjega ZPS-ja nedvoumen. Zakon o univerzi lahko ureja samo njene zunanje relacije do družbe, te pa ne morejo spraviti na raven srednje šole, kot hoče slediti iz Zakona o javnih zavodih. Vse drugo pa je stvar univerzitetnega statuta. Dovolj zanimi zasuk torej, da velja počakati na razplet.

TRIBUNA: Kolikšen naj bi bil torej vpliv države na univerzo za sprejetju tega zakona?

MARUŠIČ: Za tiste, katerim je Univerza najvišja institucija, kjer se pretaka na razumu utemeljeno vedenje in znanje, vsekakor prevelik. Danes je temu moderno reči, da se posega v njeno avtonomijo, izraz, ki ga zaradi prevečkratne izrečenosti nerad uporabljam.

TRIBUNA: Kljub temu bi vas vprašala, kolikšna je po vašem mnenju avtonomnost sedaj.

MARUŠIČ: Moj odgovor bo na prvi pogled protisloven. Avtonomije je premalo in hkrati preveč. Premalo zato, ker je onemogočena resnično svobodna, odgovorna in ustvarjalna interakcija

študentov in profesorjev, tistih torej, zaradi katerih univerza sploh obstaja in preveč zato, ker je prepolna - v pedagoški, raziskovalni in administrativni sferi - nesrečnih recidivov najprimitivnejšega razumevanja samoupravljanja, tako lepo vidnega v malih lokalnih mafijah in zaprtih klikah, ki zavirajo njeno predruženje.

TRIBUNA: Kaj vas je v času, ko sledite delovanju univerze, najbolj ujezilo?

MARUŠIČ: Okornost in odzivna nemoč se morda najlucidneje odraža v njenem Centru za razvoj Univerze (CRU). Eden od projektov, s katerim se pridno ubadajo tamkajšnji raziskovalci je t.i. DRVŠ - dolgoročni razvoj visokega šolstva. Ta projekt je uspel v petih, in kar je še čez, letih »pokuriti« več milijonov DEM. Ob vsem tem raziskovanju pa ni prav nič bolj razvita kot prej.

TRIBUNA: Ali vidite kakšno rešitev, da bi Univerza kot takšna delovala drugače?

MARUŠIČ: Mislim, da moramo prevzeti čimveč karakteristik anglo-saksonskega univerzitetnega sistema, ki je bistveno bolj propulziven kot evropsko-kontinentalni sistem. Torej soliden dodiplomski del, brez odvečne razvlečenosti in nepotrebnega podaljševanja študija. Ob tem pa večja teža na organiziranem podiplomskem študiju, seveda. Bolj kot tehtanje med večjo in manjšo centralizacijo (oddelki ali fakultete kot neposredni sogovorniki rektorata) se mi zdi pomemben prenos odločanja o sami organiziranosti in poteku študija na študente in profesorje brez posrednikov. Zlasti pa je pomemben večji pretok študentov z možnostjo

poslušanja predavanj po lastni izbiri tudi na različnih fakultetah. Spremenili se bodo tako študentje, postali soodgovorni za svoj študij in spremeniti se bodo morali profesorji, pripravljati kvalitetnejša in sodobnejša predavanja. Država oziroma družba, ki daje denar za univerzitetno izobraževanje, pa naj poskrbi, da o njem res odločajo neposredni udeleženci univerzitetnega izobraževanja.

TRIBUNA: Bili ste v prvi vrsti pri pripravi drugačnega programa za profesorja matematike.

MARUŠIČ: Res sem v sodelovanju z drugimi učitelji pripravil nov program. Imenovali smo ga interdisciplinarni, ker menda ime »eksperimentalni« ni bilo v skladu z obstoječim zakonom. Veliko smo se o tem pogovarjali s študenti in mislim, da bi tak program zelo ustrežal. Predmetnik je sestavljen iz dveh delov: obveznih in izbirnih predmetov v razmerju približno 60 proti 40 %. Sploh je neobstoj izbirnih predmetov velika pomanjkljivost današnjih programov. Novost so tudi obvezni in izbirni nematematični predmeti. Npr. kreativno pisanje, retorika, glasbeni instrument, estetika itd. Gre za sistem »kreditov«, za zbiranje točk tako pri prehodu v višji letnik pa vse do same diplome. Pogoji tedaj niso več fiksni predmeti, ampak ustrezno število kreditov. Novost tega programa je tudi institucija gostujočih profesorjev, s čimer se študentom omogoča spoznavanje drugih kultur in vsaj približen stik z zunanjim svetom. Dolžina trajanja študija se ob takem programu precej skrajša. Kljub vsemu temu s tako prenovljenim programom na Univerzi zaenkrat nismo uspeli. Nekaj upanja pa še imamo, saj je zdaj čas za prenovu programov podaljšan do konca aprila.

TRIBUNA: Kot prorektor za študentske zadeve zastopate mnenja študentov, ki jih oblikuje Študentska vlada s pomočjo Študentskega parlamenta. Ali mislite, da se Študentska vlada preveč vtika v delo vodstva?

MARUŠIČ: Na rektoratu poskušamo predstavljati tudi interese študentov. Prav nič na moremo storiti, če Znanstveno pedagoški svet zavrne celoten paket študentskih pobud. Glede vtikanja Študentske vlade v delo vodstva ne želim dajati nobenih izjav. Na to vprašanje bi odgovoril le, če bi bil z nami še kakšen predstavnik Študentske vlade.

TRIBUNA: Zaradi funkcije, ki jo opravljate, poznate tudi položaj študentov. Kako ga bi opredelili?

MARUŠIČ: Zelo slabo. Ne samo, da nimajo študentje kje spati, tudi hrana je na zelo nizki kakovostni ravni. Poglejte npr. to menzo na Pedagoški fakulteti. Hrana je približno taka kot v kakšni vojaški kasarni. Pa je res čudno, da ob vseh teh vegetarijanskih, makrobiotskih in podobnih prehrabnenih bizarnostih, za katere je ta čas tako odprt, še nikomur ni prišlo na misel, da bi študentkam in študentom ponudil raznovrstnejšo, zahtevnemu umskemu delu primernejšo prehrano.

S stanovanji pa vemo, kako je. V študentskih domovih prebiva zgolj tretjina študentov ljubljanske Univerze. Tega problema ne bo mogoče rešiti brez

pogumnega reza v sam režim študija, ki mora postati učinkovitejši in do diplome - za večino fakultet - dolg največ pet let. Vendar je to kot začaran krog. Seveda pa je treba študentom omogočiti primerne pogoje za takšen zahtevnejši študij. Vprašanje je ali je apartmajski tip domov najprimernejši. Boljša rešitev so majhne enoposteljne sobe s skupno kuhinjo in družabnim prostorom za 10-15 ljudi.

TRIBUNA: In kje presekatiti začaran krog?

MARUŠIČ: Na to sem posredno že odgovoril malo prej. Z naslonitvijo na tiste posameznike in posameznice med

študenti in profesorji, ki imajo še dovolj ustvarjalne moči.

TRIBUNA: Pravite, da je mnenje vas kot prorektorja za študentske zadeve v rektoratu marginalno. Zakaj ta obrobnost?

MARUŠIČ: Pozicija prorektorja za študentske zadeve je marginalna toliko, kolikor je vmesna, na meji med študentskimi in profesorskimi interesi. Sicer pa je življenje ob mejah med različnimi svetovi precej bogatejše in pestrejše kot življenje v varnih središčih. A to je že tema za drugačen pogovor.

Sergeja Hadner

INFOFAKS

INFOFAKS

INFOFAKS

INFOFAKS

PROFESURA

Ker se je dr. Rupel v tem semestru srečal s svojimi študenti le enkrat, je poslal pismo, v katerem koordinira poletni semester predmeta zgodovina slovenske kulture. Naj še pripišemo, da bi moral imeti predavanja pri tem predmetu (samo) dve uri tedensko.

Draga kolegica, dragi kolega,

pišem Vam v zvezi z izvajanjem predmeta **Zgodovina slovenske kulture**. Moje delo v Izvršnem svetu Skupščine Republike Slovenije me kar naprej ovira pri izpolnjevanju mojih profesorskih dolžnosti. To delo me ovira pri pripravljanju predavanj, predvsem pa pri fizični navzočnosti na FSPN. Upam, da se pred koncem semestra še enkrat sestanemo in se obširneje pogovorimo o problematiki predmeta. O tem srečanju boste pravočasno in pisno obveščeni.

Da bi lahko vsaj za silo izpolnili obveznosti in mirno študirali, Vas še enkrat opozarjam na naslednje publikacije: **Zgodovina slovenskega slovstva** v izdaji Slovenske matice; **Linhartov Poskus**; **Prijateljeva Socialna in politična zgodovina**; **moji deli Slovenski intelektualci in Slovenske slovesnosti in vsakdanjosti**. Posebej Vas opozarjam na zadnje poglavje v moji knjigi **Besede božje in božanske**.

Izpite boste lahko opravljali po koncu semestra, bodisi pisno, bodisi ustno. Če želite pogovor o temah predmeta ali kakršnihkoli študijskih vprašanjih, me lahko vedno pokličete na Republiški sekretariat za mednarodno sodelovanje -

Draga kolegica, dragi kolega,

pisem Vam v zvezi z izvajanjem predmeta **Zgodovina slovenske kulture**. Moje delo v Izvršnem svetu Skupščine Republike Slovenije me kar naprej ovira pri izpolnjevanju mojih profesorskih dolžnosti. To delo me ovira pri pripravljanju predavanj, predvsem pa pri fizični navzočnosti na FSPN. Upam, da se pred koncem semestra še enkrat sestanemo in se obširneje pogovorimo o problematiki predmeta. O tem srečanju boste pravočasno in pisno obveščeni.

Da bi lahko vsaj za silo izpolnili obveznosti in mirno študirali, Vas še enkrat opozarjam na naslednje publikacije: **Zgodovina slovenskega slovstva** v izdaji Slovenske matice; **Linhartov Poskus**; **Prijateljeva Socialna in politična zgodovina**; **moji deli Slovenski intelektualci in Slovenske slovesnosti in vsakdanjosti**. Posebej Vas opozarjam na zadnje poglavje v moji knjigi **Besede božje in božanske**.

Izpite boste lahko opravljali po koncu semestra, bodisi pisno, bodisi ustno. Če želite pogovor o temah predmeta ali kakršnihkoli študijskih vprašanjih, me lahko vedno pokličete na Republiški sekretariat za mednarodno sodelovanje - telefon št. 224-324 in Vam bo tajnica povedala, kdaj sem dosegljiv.

Opravičujem se Vam za takšno neobičajno početje in Vas prosim za razumevanje. S to zadevo je seznanjen tudi dekanat, ki je že s razumevanjem sprejel na znanje težave, ki so nastopile zaradi moje sedanje zaposlenosti pri zadevah slovenske države.

Lep pozdrav!

[Podpis]
prof. dr. Dimitrij Rupel

v Ljubljani, 4. aprila 1991

telefon št. 224-324 in Vam bo tajnica povedala, kdaj sem dosegljiv.

Opravičujem se Vam za takšno

neobičajno rešitev in Vas prosim za razumevanje. S to zadevo je seznanjen tudi dekanat, ki je že s razumevanjem sprejel na znanje težave, ki so nastopile zaradi moje sedanje zaposlenosti pri zadevah slovenske države.

Lep pozdrav!

prof. dr. Dimitrij Rupel

Če se je nova oblast odločila, da politika ne bo več popoldanska reč, je s profesuro očitno povsem drugače. V nogih časih imamo tudi popoldanske in dopisne profesorje.

INFO O ŠTUDENTSKIH ŽURIH

23. aprila 1991 bodo gospoda iz četrtega letnika živilske tehnologije izvolili krstiti bruce taistega faksa. Krst bo potekal v ritmu Petra Pana, bruci pa bodo morali pokazati svoje plesne, pevske in pivske sposobnosti. Seveda jih ne bodo hranili iz hladno toplega bifeja, kot se bo to zgodilo tistim, ki bodo kupili karto, s katero bodo imeli dostop do njega. Bruci bodo žrli pomije, kot se to spodobi za zelence, ki se žabijo po faksu že vse leto. Gostje se bodo lahko naslajali ob trpljenju brucov in se zraven mastili za samo 120,00 din (cena v predprodaji na dan trpinčenja 150,00 do 23h, po 23h 60,00 din). V veliki dvorani študentskega naselja v Rožni dolini se bo to brucovanje odvijalo. Ob 20h pričakujejo prve goste in upajo, da boste med njimi tudi vi, saj so vam pripravili srečelov z bogatimi nagradami. Dobite lahko buteljke vina, kolesa sira, salamice in še druge pripomočke za boljše uživanje življenja. Vidimo se 23. aprila ob osmih zvečer v veliki dvorani študentskega naselja v Rožni dolini.

PARLAMENT

V sredo, 3. marca se je v Kapelici na Kersnikovi 4 zbralo 25 poslancev Študentskega parlamenta ter Študentska vlada. Oblikovanju dnevnega reda ter sprejetju zapisnika prejšnje seje so sledile volitve direktorja Študentske organizacije Univerze v Ljubljani. S strani Študentske vlade je bil predlagan Tone Bricman, ki je že opravljal to funkcijo (podaljšanje mandata). Novi direktor je bil izvoljen z večino glasov poslancev ŠP. Sledilo je glasovanje o nastanitvi pomočnice ministrice za socialno svetovanje. Predlagana je bila Lučka Poznič (l. letnik FF). Tudi ta predlog je bil sprejet z večino glasov.

Izpitni režim na Univerzi

Trenutno veljavni Zakon o usmerjenem izobraževanju vsebuje člen, ki določa, da ima študent pravico opravljati izpit trikrat v študijskem letu. Opravljanje izpitov študentov, ki nimajo statusa,

ponavljajo letnik ipd., pa uredijo fakultete s svojim statutom. Nekatere fakultete so v Statutarnih sklepih, s katerimi so spreminjale statut, uveljavile spremembe izpitnega režima. Med njimi najbolj izstopa medicinska fakulteta, ki že drugo leto uveljavlja režim, po katerem študent po četrtem neuspešnem opravljanju izpita konča s študijem na tej fakulteti. Položaj otežijo še fiksni roki, ki so dani v začetku šolskega leta.

Kerso v teku priprave osnutka predloga Zakona o visokem šolstvu, je Matjaž Tavčar, minister za izobraževanje v ŠV pozval ŠP, da izoblikuje stališče, ki ga bodo študentje zagovarjali in ustanovi komisijo za študijsko problematiko, ki bi v teh časih pomagala pri izdelavi smernic dela na aktivih, ki urejajo to področje. ŠP je oblikoval sklep: vztrajanje na sistemu, ki je veljal do sedaj na večini fakultet: študent lahko opravlja izpit trikrat letno, vsa nadaljnja opravljanja dovoli fakulteta. Komisijo, ki bo skupaj z ministrom za izobraževanje zagovarjala tako stališče, oblikujejo: Feliks Ciglar, Robert Krajnik in Marko Korelc. Ljubljanska ŠO bo usklajevala svoje zahteve z mariborsko ŠO.

Nadaljevali so z rednim poročilom ŠV v obdobju od prejšnje seje 26.2. do 3.4. 1991. Zaključno poročilo o delovanju in poslovanju ŠOU v Ljubljani še ni oblikovano,

zato je bil pregled tega preložen na naslednjo sejo.

Finančni načrt za leto 1991

-je sestavljen iz treh delov: finančne politike, bilance prihodkov in odhodkov za leto 1991 ter ukrepov za izvajanje. Poslanci so finančni načrt sprejemali po resorjih, razpravljali pa so predvsem o točkah, kjer sta imeli pripombe poprej ustanovljeni Finančna komisija ter Nadzorni odbor.

Finančna politika

Cilji finančne politike ŠOU so predvsem zagotavljanje pogojev za delovanje študentskih društev. Študentskim organizacijam po fakultatah se s finančnim načrtom ne zagotavlja sredstev, ker imajo na voljo sredstva, ki jih zagotavlja republika za izvajanje obštudijskih aktivnosti na fakultatah, omogoča pa se jim najem prostorov K4 za minimalno ceno in vir zaslužka s pobiranjem vstopnine.

Glede načinov uresničevanja velja omeniti načrt vlaganja v podjetja, ki bi se

izvajal z ustanavljanjem kapitalsko nezah-tevnih d.o.o. za dejavnosti, ki pomenijo izboljšanje kvalitete življenja za študente. S tem so mišljene raznorazne agencije, prodaja potrebščin ipd., katerih cenovna politika bo nadzorovana preko upravnih odborov.

Po kriterijih za razporejanje nerazporejenih sredstev na projektnih delavnicah imajo prednost projekti, ki so dopolnitev študija. ŠOU tudi ne daje finančne pomoči za absolventske izlete, brucovanja in podobno.

Bilanca prihodkov in odhodkov (534.084.038,30)

Prihodki izhajajo iz: presežka prihodkov, prenešenega iz prejšnjega leta (1.112.963,30); prihodkov in prispevkov iz članarin za mednarodna združenja (32.500,00); prihodkov iz proračuna R Slovenije (3.267.975,00); prihodkov od

drugih organizacij - mednarodna dejavnost in socialnoekonomska vprašanja študentov (423.000,00); prihodki iz lastne dejavnosti - študentski servis, založniška dejavnost in kulturni center (526.810.600,00); prihodki od obresti (2.000.000,00) in drugi (437.000,00).

Pri ODHODKIH je za sredstva za program dela ŠV za dejavnost na področju mednarodnega sodelovanja, namenjeno 19.080.514,00 din. Za založništvo in informiranje, kamor spadajo časopis Tribuna, revija Časopis za kritiko znanosti, knjižna zbirka Krt, RŠ ter medijska promocija je namenjeno 6.623.984,00 din. Za izobraževanje je namenjeno 686.000,00 din. Sem spadajo raziskave študentskega javnega mnenja, okrogle mize ter programi dodatnega izobraževanja. Pri slednjem velja omeniti takoimenovano podjetniško šolo, kjer bodo posredovane različne informacije naših in tujih predavateljev. Za študente bi bila taka šola brezplačna, medtem ko bodo drugi slušatelji plačali šolnino. Kulturi je namenjeno 7.037.576,00 din, včevši delovanje kluba K4 (3.979.000,00), ki s prenovo organiziranosti in delovanja postaja bolj študentski klub. Športnim društvom, prvenstvom Univerze, rekreaciji, raznim tečajem je namenjeno 1.368.306,00 din, 1.340.000,00 din je namenjeno socialnoekonomskim vprašanjem študentov, drugim dejavnostim 642.518,00 din. Reprezentanca: 200.000,00. Poseben sklop so sredstva, namenjena volitvam poslancev v parlament ter študentsko vlado (200.000,00). Osebnim prejemkom članov organov ŠOU, kamor spadajo ŠP, ŠV, svetovalci ŠV, volilna komisija, uredništva Tribune, Krta, ČKZ, Študenta je namenjeno 2.096.000,00 din.

ZPS - sklepi o Univerzi

V skladu z Magno Charto evropskih univerz se tudi Univerza v Ljubljani kot najvišja znanstveno-raziskovalna in izobraževalna institucija sklicuje na svojo svobodo in zgodovinsko poslanstvo slovenskemu narodu. V tej luči je njen znanstveno-pedagoški svet na seji 26. marca sprejel naslednje sklepe:

- ✦ Univerza je zgodovinsko utemeljena in svobodna skupnost študentov in učiteljev.
- ✦ Univerza vztraja pri svoji pravici do ustavno določene in zagotovljene avtonomije,
- ✦ Univerza ne bo urejala svojega statuta v okviru Zakona o zavodih,
- ✦ Zakon o Univerzi naj se omeji samo na tista določila, ki opredeljujejo odnos med Univerzo in širšo družbeno skupnostjo,
- ✦ nekateri elementi avtonomije Univerze, od katerih ne odstopajo, so: Univerza se bo konstituirala s svojim Statutom in bo sama urejala svoj način upravljanja, vztrajanje na zahtevi, da je Univerza javna, neprofitna korporacija in da se bo financirala iz neodvisnega republiškega sklada za visoko šolstvo.

3. RAZDELEK - ŠTUDENTI

27. teza

Študent je oseba, ki se vpiše na univerzo.

28. teza

Študent ima pravico in dolžnost sodelovati v študijskem in raziskovalnem procesu na univerzi v skladu s študijskim programom.

Članica lahko prilagodi posameznemu študentu izpolnjevanje študijskih obveznosti. Pogoje in postopek za uveljavitev te pravice določa statut članice.

29. teza

Pravice in dolžnosti ter disciplinsko odgovornost študentov podrobneje urejajo statuti univerz in splošni akti članic.

30. teza

Univerze lahko organizirajo posebne načine izpolnjevanja študijskih obveznosti, ki jih določi splošni akt članice.

31. teza

Študent ima pravico do hkratnega

študija po dveh študijskih programih. Pogoje in postopek določijo univerze.

32. teza

Študenti napredujejo v višji letnik pod pogoji, ki jih določa študijski program.

33. teza

Vpis se lahko omeji, če število prijav za vpis presega zmogljivosti visokošolske organizacije (prostorska, oprema, kadrovska).

O omejitvi vpisa odločajo univerze v soglasju s pristojnim republiškim upravnim organom.

34. teza

Status študenta preneha:

- ✦ ko diplomira,
- ✦ če ne diplomira v šestih mesecih po koncu zadnjega semestra,
- ✦ če se izpiše,
- ✦ če se med študijem najkasneje do 1. oktobra ne vpiše v skladu s statusom,
- ✦ če je bil izključen iz univerze,
- ✦ če tudi četrtič ne opravi posameznega izpita.

35. teza

Med študijem lahko študent enkrat ponavlja letnik, ne da bi izgubil status študenta.

Iz upravičenih razlogov, ki jih določajo statuti univerz, lahko članica posameznemu študentu podaljša status, vendar največ za eno leto.

36. teza

Študenti imajo pravico sodelovati pri upravljanju univerz in njenih članic na način, ki ga določa zakon ter statuti univerz in članic.

INFOŠOV

Matematiki tokrat brez števil

Kdo pravi, da se matematiki, pa tudi fiziki, ne znajo zabavati. Na tokratnem

brucovanju so brez posebne muke vsaj začasno pozabili na polarne enačbe, koordinate in kote, tako da je razporeditev glede na prazne steklenice eksponentno naraščalo vse do zgodnjih jutranjih ur, ko množica že dolgo ni bila več urejena.

Boštjan Brešar, eden od marljivih delilcev in nenazadnje tudi uživalec piva, je za točilnim pultom skupaj s tovariši izvajal pravi sferični eksces, saj je bila vsota prodanih steklenic že pred uradnih začetkom večja od 180.

Znani fizik Biznis je vztrajno poljubljal Angasin koder - pravijo, da ni bil slučajni dogodek - kar je v vsesplošni zmedbi ušlo ne dovolj budnim matematikom. Na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo namreč že nekaj časa divja računalniška vojna, ko fizikom prepovedujejo uporabo »matematičnih« računalnikov in obratno. Morda pa jih je burna noč le spravila.

G.P.

USTANOVITEV SKLADA ZA SAMOPOMOČ ŠTUDENTOV

Ker vztrajno naraščanje življenjskih stroškov, dvigovanje stanarin, zmanjšanje števila štipendij, pomanjkanje dela preko ŠŠ, participacije nekaterih zdravil, morebitna uvedba participiranja nekaterih zdravstvenih storitev za študente... potiskajo študente na dno socialne lestvice in ker pomoči prav gotovo ne moremo pričakovati od države ali Univerze, si moramo pomagati sami. Zato svetovalka ŠV za socialna vprašanja študentov Petra Globočnik predlaga ustanovitev sklada za študentsko samopomoč. Tako bi si lahko študent ob najbolj kriznih trenutkih sposobil nekaj denarja, da bi preživel do konca meseca. Pravila sistema samopomoči bi skušali pripraviti in uskladiti do novega šolskega leta. Zato je tudi v finančnem načrtu pod rubriko socialnoekonomsko vprašanja študentov namenjenih 1.000.000,00 din za ustanovitev tega sklada. Sistem bi temeljil na neke vrste kreditiranju. Študent bi dal vlogo in se s tem uvrstil na listo čakajočih. Tisti, ki bi prejeli pomoč, bi denar vrnili z naslednjo štipendijo. Pravico do pomoči iz sklada naj bi imeli študentje, ki delajo preko študentskega servisa. Infofaks uredila Sergeja Hadner

»OČITNO JE, DA SE NEKAJ DELA...

Prihod nove direktorice Ksenije Preželjv Študentskem centru ni med tam bivajočimi študenti prinesel pretiranega razburjenja v sicer že ustaljeni red življenja. In medtem ko nekateri študentje, očitno zaposleni z bolj življenjsko pomembnimi stvarmi, o zamenjavi na vrhu nimajo niti najmanjšega pojma, so drugi, očitno bolj pozorni ter tudi po naravi bolj dovzetni za tovrstne dogodke, nekatere pozitivne spremembe že opazili.

DAVID NEDELJKOVIČ, študent 4. letnika elektro fakultete:

Moram poudariti, da se nekatere spremembe že dogajajo, to pa je opaziti glede samih aktivnosti tudi v našem bloku. Tudi menza je prešla v privatne roke in po pripovedovanju drugih sklepam, da je zdaj precej boljše. Obnavlja in zazidava se tudi blok 4, čeprav sem slišal, da bodo mogoče rekonstruirali tudi blok 14. Govori se tudi, da bodo odprli razne lokalčke.

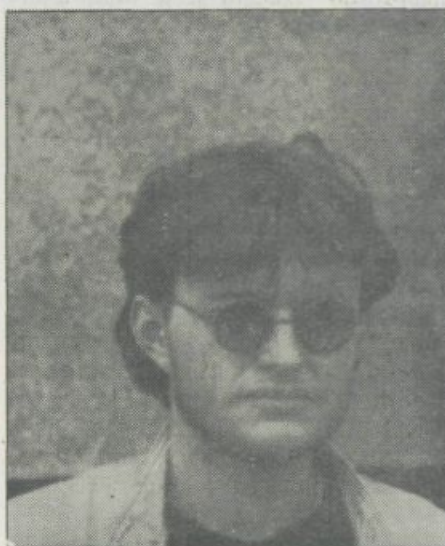

Očitno je, da se nekaj dela, čeprav je vprašanje, koliko je to dobro.

SUZANA BRATUŠIČ, študentka zgodovine:

Po pravici povedano, o tej zamenjavi res ničesar ne vem in vam res ne morem povedati, ali je boljše ali slabše kot prej. Ne poznam tako dobro razmer tukaj, pa čeprav moram poudariti, da sem z bivanjem v študentskem naselju, konkretno v bloku 7, zadovoljna. Tudi če bi bila na mestu te nove direktorice, res ne vem, kaj bi spremenila na boljše ali slabše. O tem vprašanju, ki je precej kočljivo, bi morala razmisliti.

MIRKO BOŽIČ, študent 1. letnika metalurgije:

V študentskem naselju sem od oktobra leta 1990 in odkar je prišla nova direktorica, so vidne nekatere spremembe. Predvsem se to najbolj vidi na blokkih 4 in 1, ki jih obnavljajo. Najbolj fer od nje pa se mi zdi to, da v nadstropju, kjer se obnavlja, študentje ne plačujejo najemnine, medtem ko v prvem in

drugem nadstropju plačujejo polovično. Sicer ne vem, kako je bilo urejeno prej, vendar menim, da bo zdaj boljše.

MARJETA FERLAN, absolventka sociologije na FSPN:

Prišlo je kar do nekaj sprememb, čeprav tega vsi študentje še niso opazili. Predvsem bi poudarila zadevo z informiranjem, torej s plakati, ki so precej bolj vidni kot prej. Tudi cene stanarin so se nekako ustale. Delajo se tudi novi programi za obnavljanje Študentskega centra, poskrbljeno pa bo tudi za pare, ki imajo otroke in istočasno študirajo. Programov je torej kar precej, vendar pa je zaradi pomanjkanja denarja vprašanje, kaj bodo storili.

IRENA VEDRINEK, študentka 2. letnika pedagogike, sociologije kulture

Konkretno za zdaj nisem opazila še nobenih sprememb, mogoče še bodo,

Foto: Matjaž Mazzini

vendar pa mislim, da je še prezgodaj karkoli ocenjevati. Je pa res, da bi bilo treba malo bolj poskrbeti za čistočo ter rešiti problem s telefoni. Mogoče bi omenila edino to, da nova direktorica meni, da nočne kontrole po študentskem naselju niso potrebne. Kot sama pravi, ni potrebno ponoči maltretirati študente, ker se tako sami prijavijo, ko se priselijo v naselje.

BOJAN BEVČAR, študent 4. letnika strojne fakultete:

Odkar je prišla nova direktorica, praktično nekih zelo opaznih in vidnih sprememb ni. Skoraj isto je kot prej. Mogoče bi rekel samo tole, da je hišnik malo bolj viden v nadstropjih kot prej, ko ga sploh ni bilo. Če bi imel jaz možnost, da kaj spremenim, bi predvsem uvedel boljšo disciplino. Predvsem pa bi uredil probleme z našimi čistilkami, ki z istimi krpami čistijo tako tla v hodnikih kot tudi ploščice na stenah.

JANEZ MOVKO, študent 1. letnika agronomije

Sem nov v študentskem naselju, od oktobra lani naprej in res ne vem, ali so se razmere tu izboljšale ali poslabšale. Sicer pa bi imel nekaj drugih pripomb, ki se seveda nove direktorice ne tičejo. Predvsem me motijo visoke in nenormalne cene jedi v študentskem naselju, ki so za nas študente občutno previsoke. Upam lahko le, da se bodo s prihodom nove direktorice razmere v menzi mogoče uredile.

Domen Rant

Kanadski folk v KUD France Prešeren KATHLEEN YEARWOOD & CHEVAL DE QUERRE

V zadnjih mesecih smo se že lahko prepričali, da se koncertna agencija KUD France Prešeren trudi v svoji sicer majhni dvorani predstaviti raznovrstne svetovne in domače glasbene produkcije - od različnih pojavnih oblik rocka, jazza do folk in etnične glasbe. To svojo usmeritev, ki je za nekoga lahko pohvale vredna odprtost, za drugega pa zmedeni eklektizem, bo KUD ponovno potrdil s koncertom kanadske folk pevke Kathleen Yearwood in njene skupine Cheval de Guerre. Koncert bo 19. aprila ob 21.30.

Kathleen Yearwood je svojo profesionalno kariero začela kot čudežni otrok že z dvanajstimi leti. Prepevala je po klubih in kavarnah rodnega Calgaryja, s petnajstimi pa je odšla, pravzaprav pobegnila v Vancouver in Montreal. Vendar pa slave in zadovoljstva, česar se je nadejala v teh večjih kanadskih mestih, ni našla. Ravno nasprotno - začelo se je dolgoletno tavanje, ki se je končalo s popolno osebnostno in socialno krizo. Očiščenje in rešitev ji je prinesla šele psihiatrična intervencija in povratek v svoje rodno okolje leta 1988. Ta katarza je bila očitno nujna za njeno skokovito ponovno glasbeno afirmacijo. V kratkem času je uspela ponovno prebuditi širše zanimanje za svoje delo najprej v Kanadi, kmalu za tem pa tudi v ZDA. V tem času je tudi izdala zajetno količino svojih novjših skladb na plošči La Fille d'un Laboureaux in treh kasetah: Panik and Death (1988), Housework (1989) in Death Branches Make a Noise (1990).

Očitno pa se je njeni glasbi odzvala tudi stara celina, kar potrjuje njena prva

evropska turneja, v okviru katere se bo ustavila tudi v naših logih.

31-letna Kanadčanka keltskega porekla meni, da je folk glasba postala vse preveč zabavljaska, ali pa pridigarska, manjka ji prava vsebina in stik z resničnim življenjem. »Cilj mojega političnega in umetniškega delovanja pa je bilo in bo iskanje resnice,« zatrjuje Kathleen. »Tudi v glasbi!« Svojo glasbo označuje kot »improvizacijski folk«. Kot glavne glasbene vplive izdaja staro keltsko in vse vrste spiritualne glasbe. Poleg teh konvencionalnih glasbenih vplivov so ji univerzalna inspiracija zvoki narave - tako ptičje petje kot zavijanje kojotov. Tem »bizarnim« vplivom dodaja še tišino v vsej svoji raznovrsti in bogastvu: »Tišina je moja najljubša glasba in eden izmed mojih glavnih navdihov. Uživam v različnih vrstah različnih tišin. Nekatere so neverjetno prijetne, druge povsem drugačne - ostre, grobe.«

Kitaristko in pevko Kathleen, ki je tudi avtorica večine in aranžerka vseh skladb, spremlja na evropski turneji skupina Cheval de Guerre, s katero je posnela tudi zadnjo kaseto in ploščo. Skupino sestavljajo priznani kanadski folk instrumentalisti: Ken Hare (bobni), Reg Elder (bas) in Ross Campell (saksofon, violina).

Svoje videnje sodobne folk glasbe nam bo avtorica in izvajalka Kathleen Yearwood, ki se napaja iz izvorne keltske glasbe, zvokov narave in tišine, neposredno predstavila na skorajšnjem koncertu v KUD France Prešeren.

T.Š.

9. maj 1991 ob 21. uri (četrtek): Disciplina kičme: Telovadnica na Gerbičevi, organizacija založba FV.

13. maj 1991 ob 21. uri (ponedeljek): Les Thugs (Francija), delujejo pri založbi Subpop in nazadnje pri Alternative Teentacles KUD F.P., organizacija KUD F.P.

23. maj 1991 ob 21. uri (četrtek): Sexa, zagrebški noise band v KUD F.P. organizacija KUD F.P.

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE V LJUBLJANI IMA NOVEGA DIREKTORJA, KI MU JE IME

To bo težko delo za vas, moje drage bralke in bralci. Izbran je bil namreč izmed treh prijavljenih kandidatov. Kdo je pravi? Iz razpisa, ki je bil dan v časopise, lahko izveste, da kandidat ustreza izredno zahtevnim pogojem. Zatorej je bila odločitev, kdo izmed prijavljenih ustreza takim pogojem, preprosta, tisti, ki je najbolj sposoben in najbolj izkušen. O sposobnostih ne smem modrovati, saj nisem iz stroke, lahko pa nekaj rečem na račun izkušenosti. Kandidat je na listi izkušenosti za delo s študenti in študentkami, da ne bo kakšnih grdih naltolcevanj, vsekakor pa tudi za delo v študentski organizaciji nasploh, najsposobnejši. Najpametnejšim se je morda začelo svitati in postavili ste že prve hipoteze. Toda udarili ste mimo. Ta se že ne bi odpovedala oziroma odpovedal svobodnemu življenju študenta za tako trdo delo, kot je delo direktorja ŠOU. Lahko pa, saj življenje je kruto in vsakogar postavlja tudi pred tako težke odločitve. No pa uganjajte naprej. Kdo bi znal napisati obširni program za to delovno mesto? Ja, jaz že ne, pa čeprav kar dobro poznam organizacijsko strukturo. Pogrnili bi v trenutku, ko je govor o denarju. Denar je sicer sveta vladar, moj verjetno tudi, ampak kaj, ko pojma nimam o njem. Predračuni, proračuni, zaključni računi, vse to je Zoltančku španska vas. Borza? Pojma nimam, če pa hoče dandanes delovna organizacija (tudi študentska) priti do deviz, mora znati tudi z botro borzo poslovať. V tem mora biti novi direktor vsekakor bolj izkušen in pretkan, kot sem sam. Da, vse to mora znati novi direktor in povrh vsega se je od njega zahtevalo še delovne izkušnje, pa višjo ali visoko izobrazbo... Zahteve so bile res tako visoke, da smo morali dobiti najboljšega. In drage moje in dragi moji študentje, dobili smo ga. To je.....Ne. Ne bom vam še izdal te skrivnosti. Še eno možnost imate, saj do sedaj

prav gotovo niste ugotovili, za koga gre. Spol že, toda kje je še barva las, oblika obraza, barva glasu... Lasje so plavi, verjetno že kak sivi straši med njimi, toda vse to spregledamo, kajti od takih skrbi bi navadni smrtniki imeli že sivo in še plešasto glavo povrh. Imeti mene, najhujšega spletkarja pod soncem v isti hiši vsa ta leta, to ni mačji kašelj. Na, pa sem izdal še to, da je človek delal v isti hiši. Shit. Toda še vedno imate dovolj možnosti. Zdaj pa pride glavni podatek. Kdo bi to lahko bil drugi kot

mmmmhhh, mmmmmhhh, če veste, da je še isti večer po izvolitvi skorajda celo študentsko vlado peljal na žur v en "nobel" klub. Tak zaprtega tipa, za "izbrano ruljo". Študentski parlament, ki ga je izvolil, pa "fuck off". Drage moje in moji ljubčki, to je demokracija. Ko je človek enkrat izvoljen, mu nič ne morete. In to tudi sam ve, zato ste ga lepo pošteno naje...naje...ne niste se najedli, saj tiste noči niste preživeli v klubu, kjer pa sem po naključju bil tudi sam. Kot v pravljici. Dali so mi jesti in piti, in povem vam, res je bilo lepo.

PRAV GOTOVO STE UGOTOVILI ZA KOGA GRE, SICER PA MU ZAŽELIMO KAR NAJVEČ USPEHOV PRI DELU Z MLADIMI.

HOPLA

SICER PA JE V KLETI K4 NOV PROGRAM. V PETEK JE BIL SICER BOLJ MALO LJUDI, TODA VIDELI SMO PAR ZVEZD.

Klub je obiskal naš priznani umetnik Dragan Živadinov. Poleg njega je bilo v klubu še nekaj oseb iz gledališkega sveta. Prav tako pa niso umanjali tudi

člani naše najboljše glasbene skupine Borghesia. Eden od njih je D.J. Brane, ki se je v petek trudil za nas. Bog daj, da bi bilo drugič več ne samo znanih osebnosti, temveč tudi navadnih smrtnikov, ki so bojda vsi tripnili na stari rock. No, vsaj sredin D.J. ima dovolj obiska. Kakšna bo usoda te betonske podmornice, se ne ve, toda znane osebnosti bomo še zahajale vanjo. Je že boljše od nobel klubov... Sicer pa se bodo po novem tudi študentski žuri lahko izvajali v kleti K4 in sicer ob četrtkih. Kako se bo uredilo stvari s pijačo, ki študentom organizatorjem ponavadi prinese največ zaslužka, ne vemo. Bojim pa se, da bo redkokdo priredil žur v K4, saj z njim ne bo mogel nič zaslužiti. Časi entuziazma pa so, žal, že mimo. Če bom sam kdaj dobil tak popadek idealizma in mladostne vznesenosti, boste že prebrali in žur prav gotovo tudi obiskali.

TOLIKO ZA DANES.

Spisal za vas in se šel "candid camera"... CAUSE YOU ASKED FOR IT.

ZOLTAN

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

NAJBOLJŠI AMERIŠKI FILM LETOS!

Peter Travers, Rolling Stone

**ČUDOVITA SCENARIJ IN REŽIJA, PREPRIČLJIVA IN PRVORAZREDNA
IGRA!**

Guy Flately, Cosmopolitan

IZJEMEN FILM, Z LEPIM SCENARIJEM TER OBČUTENO IGRO!

Variety

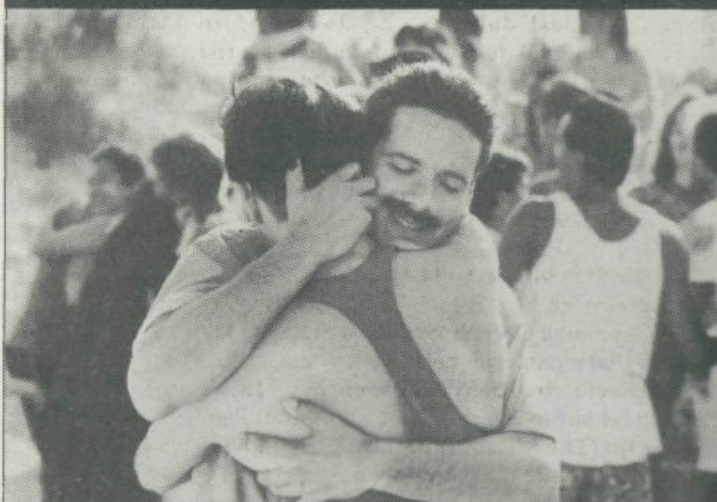

DOLGOLETNOPRIJATELJSTVO LONGTIME COMPANION

THE SAMUEL GOLDWYN COMPANY in AMERICAN PLAYHOUSE THEATRICAL FILMS predstavljata film LONGTIME COMPANION. V glavnih vlogah STEPHEN CAFREY, PATRICK CASSIDY, BRIAN COUSINS, BRUCE DAVISON, JOHN DOSSETT, MARK LAMOS, DERMOT MULRONEY, MARY-LOUISE PARKER, MICHAEL SCHOEFFLING, CAMPBELL SCOTT. Direktor fotografije TONY JANELLI. Montaža KATHERINE WENNING. Izvršni producent LINDSAY LAW. Producent STAN WLODKOWSKI Scenarij CRAIG LUCAS. Režija NORMAN RENÉ.

Američani so si celo desetletje obotavljali posneti pravi, »mainstream« celovečerec o AIDS-u. Ves svet je bil priča umiranju Rocka Hudsona in ko je ta 2. oktobra 1985 v Beverly Hillsu AIDS-u končno podlegel, se Hollywood še vedno ni bil pripravljen soočiti s smrtonosnim pohodom virusa HIV, čigar žrtve so postali mnogi iz vrst profesionalcev v filmski industriji. V letu, ko je umrl Rock Hudson, je bil sicer posnet TV film *An Early Frost* (režija John Erman; igrali so Gena Rowlands, Ben Gazzara, Silvia Sidney, John Glover, v vlogi homoseksualca, obolelega za AIDS-om, pa je nastopil Aidan Quinn), ki je bil dobitnik nagrade »Emmy« za scenarij, drugače pa je bila obravnava AIDS-a prepuščena gledališki »Off« sceni (o tem prim. prispevek Mitje Kranjca v 1. številki *REVOLVERJA*). Če se skušamo neprizadeto vprašati, zakaj se v Hollywoodu izogibajo snemanju filmov na to občutljivo temo, postane jasno, da pri tem niso toliko kočljive asociacije na problem same homoseksualnosti, saj ta že zdavnaj ne predstavlja več tabuja v kinematografiji, poleg tega pa je znano, da se vztrajno povečuje delež v odstotkih pri heteroseksualcih, obolenih za AIDS-om, delež homoseksualcev v skupnem številu obolenih pa se temu primerno znižuje; prav tako niso nikakršen tabu prizori umiranja in smrti kot take. Če izhajamo iz tega, da film predstavlja psihodramo, namenjeno temu, da jo gledalci »podoživljajo«, potem ugotovimo, da očitno ni vsaka vrsta smrti enako primerna za tovrstno »podoživljanje«. Medtem ko so na eni strani sprejemljivi prizori skrajno nasilne smrti, množičnega umiranja in krvavih pokolov, kar dokazujejo vse številnejši fani zvrsti »splatter«, pa to ne velja za smrt kot posledico neozdravljivih bolezni, kamor spadata na primer AIDS in rak. Tu pač ni prostora za razglabljanje o psiholoških mehanizmi, ki so v ozadju in povzročajo

DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO

Longtime Companion

ZDA, 1990. Companion Productions, Inc., za American Playhouse Theatrical Films/Public TV Stations/The Corp. for Public Broadcasting/The National Endowment for the Arts.

Režija: Norman René.

Scenarij: Craig Lucas.

Fotografija: Tony Jannelli.

Glasba: Greg DeBelles.

Glavne vloge: Stephen Caffrey, Patrick Cassidy, Bruce Davison, Brian Cousins, John Dossett, Mark Lamos, Dermot Mulroney.

Režiser Norman René je bil rojen v mestu Providence, Rhode Island. Študiral je na univerzah John Hopkins in Carnegie-Mellon. V letih 1977 do 1985 je bil René umetniški direktor gledališke skupine »The Production Company of New York«, ki je izvedla preko 50 novih gledaliških del (skupina je dobitnik nagrade »Obie«). René je režiral broadwaysko izvedbo igre Georgea Furtha *Precious Sons*, kot tudi nova dela Kevina Wadea, Beth Hanley, Johna Olivea in drugih. Režiral je vse premiere iger Craiga Lucasa, scenarista *DOLGOLETNEGA PRIJATELJSTVA*, prav tako je režiral TV adaptacijo njegove igre *Blue Window* in dobil »Los Angeles Drama Critics Award« za režijo Lucasovih *Three Postcards*; sodelovala sta tudi pri musicalu *Marry Me A Little*. *DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO* je prvi Renéjev kinematografski celovečerec.

odvrčanje našega pogleda na stvari, ki jih ne želimo videti, včasih pa zanje še najraje sploh vedeti ne bi hoteli. Ciniki bi najbrž rekli, da tematiki o AIDS-u manjka »glamour«, osnovna sestavina hollywoodskih izdelkov. Grobo rečeno: Norman René in Craig Lucas sta s prvim ameriškim celovečercem na temo AIDS-a ustvarila pomemben preboj, film je sprožil val zagretilih razprav v ZDA in postal svojevrsten medijski dogodek, *DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO* pa - glede na zgornje ugotovitve - »sequelov« in »remakeov« kljub temu ne bo imelo.

Sâmo dogajanje je postavljeno v čas med leti 1981 in 1989. V ospredju je osem prijateljev, ki se predajajo brezskrbnim zabavam v letovišču Fire Island, dokler v njihovo skupnost ne poseže AIDS, ki se loteva enega za drugim. Lansko leto smo imeli v Cankarjevem domu priložnost videti ciklus filmov Rose Von Praunheima, med njegovimi deli sta bili dve na temo AIDS-a: *VIRUS NE POZNA MORALE* (*Virus kennt keine Moral*, 1987) in *MOLK=SMRT* (*Schweigen = Tod*, 1989). V primerjavi s Von Praunheimovo eruptivno brezkompromisnostjo sta René in Lucas ubrala drugačno pot: njun film je preračunano posnet tako, da v občinstvu vzbudi maksimalno simpatijo in identifikacijo, potencialno »sporni« prizori pa so le minimalno prisotni. Kljub temu gre za pogumno, večplastno delo, ki problematiko AIDS-a prikazuje v vseh njenih odtenkih. Glavni liki so jasno orisani, upodabljajo pa jih izvrstni igralci; med njimi še posebej izstopa Bruce Davison (v vlogi bogataškega Davida).

Igor Kernel

SPORED LJUBLJANSKE KINOTEKE

Torek, 16.04.91

RIMSKE POČITNICE (ROMAN HOLIDAY), ZDA, 1953. Scenarij: Ian McLellan Hunter, John Dighton. Režija: William Wyler. Gl. vl.: Audrey Hepburn, Gregory Peck, Eddie Albert.

Sreda, 16.04.91

VETER IN LEV (THE WIND AND THE LION), ZDA, 1975. Scenarij in režija: John Milius. Gl. vl.: Sean Connery, Candice Bergen, Brian Keith, John Huston, Geoffrey Lewis, Steve Kanaly (v barvah).

SENCE POZABLJENIH PREDNIKOVI (TENI ZABYTYH PREDNIKOV), ZSSR, 1964. Scenarij: S. Paradžanov, I. Cendej po delu M. Kocjubinskega. Režija: Sergej Paradžanov. Gl. vl.: Ivan Mikolajčuk, Larisa Kadočnikova, Tatjana Bestaeva, Spartak Bagašvili, Nikolaj Grinjo (v barvah).

Četrtek, 18.04.91

GUSTAV MAHLER (MAHLER), Vel. Britanija, 1974. Scenarij in režija: Ken Russell. Gl. vl.: Robert Powell, Georgiana Hale, Richard Morant, Lee Montague, Rosalie Crutchley, David Collings (v barvah).

Petek, 19.04.91

RDEČE SONCE (RED SUN/SOLEIL ROUGE), Francija-Italija-Spanija, 1971. Scenarij: Laird Koenig, D.B. Petittler, W. Roberts, L. Roman. Režija: Terence Young. Gl. vl.: Charles Bronson, Toshiro Mifune, Alain Delon, Ursula Andress, Capucine, Bart Barry, Lee Burton, Anthony Dawson (v barvah).

Sobota, 20.04.91

EXCALIBUR - MEČ KRALJA ARTHURJA (EXCALIBUR), ZDA, 1981. Scenarij: J. Boorman, Rospo Pallenberg. Gl. vl.: Nigel Terry, Helen Mirren, Nicol Williamson, Nicholas Clay, Cherie Lunghi, Paul Geoffrey (v barvah).

Nedelja, 21.04.91

ZAPRTO

Ponedeljek, 22.04.91

POT DO PLEMSTVA (KIND HEARTS AND CORONETS), Vel. Britanija, 1949. Scenarij: R. Hamer, John Dighton po romanu Roya Hornimana. Režija: Robert Hamer. Gl. vl.: Dennis Price, Alec Guinness (v osmih vlogah!), Valerie Hobson, Joan Greenwood, Miles Malleon, Arthur Lowe.

Torek, 23.04.91

DIVJA HORDA (THE WILD BUNCH), ZDA, 1969. Scenarij: Walon Green, S. Peckinpah. Režija:

Biseri za ogrlico

MOŽ, KI JE UBIL WESTERN

Torek, 23.4. Sam Peckinpah:

Divja horda (The Wild Bunch, 1969)

Klasični ameriški western je v šestdesetih začel izumirati. Prvi udarec mu je zadal Sergio Leone, ki je s svojo dolarsko trilogijo (Za pest dolarjev, Za dolar več in Dober, grd, hudoben) postavil temelje spaghetti-westerna. Le-ta se je klasičnih žanrskih obrazcev z njihovo izpeljavo do absurda lotil na humoren način. Pionirsko borbo za prevlado zakona civilizacije nad zakonom narave, osnovni motiv klasičnega westerna, so konec šestdesetih let opustili tudi ameriški režiserji. Ta premik je slutiti že v prvem Peckinpahovem westernu, **Streli popoldne** (Guns in the afternoon, 1962), čeprav še precej prikrit.

Leta 1969 sta bila posneta dva filma, ki sta pokopala klasični western: George Roy Hillov **Butch Cassidy in Sundance Kid** ter Peckinpahova **Divja horda**. Oba razbijata klasične vrednote in postavljata namesto boja za law and order v ospredje individualizem družbenih izobčencev. Ta mesec je bilo v Kinoteki od anti-westernov moč videti tudi Pennov **Dvoboj na Missouri** (The Missouri Breaks, 1976) in Kavboja brez miru (The Hired Hand, 1971) Petra Fonde.

Divja tolpa danes ni klasika samo zaradi tematike, temveč tudi (mogoče celo predvsem) zaradi realizacije. Slow-motion posnetek in hitra montaža kratkih kadrov, ki ju je za prikaz nasilne smrti prvi uporabil Arthur Penn v **Bonnie in Clyde** (Bonnie and Clyde, 1967) je Peckinpah prignal do vrhunca v začetnih in zaključnih sekvencah **Divje horde**, kjer se tolpa izobčencev pod vodstvom Williama Holdena nihilistično spopade z vojsko lokalnega mehiškega generala. Podoben pristop je Peckinpah uporabil tudi dve leti kasneje v filmu **Slamnati psi** (Straw Dogs, 1971) za prikaz brutalnega posilstva. Vse te scene delujejo danes prav tako močno kot takrat, ko so bile posnete - vsem specialnim efektom današnjega Hollywooda navkljub.

V sedemdesetih letih je Peckinpah k anti-western trendu prispeval še en film, **Pat Garret in Billy the Kid** (Pat Garret and Billy the Kid, 1974), nato pa se je preusmeril k političnim thrillerjem, sicer precej močnemu žanrskemu trendu v sedemdesetih. **Ostermanov vikend** (The Osterman Weekend) je njegov zadnji film.

U.P.

Divja Horda: Ben Johnson, Warren Dates, William Holden in Ernest Borgnine

Sam Peckinpah. Gl. vl.: William Holden, Ernest Borgnine, Robert Ryan, Edmond O'Brien, Warren Oates, Jaime Sanchez, Ben Johnson, Emilio Fernandez, Strother Martin, Bo Hopkins (v barvah).

Sreda, 24.04.91

DON JUAN JE BIL ŽENSKA (DON JUAN 1973 OU SI DON JUAN ETAIT UNE FEMME), Francija-Italija, 1973. Scenarij: R. Vadim, Jean Cau, J.P. Petrolacci. Režija: Roger Vadim. Gl. vl.: Brigitte Bardot, Jane Birkin, Maurice Ronet, Robert Hossein, Michèle Sand (v barvah). **SAJAT NOVA - GRANATNA BARVA** (SAJAT NOVA - CVET GRANATA), ZSSR, 1970. Scenarij in režija: Sergej Paradžanov. Gl. vl.: Sofiko Chiaureli, M. Alekjan, V. Galstjan, G. Gegečkori, O. Minasjan (v barvah).

Četrtek, 25.04.91

ZAKLAD SIERRA MADRE (TREASURE OF THE SIERRA MADRE), ZDA, 1948. Scenarij (po romanu B. Travena) in režija: John Huston. Gl. vl.: Humphrey Bogart, Walter Huston, Tim Holt, Alfonso Bedoya, John Huston, Bruce Bennett, Barton MacLane.

Petek, 26.04.91

NEBO NAD BERLINOM (DER HIMMEL ÜBER BERLIN/LES AILES DU DESIR), ZR Nemčija-Francija, 1987. Scenarij: Wim Wenders, Peter Handke. Režija: Wim Wenders. Gl. vl.: Bruno Ganz, Solveig Dommartin, Otto Sander, Curt Bois, Peter Falk (crno-beli/v barvah).

Sobota, 27.04.91

LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM (RAIDERS OF THE LOST ARK), ZDA, 1981. Scenarij: Lawrence Kasdan po zgodbi Georgea Lucasa. Režija: Steven Spielberg. Gl. vl.: Harrison Ford, Karen Allen, Paul Freeman (v barvah).

Nedelja, 28.04.91

ZAPRTO

Ponedeljek, 29.04.91

M.A.S.H., ZDA, 1970. Scenarij: Ring Lardner po romanu Richarda Hookerja. Režija: Robert Altman. Gl. vl.: Donald Sutherland, Elliott Gould, Tom Skerritt, Sally Kellerman, Robert Duvall, Jo Ann Pflug, Rene Auberjonois, Gary Burhof (v barvah).

Torek, 30.04.91

ZIMSKA UBIJANJA (WINTER KILLS), ZDA, 1979. Scenarij (po romanu Richarda Condona) in režija: William Richert. Gl. vl.: Jeff Bridges, John Huston, Anthony Perkins, Sterling Hayden, Eli Wallach, Dorothy Malone, Toshiro Mifune, Elizabeth Taylor (v barvah).

Prosimo občinstvo, da ne zamuja predstav. Kinoteka si pridržuje pravico do spremembe programa.

NEMŠKI FILMI V CD

Prisrčno dobrodošli: Harko Böhma

Teden nemške kulture v Sloveniji, ki bo potekal v CD od 22. do 26. aprila, bo predstavil dosežke nemške kulture na področju literature, gledališča, glasbe, likovne umetnosti in - seveda - filma, sinteze vseh prejšnjih. Ne bo sicer moč videti najnovejše produkcije, prej bo to izbor filmov zadnjih petih let.

Otvoritev bo v ponedeljek, 22. aprila ob 18 uri, s projekcijo filma *Prisrčno dobrodošli* (*Herzlich willkommen*, 1989) Harko Böhma, ki bo tudi prisoten na otvoritvi. Njegov film je postavljen v Nemčijo sredi petdesetih let, ki je v procesu povojne obnove. Glavni junak, kaznjenec in begunec, skuša poiskati mir za obzidji zaprtega vzgojnega zavoda, vendar kljub temu pride v konflikt z okoljem, kjer so nekdanji SS oficirji, zapeljive ženske in nasilni najstniki. Seveda se najde tudi dobra vila...

V torek se bo predstavljala Margarethe von Trotta, sicer precej znana nemška režiserka. Njen film *Bati* se in ljubiti iz leta 1987 je priredba romana A.P. Čehova *Tri sestre*.

Ljubezenske zgrade in nezgode brata in treh sester se dogajajo v Italiji, happy end je napovedan.

Istega leta je bil posnet tudi sredin film, črno-beli *Hrana za zmaje* (*Drachenfutter*) Jana Schütteja. Film in režiser sta pred štirimi leti v Benetkah pobrala precej pozitivnih kritik s strani festivalskega tiska. Zgodba je majhna, skromna in preprosta: Shezad in njegov kolega Rashid sta dva Pakistanca brez delovne vize v Hamburgu. Rashid skuša priti v Ameriko, ker ga nemške oblasti nameravajo izgnati, Shezad pa hoče s kolegom Xiaom odpreti restavracijo v vzhodnem Berlinu. Toda stvari se zapletejo in vse izpade drugače, kot je bilo predvideno.

Poslednja dva filma se sicer dogajata v sedanosti, vendar je tema obeh preteklost - nacistična Nemčija. *Abrahamovo zlato* (1989) Jörga Grasserja, kjer igra v eni od glavnih vlog tudi Fassbinderjeva diva Hanna Schygulla, razkriva razmerje med pobeglo hčerko, ki se po dolgem času vrne domov, kjer je nihče več ne mara poznati, in očetom, ki je med vojno kot paznik v Auschwitzu zakopal zlato iz zob pobitih Židov in se odloči, po petinštiridesetih letih poiskati skriti zabojo. Seveda je vse bolj zapleteno, kot se zdi na prvi pogled.

Poslednji, petkov film *Grozno dekle* (*Das schreckliche Mädchen*, 1989) Michaela Verhoevna ste lahko na teh straneh zasledili v najavi filmov na letošnjem FEST-u. Tam je film zmagal v konkurenci srednjeevropskih filmov (BESEF), sicer pa je lani v Berlinu pobral tudi srebrnega medveda za režijo. Glavna junakinja, ljubljenska mesta iz ugledne družine, zmagala na evropskem tekmovanju v pisanju spisov. Za temo naslednje naloge si izbere "Rodno mesto v 3. reichu." Toda sedaj nenadoma naleti na gluha ušesa in zaprta vrata ter je prisiljena odnehati. Čez nekaj let pa se - že poročena in z otroki - odloči nadaljevati s svojo raziskavo.

Pet filmov torej, od ponedeljka do petka. Če pa vam to ni dovolj, pa še vedno lahko obiščete prireditelje kakšne izmed ostalih, parcialnih umetnosti.

Uroš Prestor

TEQUILA SUNRISE

Režija: Robert Towne.

Gl. vl.: Mel Gibson, Kurt Russell, Michelle Pfeiffer, Raul Julia, J.T. Walsh...

Kriminalka z zvezdniško zasedbo, zaradi katere je bila mini-uspešnica tudi v naših kinih in je zelo veliko obetala, a ... Junaka sta moža, prijatelja še iz otroštva, eden »baje« že bivši preprodajalec droge in drugi policaj. Vpletena sta v primer, kjer sta vsak na svoji strani, vmes pa je še ženska, s katero se zapleteta oba. Prijateljstvo je na resni preizkušnji. Do tu je zapletanje zgodbe zelo pohvalno, kot se za Townea (scenarist - oskarjevec Kitajske četrti Romana Polanskega) spodobi, odpletanje pa je žal ameriško preračunano (s srečnim koncem) in zna za grizenim ljubiteljem filma pokvariti celoten vtis. Vsem, ki filma še niso videli, pa želijo ob njem ostati navdušeni, nasvet - zapustite dvorano (ustavite kaseto), ko začne Gibson in Julia igrati ping-pong. To bo pravi konec filma.

VIDEOTEKA

★ ★ ★ ★ ★
GALERIJA ŠČUC Štari trg 21 Ljubljana
pon - sob 10 - 21 tel: 216 540

YELLOW SUBMARINE (Rumena podmornica)

Režija: George Dunning.

Gl. vl.: The Beatles.

Še en kratek skok v glasbeno videoteko. Rumena podmornica je seveda pesem legendarnih Liverpoolčanov in po njej tudi naslov tega že kar kulnega celovečernega risanega filma iz leta 1968. Junaki so John, Paul, George in Ringo, narisani seveda, in vpleteni v fantastično zgodbo z ogromno domišljije, v kateri rešujejo Pepperland. Ta zabavna pravljica pa je v prvi vrsti vendarle glasbeni film. Vrstijo se pesmice: naslovna, Eleanor Rigby, Lucy in the Sky With Diamonds, All You Need Is Love, When I'm 64 itd.

Izdelek je klasičen dokument časa, tako s popularizacijo slavne četverice kot pristopom - pop art stilom, odtrganimi štosi, flower-power

sporočili. Dobro, osvežilno delo (kljub starosti), za oboževalce skupine pa »nujnica«.

FUNERAL IN BERLIN (Pogreb v Berlinu)

Režija: Guy Hamilton.

Gl. vl.: Michael Caine, Paul Hubschmid, Oscar Homolka, Eva Renzi, Guy Doleman...

Kriminalka s političnimi konotacijami. Caine je angleški vohun, ki mora organizirati prebeg sovjetskega vojnega oficirja preko zloglasnega berlinskega zidu. Film je tako-tako-soliden, z nekaj napetimi trenutki, gledljiv, a nič kaj več. Za zaspano nedeljsko popoldne. Popularna tema tistih let (sredina šestdesetih) je bolj obdelana v Rittovem filmu *Vohun*, ki je prišel iz hladu. Za ljubitelje pa podatek, da ima Pogreb v Berlinu predhodnika (*The Ipcress File*, režija Sidney J. Furie) in naslednika (*Billion Dollar Brain*, režija Ken Russell). Gre za serijo filmanih romanov Lena Deightona o vohunu Harryju Pamerju - vedno ga igra Michael Caine. Priporočamo ogled omenjenih dveh filmov. Primerjava ne bo potrebna.

M.K.

SE SPLAČA UMRETI ZA SLOVENSKO KULTURO?

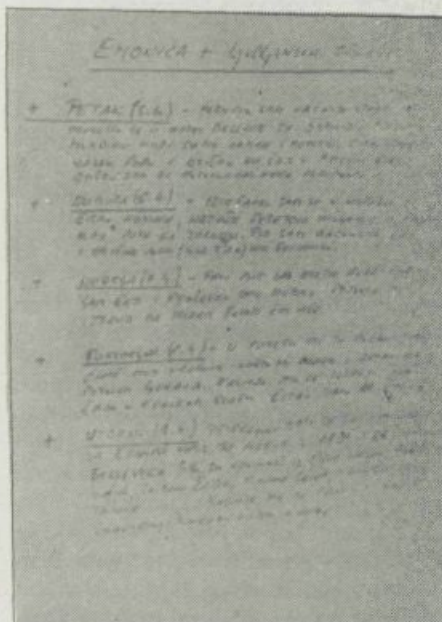
Dušan Cunjak, banjaluški Srb, ki že skoraj desetletje živi v Ljubljani, misli torej zares. Založnik, lastnik prve in največje zasebne založbe »Emonica«, ki je v štirih letih izdal 42 slovenskih knjig, samostojni kulturni delavec in eden od letošnjih kandidatov za Župančičevo nagrado, je v petek, 5. aprila začel gladovno stavko. Razlog naj bi bilo dejstvo, da kljub večkratnim poskusom ni uspel dobiti prostorov za knjigarno na Starem trgu. Cunjaka smo obiskali v Hotelu Bellevue, kjer je najel sobo (cena je 300 dinarjev na dan). Pravi, da ima odtod najlepši razgled na »belo Ljubljano«.

TRIBUNA: Ali menite, da je gladovna stavka pravi način protesta proti mestnim veljakom?

CUNJAK: Drugega izhoda nisem videl. Prostore sta mi namreč obljubljali tako stara kot tudi nova oblast občine Center. Toda od obljub se pač ne da živeti. Lokal na Starem trgu je bil oddan drugemu prosilcu, kljub temu, da sem bil prvi kandidat.

TRIBUNA: Zadevo ste postavili ultimativno - ali lokal na Starem trgu 11a ali gladovna stavka. Ali je bila to edina rešitev?

CUNJAK: Ne, pripravljen sem tudi na kompromis, to je, da dobim nadomestni prostor enake ali večje površine na ustreznih lokaciji. Čakam na odgovor Marjana Vidmarja, ki naj bi me menda že jutri (t.j. v četrtek) obiskal.

TRIBUNA: Ali ste v času gladovne stavke imeli stike s predstavniki mestne oblastne strukture?

CUNJAK: Ne, nihče me ni prišel pogledat. Očitno jim je vseeno za usodo Neslovenca, ki je z dejanji dokazal, da mu je slovenska kultura ljubša in bližja kot marsikateremu slovenskemu dušebrižniku. Sicer pa so me pustili na cedilu tudi mnogi, ki so prav preko moje založbe zakoricali na slovensko literarno sceno. V nesreči pač spoznaš, kdo je pravi prijatelj. Obiskujeta me le pesnika Novica Novakovič in Ivan Črnič. Oglasil se je tudi Dragan Živadinov, ki mi je prinesel filtrirno posodo za vodo, ki jo je tudi sam uporabljal. Vsi ti obiski mi dajejo upanje, da vse vendarle še ni izgubljeno.

TRIBUNA: V torek ste organizirali novinarsko konferenco. Kakšen je bil odziv?

CUNJAK: Dokaj slab. Prišli so le štirje novinarji. Očitno tudi njih ne zanima preveč usoda človeka, ki je slovenski kulturi dal mnogo več, kot je od nje dobil. Kljub temu pa sem optimist in upam, da se bodo stvari dokaj hitro, oziroma še pravočasno uredile.

TRIBUNA: Gospod Cunjak, kako dolgo še?

CUNJAK: Danes je že šesti dan (pogovarjali smo se v sredo, op.a.). Od včeraj sem pod zdravniškim nadzorom, saj sem želodčni bolnik (rana na dvanajsterniku). Zdravnica mi je svetovala, naj z gladovno stvako preneham. Ker mislim, da se za slovensko kulturo kljub vsemu ne splača umreti, bom v soboto prekinil gladovno stavko.

Simon Bizjak

MARIBOR V LASEH S CAPUDROM

V Mariboru tako rekoč vre. Ne samo v mariborskem Radiu, ko je Svet RTV Slovenije na svoji zadnji seji mariborski radijski hiši preprečil, da bi se oblikovala kot samostojno podjetje znotraj slovenskega RTV sistema, temveč tudi v mariborskem gledališču. Slednje je namreč s predstavo Faust tako kot tudi Slovensko mladinsko gledališče z Odisejem in sinom kandidiralo za denar iz republiškega kulturnega proračuna, s pomočjo katerega naj bi se udeležilo gledališkega Gran Festivala v glavnem mestu Mehike. Pa Faustu ni uspelo, kar je njegov režiser in direktor mariborske Drame Tomaž Pandur pokomentiral kot »kulturni škandal, kakršnega ne pozna razvita duhovna Evropa,« a obenem dodal, »da pri tem ne gre za spor med dvema gledališčema.«

Sicer pa si najprej oglejmo kronologijo dogodkov, ki so pripeljali do tako velikega razočaranja v Mariboru, kjer prihaja do vse bolj ogorčenih protestov proti »načrti centralizaciji denarnih sredstev in politične moči na nivoju republike - v Ljubljani.« Začelo naj bi se s prenosom sedeža Elektrogospodarstva Slovenije iz Maribora v Ljubljano, nadaljevalo z odklonilnimi odgovori republiških gospodarskih ministrov na prošnje po finančnih injekcijah mariborskim podjetjem ter kulminiralo radijsko in gledališko afero.

Direktor festivala g. R. Osorio je na gostovanje že lani povabil tako Fausta kot Odiseja in sina, obe gledališči sta svoji predstavi tako uradno prijavili. Ker republika po besedah ministra Capudra nikakor ne bi zmogla zbrati dovolj denarja, da bi nas v Mehiki zastopali obe predstavi, so se morali odločiti le za eno. Videti je, da za cenejšo, čeprav je Faust v svetu požel več laskavih ocen kritikov kot Odisej in sin.

Republiški sekretariat za kulturo je še v prejšnjem letu za mednarodno sodelovanje v okviru svojega proračuna rezerviral približno 100.000 dolarjev, vendar pa bi vsota zadostovala le za polovico stroškov, ki bi nastali z udeležbo Fausta na festivalu. Ostalo naj bi poravnal mariborski izvršni svet. Če torej odštejemo participacijo gostitelja, bi za Fausta v celoti porabili okrog 240.000 dolarjev, za ljubljansko predstavo pa le 37.000 dolarjev. Ker bi Maribor prispeval 130.000 dolarjev, Ljubljana pa le 10.000 dolarjev, bi bili končni vsoti za republiko 110.000 in 27.000, oziroma bi bila razlika med predstavama v ceni le še štirik-

ratna. Drugače povedano: ministru Capudru manjka za gostovanje obeh gledališč le »ušivih« 37.000 dolarjev, seveda pa bi moral že v prvi polovici leta (festival je junija) izčrpati vsa sredstva, namenjena mednarodnemu sodelovanju. »Primanjkljaj« bi moral poiskati pri kolegu v vladi, zunanjemu ministru Ruplu, ali celo ministru za turizem Pašu, saj je takšen festival idealna priložnost za promocijo Slovenije in z usklajeno akcijo tudi njenega turizma.

Dejstvo je, da je Faust od ljubljanske predstave občutno dražji, ker je v celoti tehnično zahtevnejši. Iz Maribora bi moralo v Mehiko namreč potovati kar 100 ljudi, iz Ljubljane pol manj. Ocenjevanje obeh uspešnih predstav je po kvaliteti

Republiški sekretariat za kulturo se na obtožbe iz Maribora brani tudi s podatki o načrtovanih letošnjih gostovanjih. Odisej in sin naj bi gostoval še v Zaragozi, Grenoblu in Essnu, kjer bi večino stroškov pokrili organizatorji. Faust naj bi odšel v Muelheim, Moskvo in Gradec, stroške pa bi morala poravnati mesto Maribor in republika.

skorajda nemogoče - razsojanje so zavrnilo tudi sami selektorji festivala - zato bi bilo v vsakem primeru eno od gledališč prikrajšano oziroma na nek način oškodovano. Kljub nasprotnim zagotovitvam obeh direktorjev sta bili tako postavljeni v vlogo rivalov. Zanimivo je, da se je lani na mehiški festival brez konkurence uvrstila Šeherezada - skupen projekt Slovenskega mladinskega gledališča in režiserja Pandurja. Sekretariat pa naj bi bil tudi tokrat po ministrovih besedah pri izbiri povsem

nevtralen - o celotni zadevi je zbral kar 18 strani gradiva - a ni niti poskusil najti dodatnih sredstev oziroma poiskati zainteresiranih sponzorjev.

Zato pa naj bi to storilo mariborsko gledališče samo. Tomaž Pandur: »Dogovori z direktorjo festivala trajajo že dobro leto, organizacijsko in tehnično je gostovanje popolnoma pripravljeno, zato se mu kar čez noč ne moremo odpovedati. Naslednji mesec bomo v Mariboru pripravili tri predstave Fausta z dražjimi vstopnicami. Ves izkupiček gre za Mehiko, iščemo pa tudi že sponzorje med podjetji.« Režiser meni, da so jim bila potrebna sredstva že obljubljena in zagotovljena, zato je ministru Capudru med drugim odpisal: »... sporočamo globoko nestrinjanje z vašo odločitvijo in ostro protestiramo proti neargumentiranemu, manipulativnemu in centralistično-ozkoglednem prikrejevanju slovenske kulturne politike, ki se manifestira prav v mačehovskem odnosu do našega gledališča in naše produkcije, ki doma in v svetu brani čast, ugled in ponos slovenske umetnosti. Vaša samovoljna odločitev blati dostojanstvo in smisel našega ustvarjanja in življenja v umetnosti.«

Iz vsega tega, ne da bi zato potrebovali še mnenje kulturnega ministra, lahko le zaključimo, da mora biti slednji v slabih časih predvsem le dober finančnik, saj ga drugače kulturniki raztrgajo. Če ne Faustovci, pa Odisejenci s sinovi! Nihče pač noče biti nag, nikogar pa tudi ne zanima, zakaj krojač nima dovolj platna.

Gregor Preac

V T A K T U T A K T A

V teh dinamičnih časih, ko tudi tostran Alp vznikajo (in ugašajo) nove revije in časopisi malone tedensko ter praviloma brez pretiranega pompa, se bo morda komu zdelo čudno, da si nisem mogel kaj, da se ne bi obregnil ob Takt, novo slovensko revijo za kulturo. Toda dobro zamišljen in izpeljan projekt (govorimo lahko seveda samo za nulto številko) daje upanje, da ne gre samo za muho enodnevnico in ustvarjalcem ne bo pošla sapa že na začetku.

Spiritus agens Takta je Miha Zadnikar, bivši kulturni urednik Mladine, Telexa in Podmornice, danes pa novinar v kulturni redakciji Dela. Seveda je zraven (kje pa ni?) tudi Marko Crnkovič, ki nič več ne sesuva, ampak mirno (saj ni res, pa je!) sedi v fotelju direktorja kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma, ki je, mimogrede povedano, ustanovitelj revije. Tu so pravzaprav zbrani vsi tisti, ki hodijo na pir v Prago ali na Dunaj (Mitteleuropa, pač!), Pariz (Crnkovič se menda v pariški haute volée počuti kot doma) ali pa v New York (prestonica 20. stoletja, bi rekel Debeljak) namesto v Spodnje Gamelne ali Zgornjo Kungoto. Aleš Debeljak, Tadej Zupančič, Andrej Blatnik, Tomaž Toporišič, celo Franci Zavrl (kdo se ga še spomni?), Jure Potokar... so zagotovilo, da gre zares. Najvidnejši predstavniki najmlajše že profilirane generacije slovenskih kulturnikov so ustvarili prepoznaven kolaž, užiten pele-mele, zb(i)rko povečini kratkih informativnih prispevkov, ki se spogledujejo tako z zahtevnejšim bralstvom kot z ljubitelji limonadarskega bulvarskega branja. Gre skratka za revijo, iz katere izvemo, da Miša Molk obožuje ribe, Toneta Hočevarja in Janeza Čučka ter da jo fascinira logika (tega gotovo še niste opazili!); preberemo lahko zanimiva članka o jazzovski legendi Milesu Davisu, seveda pa ne manjka prispevek za s Twin Peaks zasvojenega Šentflorjance, na čelu katerih je nepopoljšljivi fil-mofil Tadej Zupančič.

Kot je Zadnikar napovedoval že več mesecev pred izidom revije, iz-haja potreba po tovrstni publikaciji iz dejstva, da Slovenija ne premore niti ene splošne revije za kulturo v najširšem smislu. »Ta sega od množičnosti do elitnosti, od spektakla do intimnega vsakdanjika, od urbanega pragozda do metod pogozdovanja, od razkričanosti do sanjarije, od cerkvene procesije do cirkuške vragolije,« pravi Zadnikar. Pravzaprav je Takt prva slovenska trendovska revija in je kot taka seveda, kot že rečeno, močno generacijsko obarvana. Toda prav to omogoča prepoznavnost imidža in harmoničnost, saj revija kljub svoji raznolikosti deluje kot dovolj skladna celota. K temu še dodatno prispeva jezik pišočih, ki je svež in večkrat »crnkovičevsko« (trendovsko?) sproščen. Prav tako navdušuje grafična podoba, ki je delo Alena Ožbolta. Končno smo torej tudi Slovenci dobili revijo, namenjeno širši populaciji, ki ni zmazek in že na videz pritegne. Res pa je, da bodo tisti butasti Slovenci

(ali sploh so taki?), ki se prerekajo, ali je boljše Delo X ali Lady, razočarani, ker se Taktovega papirja skoraj ne da uporabiti v »skatološke« namene (bolj primeren je za zavijanje solate). Vendar pa bodo tudi oni prišli na svoj račun, saj jih bo navdušila Cankarjeva sovaščanka (Ivan se obrača v grobu) z (najbolj) butastimi odgovori na (ne najmanj) butasta vprašanja (vse pač »because you asked for it«).

Projekt je delo ljudi, ki so se odločili, da prehitijo čas, še preden jih le-ta povozi. Zavedajo se, da morajo biti povsod, če hočejo sploh kam priti. Vsaj na Slovenskem devet-deseta ne bodo kastrirala junakov osemdesetih. Le-ti imajo poleg širine (ali liberalnosti, če hočete) še eno odliko, ki je prednjimci niso imeli. Spoznali so namreč, da je vse merljivo z denarjem in je pravzaprav bistvo vsega, kako in predvsem za koliko se prodati. Zato obstaja nevarnost, da si bo ta generacija nesramno prisvojila vse tisto, česar nikoli ne bo imela. In tudi Takt je lahko, in upajmo, da tudi bo, korak k temu cilju.

Simon Bizjak

RAZSTAVLJA ŽIGA KORITNIK

torek 16. april

ob 20^h

diaprojekcija

ŽIGA V KUDU

Žiga Koritnik vzpostavlja na pričujoči razstavi poseben fotografski način zrenja v svet: njegov objektiv noče biti zgolj visoko estetiziran traveller's eye, temveč

prej pripomoček za povsem avtorsko, zdaj lirično, na trenutke pa tudi ironično portretiranje urbanega vsakdana. Očitno se mi zdi, da hoče avtor s svojim popotnim ciklusom problematizirati ravno odnos med objektom in objektivom. Zbrane fotografije tako torej po eni plati učinkujejo kot naključni portreti, po drugi strani pa objektiv skoraj kot po pravilu zareže še v prostor. To kajpak ni slučajno: ravno ti »vrezi«, ki objekt šele naredijo objekt v pravem smislu besede, skrivajo v sebi Koritnikovo fotografsko hotenje zaježiti v okvir nekaj dinamičnega. Objekt je objekt v prostoru, v slednjem pa ni mogoča nikakršna naivnost, vse je razpostavljeno po svoji notranji logiki. O tem, da je logika aparatu izročene sveta nekaj varljivega, po mojem mnenju še najbolj glasno pregovarja zgodba o spovednici, kjer se nudi pogledu imeniten motilni element, ki daje fotografiji svojevrstno dinamičnost. Za Koritnikov objektiv bi potemtakem lahko dejal, da poskuša ujeti eksces. Da mu to početje uspeva izvrstno elegantno, dokazuje prav ta razstava.

Igor Bratož

Moderna galerija - MODA IN USTVARJANJE

V posvečenih galerijskih prostorih se je slišala glasba, na panojih so se sprehajala brhka dekleta in vsaka je izvedla svoj performance pri predstavitvi zares zanimivih in posebnih oblačil. Njihov nastop je bil pravi kontrast modnim revijam, ki smo jih vajeni - sicer pa so bila taka tudi oblačila. Alan Hranitelj, star komaj 23 let, je s svojo baročno obarvano kreacijo, polno raznolikih oblik, materialov, dodatkov, ki vsaka zase predstavlja če skorajda skulpture, razburkal običajno umirjeno vzdušje galerijskega prostora. Pa ne samo to. Glede na obiskanost otvoritve smo dobili še eno potrditev, kako je umetnost - tokrat skozi modo - zanimiva in privlačna za širše množice. Če jim je seveda blizu.

Mestna galerija - AURA SLOVENICA

Stojan Batič, ugledni slovenski kipar, avtor monumentalnih plastik, s katerimi je beležil našo slavno zgodovino NOB, in male plastike, ki zaznamujejo njegovo intimo, je tokrat proslavil Celjske grofe. Zanimivo se mi zdi zato, ker je tokrat združil oboje: zgodovino in svojo intimo. Ni namreč samo "slikal" zgodovinskega trenutka, ampak se je spustil v osebnosti Veronike, Friderika, Urha, Marjetico... njihovo čutnost, nepremagljivost, skrivnostnost, mestoma celo erotiko. To so občutja, ki "nosijo" razstavo, čeprav se prvi hip zdi, da smo pravzaprav v muzeju in ne galeriji. Toda jezdec na konjih, ki dvigujejo glave visoko navzgor, Veronika in Friderik v svoji čutnosti popolnoma spremenijo naše doživljanje. Bron in kamen, iz katerih so skulpture, dobivajo mehko in trdnost oz. večnost hkrati. In končno spet enkrat figuralika.

Galerija ŠKUC - META-ČLOVEK

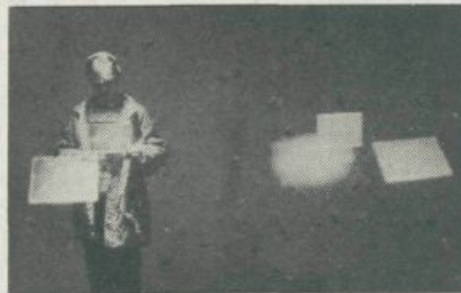
Tokrat umetnik iz Sarajeva, Narcis Kantardžić. Slike, v katerih prevladujejo arhitektonske oblike, na vrhu katerih stoji človek. Osamljenost in melanholija. Pozaba, minevanje in večnost. Vse so v duhu nadrealizma, čeprav ga ne dosegajo. Kot da se je hotel "ukvarjati" s simboliko in odkrival s tem večne resnice. Ker mu to ni uspelo, je ostal naivni iskalec teh resnic, ki nas ne morejo zadovoljiti. Morda kdaj drugič.

Galerija FENIKS - UMETNOST IN RESNICA

Irena Brunec, študentka ALU - kiparstvo, je predstavila svoje študijsko delo, t.j. risbe in skulpture, ki so nastajale v vseh treh letih študija. Zakaj? Da bi naredila nekak pregled svojega razvoja in nakazala probleme, ki se jih v svojem delu loteva. Ukvarja se predvsem s figuraliko, saj ji pomeni najbližjo možnost izražanja sebe, svojih pogledov na svet, hkrati pa se ji zdi najboljša možnost, da bi jo tudi mi razumeli, podoživljali njen svet, ki ga želi deliti z nami. Ne bomo se lotili likovnih problemov, saj je zato morda še prezgodaj in še išče svoj likovni izraz. Zanimivo pa se mi zdi, da se že sedaj ukvarja z retoriko umetniškega dela, ki naj ne bo abstrakcija, ampak "živo" delo, ki ga bomo razumeli in morda spoznali resnice, ki nam jih razodeva.

MODERNA GALERIJA

2 GOOD 2 BE 4 GOT 10

Na otvoritvi razstave z modno Parodijo Jelene Leskovar (višje polovice Stelle Rubens) & Lare Bohinc (igralke, ki se je odločila živeti samo sebe), smo se sprehodili v 90-a skozi ljubek alkemični eksperiment, v katerem je bilo v Jelenine kostime s pridihom zgodnjih 60-ih z Larinimi piškotnimi knofi in ljubko glamuroznim nakitom v duhu Happyjevske Power - in - Flower secesije, odeto osem predstav Ženskosti, ki so avtentično sramežljive migetale v izvrstni koreografiji Novega pogleda na živo oblačenje, kjer manekenke ne bi bile več fatalni obealniki, temveč simpatične Sosede, za katerimi se ne obrneš zaradi Lavorja na glavi, temveč zaradi stila, ki ustreza njenemu temperamentu. Ta pogled je prevzel tudi Janeta Štrausa, ki v novih Fotovizijah ne lovi več svojih v črno-belo onostranstvo zamaknjene Anime. Tokrat si je svoj model pogledal takšnega kot bi lahko bil: v barvi, svojo metafiziko pa je poznanjil, t.j. scenografiral s fliperji, jack-poti in ostalimi neonskimi blaženostmi svetlišča naključja, ki ga je našel v Las Vegasu, Slovenija.

Odkrijte razstave, Lara Bohinc je svoje Fetiše umesila v teogonijo kreativne pohote, v kateri so časne kategorije In Ali Out v užitek parjenju Nemogočega. Njen Fetishing ne potrebuje manifesta, ker je očiten. Potrošen in večni je kot plastika ali življenje, njeni lectasti Križi in Rožice so nekoristni in nujni, kot so Naravi Ljudje ali Zvezde...

Ana Diomeda

HOLOGRAMI - drugič

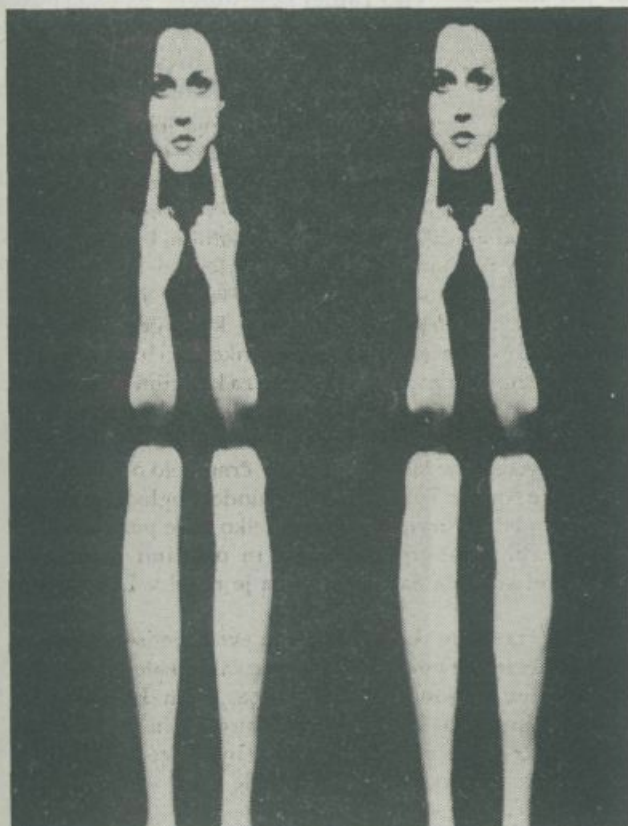
Tokrat se lahko spet soočimo z novo zvrstjo - holografijo. Pred časom smo si v Galeriji GT ogledali bolj "tehnično" predstavitev holografskih del Vita Orazma in Thomasa Lucka, sedaj pa v malo bolj "razširjeni" verziji razstavo z naslovom *Nove tendence v nemški holografiji*.

Razstavo so pripravili v sodelovanju z Nemško holografsko družbo in mestom Bergkamen v Porurju. Razdeljena pa je v tri dele: *realistični-hiperrealistični del*, kjer so predstavljene predvsem možnosti tridimenzionalnega odslikavanja predmetov; *del s svetlobnimi skulpturami in holografskimi instalacijami*; tretji del pa prinaša *holografsko oblikovanje*.

1. holografska razstava je bila že leta 1979 v Nemčiji, 80. pa so priredili celo retrospektivo holografskega dela. Ta razstava je prva te vrste pri nas in zato še posebej zanimiva, saj je holografska tehnika še precej neznana. Že sam postopek je zelo zapleten, saj se delo odvija v v sobi, ki je cela kot nekakšna notranjost fotografskega aparata, svetlobo pa na predmete usmerjajo z laserji. Prav s prekrivanjem le-te dobimo tridimenzionalni zapis. Informacija je torej kodirana s pomočjo interference na plošče, ki imajo poseben premaz. Če hočemo ta zapis dekodirati, potrebujemo vir svetlobe, ki bi moral biti laserski. Ker pa je to težko izvedljivo, si pomagajo s halogensko svetlobo, ki je še najbližja laserski. Uah! Zapleteno. Uporabna vrednost pa je velika, saj holograme uporabljajo v industriji, kjer s hologrami testirajo motorje in najdejo tudi mikroskopsko majhne napake, in medicini. Splošna uporaba je že v industrijskem oblikovanju - od svetlobnih zapisov do najrazličnejših predmetov.

Sedaj pa še na področju umetnosti, kjer je to seveda popolnoma nov problem. Gre za uporabo medija, torej je to modernistični problem, ko v prvi plan postavimo problem "tehnike". Kakšne možnosti so pri tem že uporabili, lahko vidimo tudi na tej razstavi v delih Brigitte Burgmer, Georga a. Eisenhuta, Thomasa Geigerja, Itoka Ishihara, Andreasa M. Kaufmanna, Dietmar Öhlmann- Rosenbrucha, Vita Orazma in Thomasa Lucka.

KUD France Prešeren

DNEVNIK VMESNEGA ČASA

Marinka Fritz Kunc:
GRAND FOUETTE, Samozaložba,
Piran 1991.

Čeprav je Marinka Fritz Kunc izdala že svoj četrti roman (pred tem že Janov krik, Pusti čakati jutri, Ne verjemi vetru) Grand Fouetté, bi zlobni jeziki znali povedati, da se še vedno ni naučila pisati. In če bi jim pritrdil, bi dodal le to, da je temu najbrž tako, ker je Kunčeva zašla v literaturo »neposredno«, torej brez tiste skorajda obvezne »učne dobe«, kot bi dejal Ciril Zlobec, brez predhodnega pojavljanja in objavljanja ter kaljenja v literarnih revijah oziroma publikacijah, namenjenih literaturi. Sicer pa piše pisateljica, bivša novinarka, ki se je umaknila v ustvarjalno samoto na slovensko obalo, zanimivo zgodbo, morda celo malce avtobiografsko obarvano, o primabalerini Viviani, ki si je zlomila zapestje, zaradi česar je ogrožena njena kariera, ali drugače, Marinka Fritz Kunc pripoveduje zgodbo iz vmesnega časa umetnice, ki je ves čas živela zgolj za umetnost, ples, naenkrat pa se znajde v življenju polnem dogodkov, kakršni so šli do tedaj mimo nje, ne da bi se je sploh dotaknili. In konec napoveduje fiktivni konec tega vmesnega obdobja, ki je pravzaprav vsa zgodba. Torej gre za linearno pripovedovanje zares zanimive in privlačne ter na trenutek krute zgodbe, za mozaično sestavljanje dogodkov v celoto, spuščanje v detajle, toda žal je to še vedno premalo.

Oziroma zgodba je zaradi takega načina zapisovanja precej pusta in nedodelana. Predvsem manjka tiste sprotne »zapletenosti« dogodkov, tiste vzporedne zgodbe ali zgodbic, najbolj pa manjka tisto, kar naredi neko knjigo oziroma roman za uspešnico: suspenz. Tega v romanu Marinke Fritz Kunc ne zasledimo ali občutimo. In na tej točki zgubi roman še tisto malo svoje vrednosti.

Grand Fouetté je pisan v prvi osebi, kar je pravzaprav zelo v redu, kajti le tako lahko dobi bralec vtis neposredne vpletenosti v roman, zgodbo, le tako pride do osebne izpovednosti in prepričljivosti pripovedovanja dogodkov; le tako se fikcija lahko transformira v navidezno realnost in obratno, kar pa ni tako zelo nujno. In jezik, ki je skrajno preprost in tekoč, čeprav včasih malce neroden in neokreten, ne pa tudi trd.

Zlasti dialogi zvenijo na trenutke zelo neposrečno in pusto, medlo. Brez vsakega notranjega ritma in smisla, navsezadnje.

In to kljub temu, da se Marinka Fritz Kunc ves čas giblje med izrečenim in neizrečenim, povedanim in zgolj asociativnim, fikcijo in realnostjo, bedenjem in sanjarjenjem. To pa je vsekakor premalo, da bi nek roman označili za dobrega in vrednega branja. Še tisti, ki imajo radi oziroma so ljubiteljski bralci, če že berejo, berejo »literarno plažo«, bodo nad tem romanom slej kot prej hudo razočarani. Žal, ali pa tudi ne!

Marta P. Zahojnik

OČE IN SIN II.

Veno Taufer: ODISEJ IN SIN ali SVET IN DOM

(tragical-comical-historical-pastoral)

Izvaja Zagrebačko kazalište mladih

Režija: Vito Taufer

Koreografija: Matjaž Farič

Scenografija: Dalibor Laginja

Kostumografija: Barbara Stupica

Glasba: Stanko Juzbašić

Dramaturgija: Ivica Buljan

Vito Taufer je besedilo svojega očeta Vena Tauferja (besedilo je izšlo v knjižni obliki lansko leto pri Založništvu slovenske knjige), Odisej in sin ali svet in dom z velikim uspehom režiral tudi v Zagrebu (za osvežitev spomina, lansko pomlad je isti tekst postavil v Slovenskem mladinskem gledališču v Ljubljani), kar pomeni, da ga je »premagal« ne le simbolno, ampak tudi travmatsko. Vse družinske travme, travme očetovstva in sinovstva je enostavno sublimiral. Konec koncev bi jih lahko tudi zaobšel, kar pa je že druga zgodba.

Mit je danes za nas predvsem presenetljiva zgodba, torej zgodba, ki nas vedno znova preseneča (a ne dokazuje tega tudi pričujoči dramski tekst Vena Tauferja in postavitev tistega teksta na dveh odrih istega režiserja?), ki ji šele z eksplikacijo izluščimo njeno poanto. Podobno je z zgodbo o Odiseju, v kateri mit nastopa kot nekaj še zdaleč ne legitimnega. Prehod od »mitosa k logosu« je v trenutku Homerjevega udejstvovanja (ne pa tudi udejanjanja) še stvar prihodnosti, kar pa še nikakor ne pomeni, da Homer mita kritično ne presoja. Obratno, Homerju

pomeni mit snov za pisanje, če seveda napačno predpostavimo, da je Homer sploh pisal, pri čemer ostaja še vedno odprto vprašanje identitete. Identifikacija antičnega človeka z antičnimi bogovi pravzaprav sploh ni stvar Homerja (še manj Odiseja); bogovi, ki jih med drugim najdemo tudi v Homerjevi pesnitvi, so tako ali drugače dominantni. Se več, vsako njihovo dejanje in dejanje sploh je stvar njih samih in šele nato stvar človeka. Ali drugače, bogovi so tisti faktor, ki odreja svetovni red in v njem človeka, kar pomeni, da je človek v zgodnji antiki le sestavni del mitosa, katerega sestavljenci so bogovi. In Tauferjeva dramska igra Odisej in sin... je ravno to: je obujanje mitske zgodbe, vendar ne mita kot takega, torej mita kot izvorā zgodbe, ampak mita kot tistega, ki omogoča vedno nove izrazne možnosti in modifikacije. Vito Taufer, režiser, pa je takšno mitsko zastavitev dodobra izkoristil; čeprav sloni na tekstu, dramski predlogi, se v nekaterih slikah zelo ponavlja, skratka, se vse preveč identificira z vlogo Telemaha, očetovega iskalca in v končni fazi tudi naslednika. In to v vseh pogledih, kar ni

prav nič narobe. Zlasti pri Tauferjevih, kjer je vprašanje identitete še vedno, kljub zagrebški postavitvi, odprto.

Podobno kot ima prejšnja igra Vena Tauferja močno politično noto (Prometej ali tema v zenici sonca), tako ima tudi pričujoča zgodba. In če je mlajši Taufer v ljubljanski postavitvi še prisegal na politične alegorije na trenutno družbeno klimo (Odisejeva srečanja z bogovi in tujimi svetovi, ki so prezentirala nič drugega kot drugačne politične in družbene režime), potem tega v zagrebški ne zasledimo več. Oziroma Vito Taufer se je tudi na tej točki otesel stigme očeta.

Skratka, še en primer družinske tragedije, katere eklatanten primer sta zgodbi o Orestu in Ojdiu. Kot Orest in Ojdiu je tudi Odisej slabič in junak v eni osebi. Cinik, ki za svoje podvige, za zadovoljevanje svojih ambicij izkorišča tisto, kar je njegovim bližnjim najbolj sveto: dom in družino. Z razpadom doma in družine pa je konec tudi Odiseja in odisejade. Da o Itaki sploh ne govorimo.

Tadej Čater

Počitniško zaspana Počitniška trilogija

Ob bližnji 200-letnici smrti beneškega komediografa Carla Goldonija je Mario Uršič na oder ljubljanske Drame postavil zrcalno preteklo podobo danes porajajočega se snobizma, lova na bogato dobo ter na drugi strani lahkomiselne zapravljivosti. Odlična igra Polone Vetrlih, Poldeta Bibiča in povratnika iz Trsta Borisa Cavazze pa je zgolj le prikrivala pomanjkljivosti Počitniške trilogije, ki je preveč razvlečena, na trenutke prav zaspana. Čez in čez presekana na mnoge prizore, s premalo dialoga in mahoma odvečnimi plesnimi mašili, kjer so komične situacije zvodenele že na samem začetku. Nenehno nihanje notranje dinamike dogajanje, ki bi jo morala stopnjevati tudi glasba, pa je ni, je razkrivalo domet določenih igralcev; Saše Pavček tokrat, žal, ne moremo pohvaliti.

TRIBUNA: V čem se Umetniško gledališče razlikuje od podobnih institucij?

JURC: Temeljni vzrok za nastanek Umetniškega gledališča je v nezadovoljstvu z obstoječo gledališko situacijo v Sloveniji. Zato naše ambicije stremijo k reformi gledališča. S čim smo nezadovoljni? Prvič - s samimi predstavami kot izdelki. Menim, da je slovensko gledališče izgubilo realen stik s publiko, ki je odločujoč in kreativni člen pri gledališki predstavi. Poiskati bi bilo treba nove komunikacije med akterjem in gledalcem, igralcem pa bi morali podeliti večjo subjektiviteto. In drugo, čemur bi se veljalo posvetiti, je notranja organizacija gledališča.

TRIBUNA: Kakšen naj bo po tvoje notranji ustroj gledališča?

JURC: Igralci, režiser, scenograf, kostumograf in ostali ustvarjalci morajo biti na istem nivoju. Ni nujno, da so somišljeniki, je pa pomembno, da se kreativno vključujejo v projekt. Gledališka predstava je kolektivno dejanje in če na primer eden od štirinajstih igralcev

popusti, se to že pozna na celotni predstavi. Dobra predstava od vseh sodelujočih terja tri ali štiri mesece skoncentriranega dela, kar pa pri nas, zaradi socialne situacije, ni mogoče. Ekstencionalne težave igralce prisilijo, da se med vajami udinjajo radiu, televiziji ali filmu. Tako seveda ne gre. Trenutno ne vidim rešitve, si pa v Umetniškem gledališču aktivno prizadevamo, da bi ga sčasoma presegli.

TRIBUNA: Od kod ime "Umetniško gledališče"?

JURC: Ko je treba gledališče poimenovati, vselej nastopijo problemi. Pri iskanju imena smo izhajali iz same vsebine in hotenja. Vsako gledališče ima svoje ambicije in naše so prvenstveno umetniške, ne morda komercialne, kot se danes vse pogosteje dogaja. Zato smo se preprosto poimenovali "Umetniško gledališče".

TRIBUNA: Za prvo uprizoritev ste izbrali Strindberga. Zakaj prav njega?

JURC: Na gledališkem področju je mnogo neodkritih avtorjev in mednje sodi tudi Strindberg. Za njegovo Sanjsko

Aleksander Jurc, režiser:

VEČ POZORNOSTI IGRALCU

Aleksander Jurc je leta 1990 diplomiral na AGRFT in še istega leta pognal v tek Umetniško gledališče, kjer ustvarja kot režiser. Za svojo prvo predstavo je izbral Strindbergovo Sanjsko igro, ki si jo trenutno lahko ogledamo v Križankah. Njegovi pogledi na gledališče so reformatorski: več individualnosti igralcem, tesnejši stik z občinstvom ter sodobnejši notranji ustroj ansambla.

igro nekateri menijo, da je slaba drama. S tem se ne strinjam in mislim, da spada med tri ali štiri najboljše dramska dela v 20. stoletju. V Sanjski igri je Strindberg ustvaril celovit in koherenten duhovni svet, v katerem se lahko prepozna vsak pozoren gledalec. V njej je zajeta večina človekovih esencialnih problemov.

TRIBUNA: Mar ni nevidne in neizgovorljive kategorije težko prenesti na oder?

JURC: Gotovo. Drama je velik uprizoriten problem že glede dolžine. Če se preveč skrči, tekst izgubi na kvaliteti, če pa se odigra v celoti, se utruje gledalec. Tako v svoji avtobiografiji pravi tudi Ingmar Bergman, ki je predstavo štirikrat postavljaj. Drame nisem skušal na svoj način interpretirati - se z nečim strinjati ali ne - temveč sem se poglobil v celotno strukturo dela ter se na nek način "stopil" s Strindbergom. Drugi veliki problem Sanjske igre je, "kako pretvoriti sanje v sliko", kot se je izrazil že sam Strindberg. Razne efekte - glasbo, kostume, rekvizite - sem zreduciral na minimum in učinkovitost izvedbe prenesel na igralce. Edino pomagalo je miza sanjača, okoli katere se

vrti vse dogajanje. Mislim, da igralec lahko stori vse. Ni treba, da na oder postavi vrata, če jih nastopajoči s svojo igro lahko pričarajo. Igra mora v gledalcu aktivirati domišljijo. Tako je - v duhu Shakespearovega gledališča - razmišljal tudi Strindberg.

TRIBUNA: Kako je Sanjsko igro sprejelo občinstvo?

JURC: Predstava je naletela na različen odziv. Nekaterim gledalcem je bila všeč, drugim ne. Medtem ko se je enim zdela predolga, drugi takšnih pripomb niso imeli. Predstava je bila za gledalca dokaj zahtevna: nismo mu le nekaj izpostavili na ogled, temveč smo od njega zahtevali aktivno sodelovanje. Presenetilo me je, da so se padci pozornega spremljanja med gledalci pojavljali na povsem različnih mestih. Kar je bilo za nekoga nezanimivo in dolgočasno, je bilo za drugega zelo zanimivo in celo emocionalno.

TRIBUNA: Kako si to razlagaš?

JURC: Strindberg je Sanjsko igro napisal proti koncu svojega življenja in ta predstavlja nekakšen

retrospektivni pogled na prehojeno duhovno pot. V skladu z življenjskimi izkustvi se gledalec v njej prepozna - na različnih mestih, seveda. Prizor o zakonu na primer veliko bolj pritegne tistega, ki takšne izkušnje že ima. Drugega spet pritegnejo razprave o resnici. In tako dalje. Na odru ne spremljamo nekega dogodka - kot pri Shakespearu - temveč življenje samo.

TRIBUNA: Nek kritik je po premieri zapisal, da ti "lebdjenja pesniške domišljije in notranje razgibanosti" v predstavi ni uspelo ustvariti. Kako si to sprejel?

JURC: Vsekakor ne * v duhu malomeščanskega odnosa do kritike, ko prizadeti - če ne dobi pohvale - odrea gira užaljeno. Kritiki so pomembni soustvarjalci gledališča in kot taki so mi, režiserju, potrebni. Dober kritik piše tako za bralce kot za gledališče. Žal pa so pri nas pozornosti deležni le prvi. Mi izrazite individualne kritike nismo doživeli. Bile so - dobre in slabe - formulirane zelo splošno.

VINO

Med zanimivejše dele dokumenta ŠOU o K 4 sodi izbor programov po dnevnikih. Tako je denimo četrtek prepuščen v organizacijo posameznim fakultetam, kar močno smrdi po spoznavnih večerih in brucovanjih. Tudi če zanemarimo dejstvo, da se notorični obiskovalci tovrstnih prireditev najbolje počutijo v ambientu Hipodroma ali celo Festivalne dvorane, gre za povsem napačen dan. Vsak kolikor toliko resen ponočnjak ve, da je četrtek top-day za ponočevanje nekoliko zahtevnejšim in starejšim alkoholikom, rokerjem, psevdo-intelektualcem in sploh ljudem s scene, ki se jim ne ljubi ob vikendih po diskačih drenjati z mularijo. Četrtek je znan tudi kot odličen termin za koncerte. Ne pa za sindikalistične fešte polzaprtega tipa. Bha. Bi bilo pa vseeno bolje, če bi četrtke z ozvočenjem vred šenkali novopečenemu promoterju Marjanu Ogrincu za njegov Rokerski desant na Slovenijo. K 4 sicer ni idealen plac za koncerte, ampak taka akcija bi koristila tako imidžu kluba kot žepu omenjenega M.O., saj je njegov projekt po mojem skromnem mnenju vsaj v Ljubljani na precej majavih finančnih nogah. Nekaj se je sicer nabralo minuli četrtek na Partibrejkersih, ki so še vedno nad-mega, ampak dvomim, da bo telovadnica na Gerbičevi tako polna vsak teden. M.O. je ob tej priložnosti predstavil tudi svojo one-man band neformalno (?) Neodvisno rock agencijo, ki ima čuden idealistično-brigadirski odnos do zaslužka, ampak iz čiste naklonjenosti do nove YU-rock-scene mu bom naredil malo reklame za špile v podalpski prestolnici. Torej: 12. aprila ste (če niste bili tam) zamudili Messerschmitt. V četrtek, 18. aprila, so na vrsti Majke, v sredo, 25. pa Spoons. Na Gerbičevi, seveda.

V potrditev mojih sorazmerno črnih slutenj v zvezi z obiskom na sicer obetavnih koncertih, ki jih ponuja M.O., najvasspomnim na dva primera iz bližnje preteklosti. V KUD France Prešeren, ki je, kot smo že večkrat zapisali, nadvse prijeten kraj za

IN NE VODA TEČE NAJ,

Ha, ha, ha! Zadnjič sem nekaj tja v tri dni bluzil o tem, da bi kdo ob vstopu v K 4 preverjal indekse in potem sem na sosednji strani prebral v to smer naravnani sklep ŠOU. Nisem ga videl prej, prisežem! Saj to s popusti v bistvu ni napačna zadeva, ampak kaže na dejstvo, da študentski minister za kulturo (kako se to lepo sliši!) in njegovi sotrudniki nimajo pojma o najtlajfu. Drugače bi jim bilo jasno, da se nočna zabava najpogosteje ne dogaja na relaciji dom-disko-dom, temveč se pod pristankom v takšnem ali drugačnem nočnem klubu ponavadi obišče več lokalov, kakšen koncert, kino ali (zakaj pa ne?) teater. Ob tem ni ničesar bolj pripravnega, kot cel večer imeti v zadnjem žepu kavbojk index, za slučaj, če te pot zaneše v K 4.

prijeten večer, so se organizatorji zadnji petek v marcu lahko samo držali za glavo ob slabem obisku gostovanja benda obojeni program. Ki si tega niti ni zaslužil, čeprav je res, da so nas v dobrega pol leta obiskali že tretjič in se je njihov debitantski LP v glavnem že odvrtil na radijskih valovih. V podobni situaciji so tudi Partibrejkers, pa jim publike ne zmanjka.

Prvi ponedeljek v aprilu (ki je bil, mimogrede rečeno, obenem tudi Prvi april) so v menzi Študentskega naselja nastopili Mizar. Solidno najavljena promocija še bolj solidnega albuma Svjat Dreams (tudi koncert je bil soliden) ni bila pretirano solidno obiskana. Po oceni Garyja Grayja je bilo prisotnih štirikrat manj interesentov kot na rednih žurih z Lačnim Franzom, kar, če nič drugega, dokazuje, da živi v Naselju štirikrat manj Makedoncev kot Štajercev.

Ne vem, ali sem že zapisal, da je sedaj menza (s koncerti vred) v privatnih rokah. Zato sem na koncertu Mizarjev preveril tudi novodobno, podjetniško ponudbo. No, izbor pijač je sedaj res širši od piva in cole, ampak ko sem si zaželel viskija z ledom, slednjega ni bilo. Spodrsljaj, ali pa študenti ob toplem pivu pijejo izključno topel viski? (Za dodatne podatke o tej temi glej moj člančič v prejšnji številki!) Od veselja v minulih dneh pa seveda ne morem tudi mimo Taktnega žura v klubu CD. Uradno-uvodni del sem sicer zamudil, vendar sem se le nadejal, da bom kam pomočil kljun. Žal je bila preskrba kritična, o resnosti situacije pa najboljše priča dejstvo, da je vedno hladnokrvni I.V. ožemal buteljke z različnih miz, vedno zmerni P.P. pa mi je zaupal, da je skril četrt buteljke (ki pa je do mojega prihoda že izginila). Navsezadnje sem se moral sprijazniti celo z odsotnostjo kakšnega gratis izvoda novorojene revije.

Žalostno.

Gary Gray

ČE TEČE KRI

Glasbena redakcija ŠKUC-a,
BUBA najavlja koncertni nas-
top ASSASSINS OF GOD
(San Francisco, ZDA) in
predskupine: BUTT (Berlin).

ASSASSINS OF GOD prihajajo iz Kalifornije, kjer so se zbrali leta '84 kot sedemčlanska zasedba z imenom THE MIGHTY FARM BAND in v vlogi predvozačev nastopali z BAD BRAINS, DIE KREUZEN, REDD KROSS in drugimi v klubu The Farm/San Francisco. Število članov se s sedem skrči na tri in pride do preimenovanja v A.O.G. Po poteh hardcore internacionale skupina posname prvi album za berlinsko založbo Bonzen (JINGO DE LUNCH, TH'INBRED...)

Plošča »The Jupiter Ox Revealed« izide poleti '89 in je odlično sprejeta pri glasbenih fanatikih kakor tudi v tisku, saj album obiluje z divjimi ritmi, ki se v trenutku transformirajo v balado in prav ta glasbena raztrganost odlikuje prvenec ASSASSINS OF GOD. Hardcore, metal, jazz in blues se prepletajo skozi 13 skladb plošče.

Po prvi evropski turneji lani poleti pride do zamenjave v tri. Nov član je basistka Ellen, Bonzen pa najavi drugo veliko ploščo, ki izide v začetku letošnjega leta in je radikalnejša kot debi, tako da kritiki navajajo reference na Nomeansno, Butthole Surfers in celo Neila Younga in Blue Oyster Cult... Vsekakor dovolj mamljivo za širok krog poslušalcev.

ASSASSINS OF GOD se vračajo na evropske koncertne odre in v okviru Jihad '91 turneje nastopajo tudi pri nas, v KUD-u France Prešeren, Karunova 14, Trnovo. Pred h.c. jazz konfuzijo A.O.G. bodo koncert v torek, 23. aprila začeli berlinski BUTT.

Za nadaljevanje koncertne sezone v KUD-u bodo poskrbeli tudi SNUFF (9. junij), londonski pop-core trio, ki bo že drugič nastopil pri nas in morda največja atrakcija, nastop legendarne kalifornijske skupine THE DICKIES (23. junij).

BRANKO, HVALA TI KOT MAMI!

Foto: Žiga Koritnik

To pot se Branketu Rončelu ni bilo potrebno oklicati za generalnega sponzorja prireditve. Zanimanje za živo legendo jazza - Milesa Davisa, ki je nastopil v soboto, 30. 3. v Cankarjevem domu, je bilo dovolj širše in kljub relativno visoki ceni vstopnice so brez težav napolnili Galusovo dvorano vključno z nizom priložnostno dodanih sedežev. Gotovo, saj je bil koncert svojevrstno presenečenje. Miles je bil bržčas že prej pripravljen zatrobiti na našem odru, toda naša osiromašena kulturna dejavnost mu ni nikoli zmogla zatakniti v žep tistih 40 ali več tisoč dolarjev, kolikor je možak zahteval za demonstracijo svojega repertoarja. (Za primerjavo, kako je to veliko, naj omenim, da so bojda stali 20 - 30.000 dolarjev celotni posamezni jazz festivali, ki so bili v prejšnjih letih izvedeni pri nas.) Očitno se Miles zaveda, kolikšen je njegov delež v razvoju modernega jazza in kakšno vplivnost je imela njegova glasba skozi vsa njegova razvojna obdobja. Kraljevat na tej sceni več kot štiri desetletja je resnično nekaj velikega. Ne bom namigoval starih prekaljenih mačkov, ki so igrali z njim še v obdobju bebopa in hardbopa in poželi slavo, ko je bil Milesov repertoar očitno drugačen od današnjega. Pojdimo drugam. Sprememba se je zgodila konec 60-ih let vzporedno z izidom legendarne plošče Bitches Brew, ki je usodno posegla v nadaljni razvoj jazza in rezultirala neštete električne jazzrocke in fusion skupine v poznejših letih, katerih voditelji so z Milesom bodisi kdaj igrali ter se tam afirmirali (Chic Corea, Joe Zawinul, Wayne Shorter, Ron Carter, Herbie Hancock, John McLaughlin, Tony Williams, Bob Berg, John Scofield, Marcus Miller, Mike Stim...) bodisi, da so kako drugače padli pod njegov vpliv. Danes to predstavlja univerzalni zvok, ki je že nepogrešljiv na jazz festivalih. Lahko bi rekli, da je mogoče Davisov vpliv v tej

zvrsti postaviti ob bok Parkerjevemu v 40-ih letih. In kot taka avtoriteta se nam je prejšnjo soboto tudi predstavil. S svojo značilno ignoranco do občinstva je pokazal, da mu je vseeno, kaj o njem piše kritika, zavedajoč se, da ima že dolgo primat na svojem področju. Dela pač, kar mu je trenutno všeč, pa če je drugim to všeč ali ne. Je najboljši, odigra, za kar ste plačali in zbogom. Niste vredni, da bi vam namenil eno samo besedo. Tako kot pred petimi leti v Beogradu ste bili prikrajšani prizora, ko se je tedaj na sveta tla Sava centra suvereno vseknil iz nosa (tik pred foto reporterje). Sicer pa v njegovi glasbi ni bilo čutiti tovrstne agresije. Zven njegove trobente je bil pričakovano emocionalen, peven, čist, brez značilne ostrine beboperjev, čeprav je začel prav med njimi. Nežne in uglajene teme je s pomočjo privlačnega ritma skoraj neopazno popeljal v višave, s katerimi je električni sektet dobresedno zbombardiral Galusovo dvorano. Basist Richard Patterson je pokazal šolo E-basa, kakršno obvlada le še redkokdo po smrti Jaca Pastoriusa, že uveljavljeni Kenny Garrett pa je s svojim saksofonom marsikomu pokazal razsežnosti, kakršnih še ni slišal. Klaviature, bobni, dva električna basa (drugi petstrunski solo bas), saksofon ter Milesova rdeča trobenta so v prostoru na trenutke dvignili pritisk do stopnje, ki bi si jo želel marsikateri težkometalni bend. Njihovi soli so bili mestoma zadržani, zlit v neverjetno harmoničnost celotne zvočne slike, mestoma pa so v dvorano kar bruhal Miles-metalno energijo. Kdorni zamudil dogodka, je bil deležen prvovrstne dvourne čutne zaznave. Resnična prireditev, o kateri bomo lahko pripovedovali svojim otrokom.

Dejan Štampar

ČAKAJOČI NA VOJNO (tretjič)

DNEVNIK, 15. januar 1991

VOJŠČAKI IN VOJNA

Ježdci iz Apokalipse spet jezdijo. Vojna bo. Ne prvič... Morda bomo že danes na televizijskih zaslonih spet videli prva iznakažena trupla pobitih vojakov in civilistov, otrok in žensk, pri čemer nas bodo z metafizično nujnostjo prepričevali: »Kdor je z mečem začel, bo z mečem pokončan!« In tako do neskončnosti - zob za zob! Zanesljivo bomo obveščeni o številu mrtvih, nemara nam bodo pokazali tehnične zmogljivosti novega orožja in posnetke kake bitke, naftni derivati se bodo podražili... toda o vojnih dobičkih bo spregovorila šele zgodovina. Tudi v tem zrcalu lahko vidimo svojo lastno podobo. Če ni takšna, kot si jo želimo, tega spoznanja ne kaže pripisovati zrcalu.

DNEVNIK, 22. januar 1991

NEZAKONITE REPUBLIŠKE ARMADNE

Slovenska armada naj bi imela 15.000 obveznikov in 6.000 oficirjev, razdeljenih v štiri korpus, lahke avtomatske puške iz Gorenja ter prethotapljeno orožje naših, okradenih občanov podjetja Trend. Toda demokracije ne moreš graditi z militarizacijo naroda in pravne države ne s spodkopavanjem ustave in zakonov, v miroljubno Evropo ne vstopaš v popolni bojni opremiti. Z oboroževanjem in ustanavljanjem svojih armad so jugoslovanci pripeljali na rob državljanske vojne, žrtve takšne vojne pa so vedno nedolžni ljudje, ki jih že prevzemajo strah, negotovost in dvom, je včeraj za televizijo poročal dopisnik sarajevske televizije iz Beograda Mladen Pavlović.

DNEVNIK, 12. februar 1991

MADŽAROM NI DO SPOROV

»Če je treba, sem pripravljen pomagati pri reševanju sedanjih težav v madžarsko-jugoslovanskih odnosih« je izjavil madžarski predsednik Arpad Goenez.

V intervjuju za včerajšnji Nepozabadsag je predsednik Goenez izrazil upanje, da se bo afera v zvezi s pošiljanjem orožja Hrvaški tudi brez njegove udeležbe končala »hitro in z obojestranskim soglasjem.«

DNEVNIK, 5. marec 1991

KOLONE S SRBSKIMI »BEGUNCİ«

Ljudje so v strahu bežali čez (ironija!) most Bratstva in enotnosti. Včeraj popoldne in zvečer so kolone vozil z vukovarsko, vinkovsko, osiješko in našiško registracijo prihajale preko mostu Bratstva in enotnosti. Tam so jih pričakali prebivalci apatinske, somborske in kulske občine in jih vabili domov. V apatinski občini so nanestili več tisoč ljudi iz omenjenih slavonskih občin, trdijo v lokalnem štabu, ki so ga ustanovili včeraj zjutraj.

DNEVNIK, 13. marec 1991

AMERIČANI MISLIJO, DA SMO ZNORELI

(Dr. Bogdan Denich, predavatelj sociologije na City University v New Yorku)

Američani mislijo, da smo znoreli. Ves naš položaj jih spominja na Libanon. Osebnost mislim, da so za sedanjí razkroj Jugoslavije krivi Milošević in njegova ekipa, pa tudi drugi narodi sodelujejo pri tem. Toda v svetu živ krst ne razume ideje o ustanavljanju narodnih držav v tem smislu, kot to danes razumemo mi. Ko naše delegacije prihajajo v ZDA, vedno govorijo v imenu naroda, ne pa v imenu zvezne enote, ki jo predstavljajo, ali republike. K dejstvu, da je Tudman predsednik moje republike, nimam prav nobene pripombe, toda če vztraja, da je predsednik Hrvatov, kaj naj storim, ko pa ne stojim na barikadah v Kninu, poleg tega nisem niti Hrvat?

DELO, 13. marec 1991

POD ŽAROMETOM DELA

Upokojeni generali so še zelo aktivni. O Branku Mamuli pravijo, da je predpredisiran za jugoslovanskega Jeruzelskega. V vojaškem vrhu je približno sto ljudi, od katerih jih je 70 odstotkov Srbov.

Neznosna lahkost, s katero je zvezno predsedstvo poslalo na beograjske ulice vojaštvo in tanke, znova odpira vprašanje, kdo so pravzaprav tisti, ki armada zvezne države izrabljajo za notranje politične obračune in ali ni prav Beograd še eden od dokazov, da je del armadnega vrha pripravljen braniti dnevno politične igre in igrice, ki nas potiskajo v naročje državljanske vojne.

DNEVNIK, 15. marec 1991

EKSPLOZIJ V KNINU

Predsinčnim ob 22.00 uri je bilo na obrobju Knina slišati dve zelo močni eksploziji. Eksplozivni telesi neznanega izvora sta eksplodirala na dvoriščih dveh Hrvatov. Poškodovanih ni bilo, popokale pa so šipe na obeh hišah. Lastnika hiš kninskih milicijom nista dovolila opraviti preiskave. Po neuradnih podatkih je eksploziv vrgla iz avtomobila neznana oseba.

DNEVNIK, 1. aprila 1991

KRVAV SPOPAD NA PLITVIČKIH JEZERIH

Po zadnjih podatkih je na vsaki strani umrl en človek, dvajset pa je ranjenih.

Sinoči so predstavniki JLA in srpti strani na območju Plitvic menda, kot je izvedel Tanjugov poročevalec na kraju samem, dosegli sporazum, da to noč ne bodo izvajali akcij in se bodo izognili spopadam.

Po informacijah, ki prihaja do Grabovca, so se

enote JLA razmestile med Plitvičkim jezeri in Titovo Korenico pri kraju Muhinje.

Priče zatrjujejo, da je včeraj bila tukaj prava bitka in to približno sedem ur. Spopadli so se v kraju Velika Poljana. Za zdaj je znano, da sta umrla mesar iz Titove Korenice Rajko Vukadinović - Baja in en policist.

DNEVNIK, 2. april 1991

KRAJINA ZDAJ DEL SRBIJE?

Milan Babić: »Prekinjamo vse odnose s to ustaško državo... Od danes je Krajina v sestavi republike Srbije, na območju Krajine veljajo zakoni republike Srbije in SFRJ«. Babićevo dokončanje neke politike seveda ne pomeni hkrati tudi konca srbsko-hrvaške drame. Prava drama se bo šele začela. Za Srbe, Hrvate, JLA in državo, ki jo uradno priznajo le še njeni mednarodni upniki, JLA ne bo koristila niti rešilna formula o zaščiti ustavne ureditve in državnih meja. Da je tako, najbolje kažejo dogodki na Plitvicah. Katero ustavo in koga naj bi varovali pripadniki JLA? Tudi nevtralna drža ob vse bolj očitnih in pogostih spopadih med Srbi in Hrvati ne bo več mogoča. Srbi v Krajini so jasno pokazali: ali bo armada srbska ali pa je ne bo.

DNEVNIK, 4. april 1991

JANEZ VINKLER:

»Tudi leta 1941 so se politične stranke opredeljevale med odporom in kolaboracijo, zato tudi današnje opredelitve ne presenečajo...«

DNEVNIK, 5. april 1991

BALKANSKA FEDERACIJA

Jugoslavija razpada in vse več je ugibanj o morebitni kombinaciji različnih njenih delov v prihodnjih državnih, večnacionalnih in političnih institucijah. Grški ministrski predsednik Micotakis je pred nekaj dnevi v časopisu Eleftherotipia dal pobudo o »federaciji Grčije, Bolgarije, Albanije in Srbije, ko bo slednja postala samostojna država.

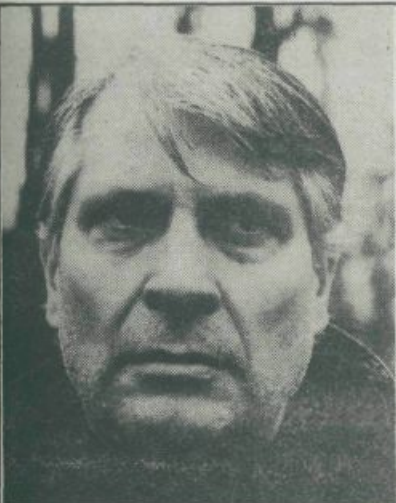
Slobodan Milošević bo menda v prihodnjih tednih obiskal Grčijo, odbor za zunanjo politiko srbskega parlamenta pa ima prihodnji teden na dnevnem redu razpravo o »povezavi Srbije z Grčijo, Albanijo in Bolgarijo.«

Micotakisova zamisel je nedvomno zanimiva, ni pa nova.

Gre za pobudo, ki se v različnih oblikah pojavlja že več kot sto let, pomeni pa neke vrste alternativo, enako stari jugoslovanski ideji. Pobuda temelji na nekoliko drugačnih temeljih in interesih, bolj se posveča problemom vzhodnega dela Balkana, vendar ni v ospredju nacionalno združenje južnoslovanskih narodov tako kot pri jugoslovanski ideji.

Morda gre res za neuresničljivo zamisel, toda porajanje takšnih idej dokazuje, da postaja jugoslovanski prostor gojišče novih in starih kombinacij, s tem pa najbolj negotovo območje vse bolj varne Evrope.

NAGRADNA KRIŽANKA

[illegible]

Izrečali bomo 3 nagrajence: 1. nagrada: knjiga zbirke KRT; 2. in 3. nagrada: 6-mesečna brezplačna naročnina na Tribuno.

PREDSEDNIK SCHEISSKOPF

»Zemlja je dokazano okrogla, toda ljudje na njej živijo, kot bi bila ravna ploskev...« (M. Proust)

Začel bom nekoliko hollywoodsko, ljube bralke in dragi bralci: kakršnakoli podobnost nastopajočih v tem zmazku z resničnimi osebami je zgolj naključna. Resnični so le dogodki. Vem. Kaj čudna mešanica je tole. Toda toliko umetniške svobode si kot izmišljena oseba že lahko privoščim. Da ne bo spet kakšne tožbe, ali celo »pregona po dolžnosti«, kot so včasih imenovali privijanje novinarjev, ki žalijo tuje ali celo domače državnike.

Glavne osebe, predsednik Scheisskopf (v prevodu: Govnoglavič) in general Schwarzkopf (v prevodu: Crnoglavič) so torej izmišljene. Še prav posebej pa bi rad poudaril, da tudi judovskega porekla nista, ker vsak »Schwarz« še ni Mladen Švarc in bi se s tem tudi Calimerovstvu rad izognil.

Pravzaprav je še najhuje, da je zgodba, žal, resnična. Eksodus Kurdiv, tega že desetletja preganjanega naroda, je žal resničen in po svoji obliki takšen, da so vse žaljivke, izrečene krivcem, še najmanj, kar bi si ti zaslužili. Kurdom je bila odvzeta pravica do življenja. In to ne kakorkoli ampak s ciničnim blagoslovom organizacije, ki sicer očitno sme izdajati potrdila za pravico do obstoja. Kajti argument, kot je »nevmešavanje v iraške notranje zadeve« je milorečeno ciničen, če ne še kaj več. Sploh je žalostno, da sme nekaj za okroglo mizo sedečih Wasserkopfov (ali vodenoglavčkov) deliti dve temeljni pravici: do obstoja in ubijanja ljudi. In preprosto, kot so Kuvajtu podelili pravico do obstoja in Američanom do pobijanja, so to morilsko pravico sedaj, neformalno seveda, prenesli na Sadama in s tem Kurdom avtomatično vzeli pravico do obstoja. Takšno morijo formalno obsoditi, toda ne dovoliti njene nasilne preprečitve, je namreč enako kot pustiti rabljem proste roke. Pošiljati živež, zdravila in šotore, ki pred zračnimi napadi ščitijo samo vizualno, pa je navaden cinizem. Sploh, če vse to zmečeš s padali iz varne višine. Na potezi bi torej spet lahko bili Američani, ki imajo še zmeraj nekakšno bianco dovoljenje za ubijanje razgrajčev, a ga pač ne želijo uporabiti, ker se pač ne želijo vmešavati v iraške notranje zadeve. Cemu takšen cinizem verjetno ne

vesta ne Alah ne kakšen manjši Bog, za Scheisskopfa pa tega seveda ni mogoče trditi. Kajti Kurdi nimajo nafte in ker, vsaj severni, še zmeraj v glavnem živijo pod nomadskimi šotori, kar pomeni, da Američanom niti pri najboljši volji ne morejo ponuditi stoletnega črpanja nafte in zahodnim gradbenim podjetjem izgradnjo z zemljo zravnanega Kurdistan. Nejasno je seveda tudi to, zakaj predsednik ni poslušal generala in mu odobril še en dan luftanja Sadamove vojske. Če je šlo za prekinjeno delovanje analne zapiralke ali kaj več, je s tega stola namreč prekleto težko ugotoviti. Morda pa je šlo za kakšno ameriško življenje, ki se ga seveda ne da primerjati z življenjem celega milijona Kurdiv. Nekdo se je v odločilnem trenutku pač podelal, kar bo nek majhen narod pač »koštalo« milijon človeških življenj. Pa kaj potem?! Takšni časi so in tudi naslednji cinizem je povsem današnji: kakor dirkalni avto ni za vsakdanjo rabo, tudi majhen narod ni za na vsako zemljo. Sploh, če tega nima s čim plačati. In Bog obvarji nas Slovence ob vseh teh Scheiss-, Schwarz- in Wasser- kopfih. In kot Jamesu Bondu dovoljenje za ubijanje vpišejo v delavsko knjižico, ga prav lahko tudi komu drugemu - na primer v ustavo. In vsako posredovanje bi bilo zgolj vmešavanje v notranje zadeve države, ki ima pač malo bolj nerodno ustavo. Pa lep pozdrav in kak drug planet Vam želim!

V Ljubljani, 11. aprila 1991

Vaš Hamfri Bogart

P.s. Nekoč na tem mestu sem že omenil, da bo ta svet še prekleto pogrešal Thatcherjevo Maggie. Z njo in Reaganovim Rolandom bi se zgodovini in kurdskim rabljem še marsikje zataknilo. In meni pri izbiri naslova. Takrat takšnega drekaštva namreč ni bilo na tako silni oblasti. Na žalost je za Kurde to le slaba tolažba!

The
Godfather
PART III

SOPIA
COPPOLA

TRIBUNA

OLIMPIJSKE IGRE V FIZIKI

RIM

VAŠA VZVIŠENOST KALIGULA! OPROSTITE KER
VAS NOTIM SREDI DRŽAVNIH POSLOV! VAŠ SIN
JE SPET DOBIL CVEK
IZ FIZIKE...

KAJ? NEZASLIŠANO!
TAKOJ NATAKNITE
PROFESORJA NA KOL
IN POIŠČITE NOVEGA

ŽAL JE ZMANJKALO
FIZIKOV V RIMU!
VSI SO ŽE
KRIŽANI
ZARADI
CVEKOV
VAŠEGA
SINA

DRUGI DAN! KALIGULA IN SENEKA STA NA
JUTRANJEM SPREHODU..
HAM! KAKO NAJ
NAJDEM FIZIKA, KI BO
PREBUDIL GENIJA, SPEČEGA
V NOJEM
SINU?

ORGANIZIRAJTE
FIZIKALNO
OLIMPIADO...

BRAVO, SENEKA! SPLOH
NISI TAKO IDIOTSKI,
KOT IZGLEDAŠ...

PONIŽNO SE
ZAHVALJUJEN ZA
VAŠ KOMPLIMENT..

TAKOJ NASLEDNJI DAN

OLIMPIJSKE
IGRE V FIZIKI!
NAVALI NARODE!
ALKOHOLIKOM IN
ŽIDOM UDELEŽBA
PREPOVEDANA
CEZAR: XX

TOLE BO
NEKAJ ZA
MOJO
STARO
MAMO

USA ITALIJA SE JE ZAČELA POGOVARJATI
LE O FIZIKI...

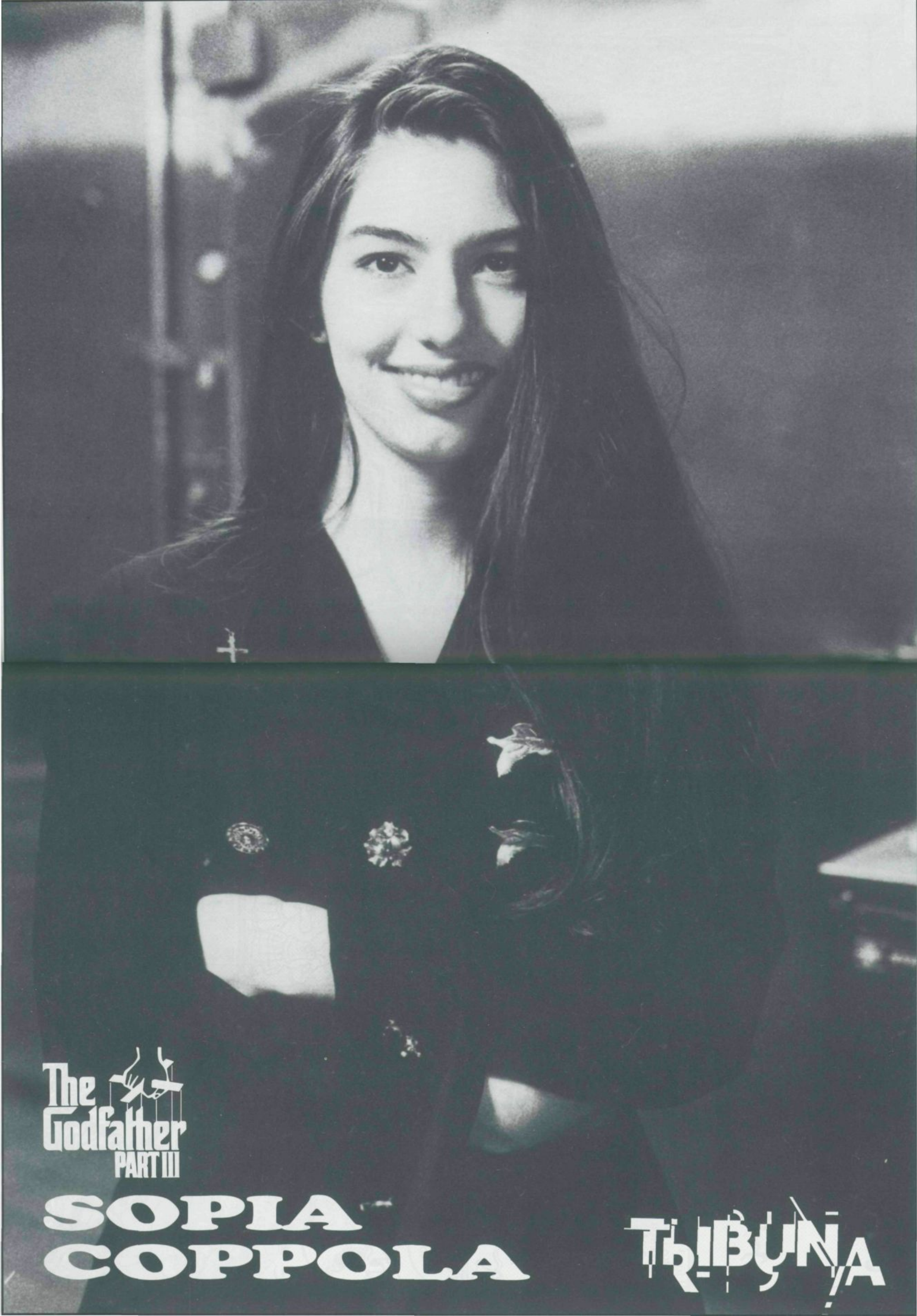
HIK! PORKA MADONA!
TO VINO IMA VELIKO
VRTILNO KOLIČINO
HIK!!

HIK! JST PA
MISLIH... HIK!
DA JE TO
POSLEDICA
VRTENJE ZEMLJE..

JAZ SE VEDNO TEHTAM, KO JE LUNA NAD
MOJO GLAVO! TAKRAT JE GRAVITACIJA
NAJMANJŠA..

OOH!?!?

The
Godfather
PART III

SOPIA
COPPOLA

TRIBUNA